

**БЪЛГАРСКА БАНКА
ЗА РАЗВИТИЕ**

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД

ГОДИШЕН ИНДИВИДУАЛЕН ДОКЛАД НА

РЪКОВОДСТВОТО

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ

ОДИТОРИ И

ГОДИШЕН ИНДИВИДУАЛЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

31 декември 2022 г.

**БЪЛГАРСКА БАНКА
ЗА РАЗВИТИЕ**

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ
ОДИТОРИ И
ГОДИШЕН ИНДИВИДУАЛЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

31 декември 2022 г.

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До едноличния собственик на Българска банка за развитие ЕАД

ДОКЛАД ОТНОСНО ОДИТА НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Мнение

Ние извършихме одит на индивидуалния финансов отчет на Българска банка за развитие ЕАД („Банката“), съдържащ индивидуалния отчет за финансовото състояние към 31 декември 2022 и индивидуалния отчет за всеобхватния доход, индивидуалния отчет за промените в собствения капитал и индивидуалния отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към индивидуалния финансов отчет, съдържащи оповестяване на съществените счетоводни политики и друга пояснителна информация.

По наше мнение, приложеният индивидуален финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, индивидуалното финансово състояние на Банката към 31 декември 2022 и нейните индивидуални финансови резултати от дейността и индивидуалните парични потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на индивидуалния финансов отчет“. Ние сме независими от Банката в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на индивидуалния финансов отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на индивидуалния финансов отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на индивидуалния финансов отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ключов одиторски въпрос

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

Очаквани кредитни загуби на предоставени кредити и аванси на клиенти

Оценката на очакваните кредитни загуби от обезценка на предоставени кредити и аванси на клиенти изисква от ръководството на Банката да прилага значително ниво на преценка, особено по отношение на идентифицирането на обезценени вземания и количественото определяне на обезценките на кредити. За да определи сумата на обезценките за очаквани кредитни загуби, Банката прилага статистически модели и индивидуални анализи с входящи данни, получени от вътрешни и външни източници.

Както е оповестено в бел. 19 от приложения индивидуален финансов отчет, Банката е отчетла към 31 декември 2022 кредити и аванси на клиенти с брутна стойност 1,746,625 хил. лв. и очаквани кредитни загуби от обезценка и несъбираемост на кредити и аванси на клиенти в размер на 243,765 хил. лв.

При определяне на очакваните кредитни загуби на колективна основа ключовите предположения, преценки и параметри са свързани с разработване на количествени и качествени показатели за проследяване на значително увеличение на кредитния риск за разпределението на отделните кредитни експозиции на клиенти по фази (Фаза 1: Експозиции без значително увеличение на кредитния риск; Фаза 2: Експозиции със значително увеличение на кредитния риск, но без налични обективни доказателства за обезценка и Фаза 3: Експозиции с налични обективни доказателства за обезценка); за определянето на „вероятността от неизпълнение“ (PD), „загубата при неизпълнение“ (LGD) и „експозицията при неизпълнение“ (EAD), а също така и за включването на информация за бъдещо развитие на макро-икономически фактори предвид различни сценарии при определянето на

Като част от нашите одиторски процедури ние получихме разбиране за процесите на определяне на очакваните кредитни загуби от предоставени кредити и аванси на клиенти, прилагани от Банката. Ние оценихме адекватността на политиките, процедурите и въведените контроли върху процеса, с цел да проектираме нашите по-нататъшни одиторски процедури по такъв начин, че да бъдем в състояние да адресираме рисковете от съществено неправилно отчитане, свързани с начислените очаквани кредитни загуби от предоставени кредити и аванси на клиенти.

Ние преценихме адекватността на методологията, използвана от Банката за идентифициране на загуби от обезценка и за изчисляване на обезценките на индивидуална и портфейлна основа.

Ние оценихме проектирането, въвеждането и оперативната ефективност на релевантните контроли, които ръководството е въвело в процеса на определяне на обезценките.

Нашите тестове бяха фокусирани върху контроли, свързани с:

- навременното идентифициране на значително увеличение на кредитния риск и правилната класификация на кредитите в съответните фази на обезценка,
- редовните процеси за преглед на кредитоспособността на клиентите,
- създаване и редовен преглед на списъци с експозиции под наблюдение,
- одобрение на изготвените от експерти оценки на обезпеченията,
- преглед и одобрение от ръководството на резултатите от изчислението на обезценките.

Също така, ние прегледахме качеството на историческите данни, използвани в изчислението на рисковите параметри, и преизчислихме обезценката на база на

приблизителните оценки на очакваните кредитни загуби.

Висока степен на несигурност е присъща за оценката на очакваните кредитни загуби за предоставени кредити и аванси на клиенти, оценявани на колективна основа и зависи от това доколко Банката разполага с достатъчна историческа информация за тестване на използваните допускания и калибриране на точността на параметрите PD и LGD в модела за обезценка.

Определянето на очакваните кредитни загуби на кредити и аванси, оценявани на индивидуална основа, е също свързано с прилагането на значителни преценки и предположения от ръководството, най-вече относно времето разпределение и стойността на очакваните бъдещи парични потоци по експозицията, включително и тези от реализиране на обезпечението.

Текущата икономическа и геополитическа обстановка доведе до увеличаване на несигурността по отношение на икономическите перспективи и повиши сложността на оценката и мониторинга на финансовото състояние на клиентите, което изисква повишено ниво на преценка при изчисляване на обезценките на кредити и аванси.

Поради значимостта на оценката на предоставените кредити и аванси на клиенти за индивидуалния финансов отчет, и поради факта, че допусканията за определяне на очакваните кредитни загуби по своята същност включват значителни преценки, ние определихме обезценката на кредити и аванси на клиенти за ключов одиторски въпрос.

стойностите на рисковите параметри, получени в резултат от прилагането на моделите.

Ние оценихме доколко използваните методи за определяне на обезценките са подходящи.

Ние извършихме детайлни процедури по същество върху рисково-базирана извадка от кредити с цел да проверим дали кредитите са правилно класифицирани и да идентифицираме дали съществуват индикатори за обезценка, които биха довели до необходимост от начисляване на допълнителни обезценки. Ние приложихме професионална преценка, за да оценим допусканията, използвани при определяне на обезценките и сравнихме нашите преценки с използваните от Банката. Ние анализирахме финансовото състояние на кредитополучателите и проверихме дали са налице нарушения на договорите и/или отклонения при спазване на договорните условия. Ние взехме предвид влиянието на текущите икономически условия, оценките на обезпеченията и други фактори, които могат да повлияят на събираемостта на кредитите. Ние оценихме адекватността на допусканията и преценките на Банката, свързани с текущата икономическа и геополитическа обстановка, върху оценката на очакваните кредитни загуби и всички аспекти на процеса по определянето им.

Ние включихме в одита експерти на одиторите в областите, изискващи специфична експертиза.

Ние извършихме оценка доколко оповестяванията в индивидуалния финансов отчет на Банката, свързани с оценката на кредитите и аванси на клиенти, са пълни, подходящи и адекватни.

Обезценка на договори за финансови гаранции, свързани с програмите за противодействие на последиците от пандемията от COVID-19

Банката е издател на договори за финансова гаранция, които изискват Банката да направи определени плащания, за да възстанови на притежателя на гаранцията загубата, която е претърпял, в случай че даден длъжник не е направил плащане, когато е било дължимо, в съответствие с първоначалните или променени условия на дългов инструмент.

Към 31 декември 2022 Банката оценява договорите за финансови гаранции по стойността на коректива за загуби, определена в съответствие с МСФО 9.

Договорите за финансови гаранции, поети от Българска банка за развитие ЕАД съгласно програмите за противодействие на последиците от пандемията от COVID-19 представляват гаранции за кредитен риск, които се анализират и обезценяват съгласно разработен от Банката модел за обезценка, базиран на настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци по програмите и отчитащ техните специфики.

Както е оповестено в бел. 32 в приложения индивидуален финансов отчет изчислените провизии към 31 декември 2022 по кредити на предприятия и по кредити на физически лица са общо 127,215 хил. лв.

Оценката на загубите от поети финансови гаранции изисква от ръководството на Банката да прилага значително ниво на преценка, особено по отношение на тяхното количествено определяне.

Поради значимостта на оценката на загубите от поетите финансови гаранции за индивидуалния финансов отчет, и поради факта, че допусканията за определяне на очакваните кредитни загуби по своята същност включват значителни преценки, ние определихме очакваната кредитна загуба от поетите

Като част от нашите одиторски процедури ние получихме разбиране за процесите на определяне на очакваните кредитни загуби от договори за финансови гаранции, прилагани от Банката. Ние оценихме адекватността на политиките, процедурите и въведените контроли върху процеса, с цел да проектираме нашите по-нататъшни одиторски процедури по такъв начин, че да бъдем в състояние да адресираме рисковете от съществено неправилно отчитане, свързани с начислените очаквани кредитни загуби от договори за финансови гаранции.

Ние преценихме адекватността на методологията, използвана от Банката за идентифициране на загуби от обезценка и за изчисляване на очакваните кредитни загуби от договори за финансови гаранции.

Ние оценихме проектирането и въвеждането на релевантните контроли, които ръководството е въвело в процеса на определяне на обезценките от договори за финансови гаранции.

Също така, ние прегледахме качеството на данните, използвани в изчислението на очакваните кредитни загуби, и преизчислихме обезценката на база на параметрите, получени в резултат от прилагането на моделите.

Ние включихме в одита експерти на одиторите в областите, изискващи специфична експертиза.

Ние извършихме детайлни процедури по същество върху всички договори за финансови гаранции с цел да проверим дали те са правилно класифицирани и да идентифицираме дали съществуват индикатори за обезценка, които биха довели до необходимост от начисляване на допълнителни обезценки. Ние приложихме професионална преценка, за да оценим допусканията, използвани при определяне на обезценките и сравнихме нашите преценки с използваните от Банката. Ние взехме предвид влиянието на текущите икономически условия и

финансови гаранции за ключов одиторски други фактори, които могат да повлияят на въпрос. очакваните кредитни загуби.

Ние извършихме оценка доколко оповестяванията в индивидуалния финансов отчет на Банката, свързани с очакваните кредитни загуби от договори за финансови гаранции, са пълни, подходящи и адекватни.

Друга информация, различна от индивидуалния финансов отчет и одиторския доклад върху него

Управителният съвет на Банката („Ръководството“) носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността и декларация за корпоративно управление, изготвени от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва индивидуалния финансов отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно индивидуалния финансов отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на индивидуалния финансов отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с индивидуалния финансов отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за индивидуалния финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този индивидуален финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС, и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на индивидуалния финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Банката или да преустанови дейността ѝ, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Надзорният съвет и Одитният комитет на Банката („Лицата, натоварени с общо управление“), носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Банката.

Отговорности на одиторите за одита на индивидуалния финансов отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали индивидуалният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този индивидуален финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания в индивидуалния финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одиторите в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Банката.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в индивидуалния финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Банката да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на индивидуалния финансов отчет, включително оповестяванията, и дали индивидуалният финансов отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най голяма значимост при одита на индивидуалния финансов отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последствия от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажимента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13.06.2017 г. от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

ДОКЛАД ВЪВ ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗАКОНОВИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от индивидуалния финансов отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността и декларацията за корпоративно управление, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно "Указания относно нови разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора" на професионалната организация на регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в приложимите в България, Глава седма от Закона за счетоводството и чл. 100н, ал. 8, където е приложимо, от Закона за публичното предлагане на ценни книжа.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен индивидуалният финансов отчет, съответства на индивидуалния финансов отчет.
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.
- В декларацията за корпоративно управление за финансовата година, за която е изготвен индивидуалният финансов отчет, е представена изискваната съгласно Глава седма от Закона за счетоводството и чл. 100н, ал. 8, където е приложимо, от Закона за публичното предлагане на ценни книжа информация.

Допълнително докладване във връзка с Наредба №58/2018 г. на Комисията за финансов надзор (КФН)

Изявление във връзка с чл. 11 от Наредба №58/2018 г. на КФН за изискванията за защита на финансовите инструменти и паричните средства на клиенти, за управление на продукти и за предоставяне или получаване на възнаграждения, комисиони, други парични и непарични облиги

На база на извършените одиторски процедури и на придобитото познаване и разбиране за дейността на Банката („Инвестиционен посредник“) в хода и контекста на нашия одит на финансовия й отчет като цяло, създадената и прилагана организация във връзка със съхраняването на клиентски активи съответства на изискванията на чл. 3-10 от Наредба № 58 на КФН и чл. 92-95 от Закона за пазарите на финансови инструменти, по отношение на дейността на инвестиционния посредник.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- Делойт Одит ООД и Грант Торнтон ООД са назначени за задължителни одитори на индивидуалния финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2022 на Българска банка за развитие ЕАД от едноличния собственик на капитала с решение от 17 ноември 2022, за период от една година.
- Одитът на индивидуалния финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2022 на Банката представлява четвърти пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от нас.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на одитния комитет на Банката, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Не са предоставяни посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Банката.
- За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен съвместен одит, Делойт Одит ООД (дружество – част от мрежата на Делойт) самостоятелно е предоставило следните услуги на Банката, които не са посочени в доклада за дейността или индивидуалния финансов отчет на Банката:
 - Предоставяне на услуги по изразяване на сигурност, различни от одит и преглед на историческа информация съгласно Международен стандарт за ангажименти за изразяване на сигурност 3000 (Преработен) относно изразяване на мнение относно съответствието с изискванията на Европейския Съюз за следните стълбове: системата за вътрешен контрол; счетоводната система; независим външен одит; обществени поръчки; финансови инструменти; изключване от достъп до финансиране; публикуване на информация за получателите; защита на личните данни. Периодът, обхванат от оценката, е 1 юни 2019 – 30 май 2020.

- За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен съвместен одит, освен одита, Делойт Одит ООД и Грант Торнтон ООД съвместно са предоставили следните услуги на Банката, които не са посочени в доклада за дейността или индивидуалния финансов отчет на Банката:
 - Ангажимент за професионални услуги относно приложението в Банката на Наредба 10 на Българска народна банка за периода 1 януари – 31 декември 2022, в съответствие с изискванията на Закона за кредитните институции.

Делойт Одит ООД

Делойт Одит ООД

Росица Ботева

Управител

Регистриран одитор, отговорен за одита

бул. Ал. Стамболийски 103
1303 София, България

Грант Торнтон ООД

Силвия Динова

Силвия Динова

Регистриран одитор, отговорен за одита

Марий Апостолов
Управител

бул. Черни връх 26
1421 София, България

31 май 2023

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

Бележка	Към		
	31.12.2022	31.12.2021	
Активи			
Парични средства в каса и по разплащателни сметки в Централни банки	17	527,836	243,625
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност - Вземания от банки	18	139,305	385,347
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност - Предоставени кредити и аванси на клиенти	19	1,502,860	1,727,836
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност - Вземания от Републиканския Бюджет	20	23,537	18,817
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност - Ценни книжа	21	1,745	1,920
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход - дългови инструменти	22	494,919	591,943
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход - капиталови инструменти	22	83,728	64,669
Инвестиции в дъщерни дружества	23	166,968	173,512
Имоти, машини и съоръжения, нематериални активи	24	58,829	60,797
Инвестиционни имоти	25	8,221	7,352
Активи, държани за продажба	26	2,561	4,107
Активи, придобити от обезпечения	27	37,434	34,719
Други активи	27	5,522	4,481
Активи по отсрочени данъци	15	12,321	9,698
Общо активи		3,065,786	3,328,823
Пасиви			
Привлечени средства от международни институции	30	779,497	1,110,740
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	29	994,068	881,673
Депозити от кредитни институции	28	2,641	1,719
Други привлечени средства	31	16,608	16,746
Провизии	32	132,996	177,747
Задължения за лизинг	33	299	492
Други пасиви	34	5,404	4,159
Общо пасиви		1,931,513	2,193,276
Собствен капитал			
Акционерен капитал	35	1,441,774	1,441,774
Натрупана загуба		(211,369)	(386,706)
Преоценъчен резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	22, 36	(95,455)	(74,608)
Резерви	36	(677)	155,087
Общо собствен капитал		1,134,273	1,135,547
Общо пасиви и собствен капитал		3,065,786	3,328,823

Приложените бележки от 1 до 41 са неделима част от този индивидуален финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска банка за развитие ЕАД на 29 май 2023 г.

Илия Караниколов
 Изпълнителен директор

Иван Церовски
 Изпълнителен директор

Цанко Арабаджиев
 Изпълнителен директор

Димитър Митев
 Началник управление „Финанси“

Иван Личев
 Главен счетоводител
 Съставител

Върху този индивидуален финансов отчет е издаден одиторски доклад на 31.05.2023 г.
 Делойт Оudit ООД, одиторско дружество

Грант Торнтон ООД, одиторско дружество

Росица Ботева
 Управител
 Регистриран одитор, отговорен за одита

Силвия Динова, Регистриран одитор, отговорен за одита

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2022

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	<i>Бележка</i>	2022	2021
Приходи от лихви	6	77,227	75,330
Разходи за лихви	6	(18,817)	(18,652)
Нетен лихвен доход	6	58,410	56,678
Приходи от такси и комисиони	7	4,496	3,678
Разходи за такси и комисиони	7	(3,660)	(4,006)
Нетен (разход за)/доход от такси и комисиони	7	836	(328)
Нетен доход от операции в чуждестранна валута	8	524	427
Нетна (загуба)/печалба от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	9	(851)	1,101
Други приходи от дейността	10	2,952	1,621
Други разходи за дейността	11	(1,062)	(1,278)
Оперативен резултат преди обезценки, разходи за персонал, административни разходи и амортизации		60,809	58,221
Разходи за обезценки и провизии по нефинансови активи	12Б	(6,589)	(1,600)
Разходи за обезценки и провизии по финансови инструменти	12А	(1,308)	(184,010)
Провизии	12В	(4,017)	-
Оперативна печалба/(загуба) преди разходи за персонала, административни разходи и амортизации		48,895	(127,389)
Разходи за персонала	13	(16,442)	(16,827)
Общи и административни разходи	14	(9,533)	(8,784)
Разходи за амортизации	24	(3,006)	(2,956)
Печалба/(загуба) преди данъци		19,914	(155,956)
Приход от данък върху печалбата	15	305	105
Нетна печалба/(загуба) за годината		20,219	(155,851)
Друг всеобхватен доход			
<i>Статии, които не се рекласифицират в печалбата или загубата:</i>			
Актьорски печалби по планове с дефинирани доходи, нетно от данъци	34	172	11
Нетна промяна в справедливата стойност на капиталови финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	16, 22	10,610	(5,005)
<i>Статии, които впоследствие се рекласифицират в печалбата или загубата:</i>			
Нетна промяна в справедливата стойност на дългови финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	16, 22	(31,457)	(1,839)
Общо друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци		(20,675)	(6,833)
Общо всеобхватен доход за годината		(456)	(162,684)

Приложените бележки от 1 до 41 са неделима част от този индивидуален финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска банка за развитие ЕАД на 29 май 2023 г.

Илия Караниколов
Изпълнителен директор

Иван Церовски
Изпълнителен директор

Цанко Арабаджиев
Изпълнителен директор

Димитър Митев
Началник управление „Финанси“

Иван Личев
Главен счетоводител
Съставител

Върху този индивидуален финансов отчет е издаден одиторски доклад на 31.05.2023 г.
Делойт Оudit ООД, одиторско дружество

Грант Торнтон ООД, одиторско дружество

Росица Ботева
Управител
Регистриран одитор, отговорен за одита

Силвия Динова, Регистриран одитор, отговорен за одита

Марий Апостолов, Управител

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2022

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	Акционерен капитал	Законови резерви	Допълнителни резерви	Преоценъчен резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	Неразпределена печалба/ (Натрупана загуба)	Общо
Към 1 януари 2021 г.	1,441,774	74,939	80,137	(67,764)	(230,855)	1,298,231
Нетна загуба за годината	-	-	-	-	(155,851)	(155,851)
Друг всеобхватен доход, нетно от данъци	-	-	11	(6,844)	-	(6,833)
Общо всеобхватен доход за периода	-	-	11	(6,844)	(155,851)	(162,684)
Към 31 декември 2021 г.	1,441,774	74,939	80,148	(74,608)	(386,706)	1,135,547
Трансфер към непокрита загуба	-	(74,939)	(80,179)	-	155,118	-
Нетна печалба за годината	-	-	-	-	20,219	20,219
Друг всеобхватен доход, нетно от данъци	-	-	172	(20,847)	-	(20,675)
Общо всеобхватен доход за периода	-	-	172	(20,847)	20,219	(456)
Придобиване на БР факторинг	-	-	(818)	-	-	(818)
Общо други движения	-	-	(818)	-	-	(818)
Към 31 декември 2022 г.	1,441,774	-	(677)	(95,455)	(211,369)	1,134,273

Приложените бележки от 1 до 41 са нееднородна част от този индивидуален финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска банка за развитие ЕАД на 29 май 2023 г.

Илия Караниколов
Изпълнителен директор

Цанко Арабаджиев
Изпълнителен директор

Димитър Митев
Началник на управление "Финанси"

Иван Личев
Главен счетоводител Съставител

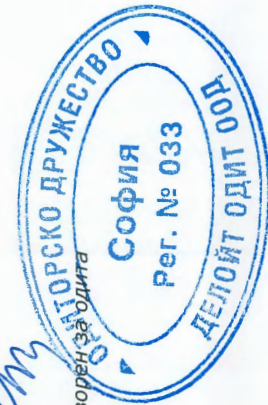
Върху този индивидуален финансов отчет е издаден одиторски доклад на 31.05.2023 г.
Делойт Одит ООД, одиторско дружество

Росица Ботева
Управител

Силвия Динова, Регистриран одитор, отговорен за одита

Регистриран одитор, отговорен за одита

Марий Апостолов, Управител

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2022
Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	Бележка	2022	2021
Парични потоци от оперативна дейност			
Печалба/(Загуба) за годината преди данъци		19,914	(155,956)
Корекции за:			
Приходи от дивиденди	10	(127)	(75)
Разходи за обезценки на кредити	12	44,451	127,774
(Приходи от)/Разходи за провизии по гаранции и неуسوени кредитни ангажименти	12	(46,330)	54,538
Загуби от обезценки на финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	12	3,170	1,687
Загуби от обезценка на участия в дъщерни дружества	12	5,290	1,193
Загуби от обезценки на финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	12	16	10
Загуби/(печалби) от преоценка на инвестиционни имоти	10, 11	(869)	433
Печалба от продажба на имоти, придобити от обезпечения		(817)	-
Загуби от обезценки и продажба на други активи	12	149	407
Нетна (печалба) / загуба от преоценка на валутни активи и пасиви	8	22	(7)
Разходи за амортизации	24	3,006	2,956
Балансова стойност на отписани активи		11	90
		27,886	33,049
Изменение на:			
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки		246,726	54,086
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти		22,520	(14,576)
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републиканския бюджет		(4,742)	39,007
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход		48,589	(27,498)
Активи, държани за продажба		(4,333)	(3,958)
Други активи		(1,190)	14,494
Депозити от кредитни институции		922	(6,436)
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции		112,395	(245,642)
Провизии		1,579	76
Други пасиви		1,357	57
Паричен поток от/(използван в) оперативна дейност		451,709	(157,341)
Платени данъци върху печалбата		-	-
Възстановени данъци		-	900
Нетен паричен поток от/(използван в) оперативна дейност		451,709	(156,441)

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2022
Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	<u>Бележка</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Паричен поток от инвестиционна дейност			
Парични плащания за придобиване на имоти машини и съоръжения и нематериални активи		(1,049)	(1,117)
Постъпления от продажба на имоти машини и съоръжения и нематериални активи		-	(90)
Постъпления от продажба и подобрения на активи, придобити от обезпечения		3,981	53
Покупка на дялове в дъщерни дружества и асоциирани предприятия		-	(7,000)
Нетен паричен поток от/(използван в) инвестиционна дейност		<u>2,932</u>	<u>(8,154)</u>
Паричен поток от финансова дейност			
Постъпления по емисия на акции		-	-
Платени суми по други привлечени средства		(298)	(298)
Получени суми по други привлечени средства		160	112
Платени суми по привлечени средства от международни институции		(331,243)	(128,164)
Нетен паричен поток, използван във финансова дейност		<u>(331,381)</u>	<u>(128,350)</u>
Нетна промяна на паричните средства и парични еквиваленти през периода		123,260	(292,945)
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината	38	485,881	778,826
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	38	<u>609,141</u>	<u>485,881</u>

Оперативни парични потоци, свързани с лихви

Постъпления от лихви		75,518	63,520
Платени лихви		(17,823)	(17,647)

Приложените бележки от 1 до 41 са неделима част от този индивидуален финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска банка за развитие ЕАД на 29 май 2023 г.

Илия Караниколов Изпълнителен директор
Иван Церовски Изпълнителен директор
Цанко Арабаджиев Изпълнителен директор
Димитър Митев Началник управление „Финанси“
Иван Лицев Главен счетоводител Съставител

Върху този индивидуален финансов отчет е издаден одиторски доклад на 31.05.2023 г.
Делойт Одит ООД, одиторско дружество

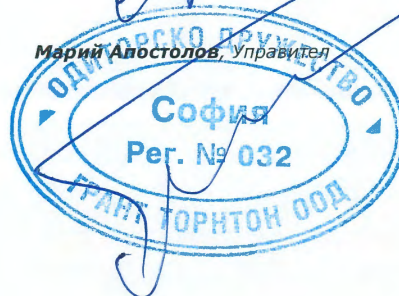
Грант Торнтон ООД, одиторско дружество

Росица Ботева
Управител
Регистриран одитор, отговорен за одита

Силвия Динова, Регистриран одитор, отговорен за одита

Марий Апостолов, Управител

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА

Индивидуалният финансов отчет на Българска банка за развитие ЕАД („ББР“, „Банката“) за годината, приключваща на 31 декември 2022 г., е одобрен за издаване съгласно решение по Протокол №45 на Управителния съвет от 29 май 2023 г. и Протокол №26 на Надзорния съвет от 30 май 2023 г.

Българска банка за развитие ЕАД е еднолично¹ акционерно дружество, регистрирано в Търговския регистър с ЕИК 121856059, със седалище гр. София, област София-град, България и адрес на управление ул. Дякон Игнатий № 1. Финансовата година на Банката приключва на 31 декември.

Българска банка за развитие е създадена на 11.03.1999 г. като акционерно дружество в България под наименованието „Насърчителна банка“ АД.

На 23.04.2008 г. е приет Закон за Българската банка за развитие (ДВ бр.43/29.04.2008 г.). С него е уредена структурата и обхвата на дейността на Банката, включително и на предвидените за учредяване нейни дъщерни дружества. По силата на този закон функциите, всички права и задължения са приложени към Насърчителна банка АД. Съгласно изискване на закона е проведено Общо събрание на акционерите (26.06.2008 г.), на което е променено наименованието ѝ на „Българска банка за развитие“ и уставът ѝ е приведен, в съответствие с новите законови изисквания към Банката.

На 04.06.2021 г. Българска банка за развитие е вписана в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел като еднолично търговско дружество.

Банката притежава лиценз за банкова дейност, издаден от Българска народна банка (БНБ) на 25.02.1999 г., с последна актуализация от 16.11.2009 г. и може да осъществява всички банкови операции, разрешени от българското законодателство. Банката също така е лицензиран инвестиционен посредник.

Банката е била създадена още от самото начало със специална цел - да подкрепя изпълнението на икономическата политика на държавата по отношение на финансиране на развитието на бизнеса на малките и средни предприятия (МСП), включително за подкрепяне на техните възможности и инициативи за осъществяване на инвестиции и износ. С приемането на Закона за Българската банка за развитие през 2008 г. тази цел е допълнително доразвита в заложените по закон цели, принципи и обхват на дейност на Банката.

Кредитната дейност на Банката е ориентирана към:

- Пред-експортно и експортно кредитиране на малки и средни предприятия;

¹ На 04.06.2021 г. Българска банка за развитие е вписана в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел като еднолично акционерно дружество със собственик българската държава. Правата на едноличен собственик се упражняват от Министъра на икономиката. С промяна в Закона за Българската банка за развитие, в сила от 18 март 2022 г., правата на държавата като едноличен собственик на капитала на Банката се упражняват от министъра на иновациите и растежа.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

- кредитиране чрез банки-посредници или пряко на други видове дейности на малки и средни предприятия;
- рефинансиране на банки, кредитиращи малки и средни предприятия,
- финансиране на инвестиции извън страната на малки и средни предприятия;
- участие в публични и публично-частни проекти или партньорства със стратегическо, национално и/или регионално значение.

Основните цели на Банката са:

- подобряване, стимулиране и развитие на общия икономически, експортен и технологичен потенциал на малките и средни предприятия чрез улесняване на достъпа им до финансиране;
- привличане и управление на средносрочни и дългосрочни местни и чуждестранни ресурси, необходими за реализиране на икономическото развитие на страната;
- прилагане на схеми и инструменти за финансиране на публични инвестиции и проекти, които са приоритетни за икономиката на страната;
- привличане на средства и управление на проекти от международни финансови и други институции; привличане на средства и предоставяне на финансиране с цел намаляване на регионалните дисбаланси в страната;
- финансиране на проекти на местни компании, създаващи експорт, иновации, висока заетост и/или добавена стойност;
- финансиране на приоритетни сектори от икономиката, съгласно приетата правителствена политика за икономическо развитие;
- финансиране на дружества, осъществяващи дейност в приоритетни сектори от икономиката, съгласно приетата правителствена политика за икономическо развитие, както и на такива реализиращи стратегически проекти и/или проекти от национално и/или регионално значение.
- .

Българска банка за развитие ЕАД има двустепенна структура на управление, която се състои от Надзорен съвет (НС) и Управителен съвет (УС).

Към 31.12.2022 г. Надзорният съвет на ББР има следния състав: Росен Андреев Карадимов – председател на НС, Деляна Валериева Иванова – заместник-председател на НС; Стамен Стаменов Янев – заместник-председател на НС.

Към 31.12.2022 г. Управителният съвет на ББР има следния състав: Мариана Димитрова Петкова – председател на УС и изпълнителен директор, Цанко Руменов Арабаджиев – член на УС и изпълнителен директор и Крум Георгиев Георгиев – член на УС.

Банката се представлява съвместно от двама изпълнителни директори или поне един изпълнителен директор и един прокурист.

Към 31.12.2022 г. Банката няма упълномощен прокурист.

Към 31.12.2022 г. в Банката работят 233 служители (31.12.2021 г.: 227).

Към 31.12.2022 г. Българска банка за развитие ЕАД няма открити клонове.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Този финансов отчет е индивидуален. Банката съставя и консолидиран финансов отчет в съответствие с Международните стандарти за финансово отчетяване (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (ЕС), в който инвестициите в дъщерни предприятия са отчетени и оповестени в съответствие с МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети“.

Кредитен рейтинг

На 19 август 2022 г. Международната рейтингова агенция „Fitch Ratings“ потвърди рейтинга на „Българска банка за развитие“ ЕАД – ВВВ, с положителна перспектива. Рейтингът на Банката е равен на държавния и практически е най-високият възможен кредитен рейтинг за ББР.

Оценката се базира на добрата капиталова позиция на ББР, високата вероятност и наличието на фискално пространство за подкрепа от страна на собственика – българската държава, стабилното финансиране от международни финансови институции, депозити от държавата, държавни структури и предприятия, както и поддържаната висока ликвидност.

Съществени промени в органите за управление и структурата на Банката през 2022 г. и 2023 г.

През 2022 г., в Банката бяха извършени следните промени в управлението и структурата:

Промени, свързани със собствеността, капитала и устава на Българска банка за развитие ЕАД

С промяна в Закона за Българската банка за развитие, в сила от 18 март 2022 г., правата на държавата като едноличен собственик на капитала на Банката се упражняват от министъра на иновациите и растежа.

Към 31.12.2022 г. собствеността на капитала на Българска банка за развитие ЕАД се разпределя, както следва: 100% се притежават от Република България, като правата на държавата като едноличен собственик на капитала се упражняват от министъра на иновациите и растежа.

С решения на министъра на иновациите и растежа по протокол от 07.06.2022 г. и по протокол от 21.07.2022 г. са направени изменения в устава на Банката, свързани с финансиране на съществуващи експозиции. Посочените промени в Устава са одобрени от Българска народна банка, обявени са в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел по партидата на Българска банка за развитие ЕАД и са в сила от 28.07.2022 г.

С решение от 21.07.2022 г. министърът на иновациите и растежа, като едноличен собственик на капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД, взе решение за намаляване на капитала на Банката от 1,441,773,500 лв. на 1,135,500,000 лв. чрез придобиване и обезсилване на 3,062,735 броя собствени обикновени поименни безналични акции с право на глас с номинална стойност 100 лв. всяка от тях, както и решение за промяна на устава на Банката във връзка с намаляването на капитала.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Съществени промени в органите за управление и структурата на Банката през 2022 г. и 2023 г. (продължение)

Промени, свързани със собствеността, капитала и устава на Българска банка за развитие ЕАД (продължение)

С решения от 18 май 2023 г. Българска народна банка разреши намаляването на капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД и одобри промените в устава ѝ, направени с решението на министъра на иновациите и растежа от 21.07.2022 г. Решенията за намаляване на капитала и за промяна в устава са заявени за вписване по партидата на Банката в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 23.05.2023 г. Промяната не влияе върху стойността на нетните активи на Банката към 31.12.2022 г. или към следващи периоди, както и върху стойността на регулаторно признатия капитал.

Промени в Надзорния съвет на Българска банка за развитие ЕАД през 2022 г.

На 13.01.2022 г. в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел е вписано решението на едноличния собственик на капитала на Банката, с което Велина Илиева Бурска и Митко Емилов Симеонов са освободени от състава на Надзорния съвет на Банката.

С решение на едноличния собственик на капитала на ББР по Протокол от 07.11.2022 г. Росен Андреев Карадимов и Деляна Валериева Иванова са избрани за членове на Надзорния съвет на Банката. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 14.11.2022 г. Г-н Росен Андреев Карадимов е избран за председател на Надзорния съвет на Банката.

От Надзорния съвет на Банката са освободени Валентин Любомиров Михов и Васил Атанасов Щонов, като решението на едноличния собственик на капитала на ББР по Протокол от 30.11.2022 г. е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 07.12.2022 г.

Промени в Управителния съвет на Българска банка за развитие ЕАД през 2022 г. и 2023 г.

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 28 от 06.06.2022 г. за нов член на Управителния съвет на ББР е избрана Марияна Димитрова Петкова. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 13.06.2022 г. С решение на Управителния съвет по протокол № 51/06.06.2022 г. г-жа Марияна Димитрова Петкова е овластена да представлява и управлява Банката като изпълнителен директор. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 13.06.2022 г. Г-жа Марияна Димитрова Петкова е избрана за председател на Управителния съвет.

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 30 от 09.06.2022 г. Владимир Рашков Георгиев е освободен като член на Управителния съвет на Банката. На 16.06.2022 г. Владимир Рашков Георгиев е заличен в Търговския регистър като член на Управителния съвет.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Съществени промени в органите за управление и структурата на Банката през 2022 г. и 2023 г. (продължение)

Промени в Управителния съвет на Българска банка за развитие ЕАД през 2022 г. и 2023 г. (продължение)

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 31 от 09.06.2022 г., Живко Иванов Тодоров е освободен като член на Управителния съвет на Банката считано от 13.06.2022 г. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 23.06.2022 г.

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 2 от 12.01.2023 г. за нови членове на Управителния съвет на ББР са избрани Илия Запрянов Караниколов и Иван Валентинов Церовски. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 20.01.2023 г. С решение на Управителния съвет по Протокол № 5/13.01.2023 г. г-н Илия Запрянов Караниколов и г-н Иван Валентинов Церовски са овластени да представляват и управляват Банката като изпълнителни директори. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 20.01.2023 г. Г-н Илия Запрянов Караниколов е избран за председател на Управителния съвет.

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 9 от 08.02.2023 г., е освободен Крум Георгиев Георгиев като член на Управителния съвет на ББР. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 14.02.2023 г.

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 14 от 09.03.2023 г. е освободена г-жа Марияна Димитрова Петкова като член на Управителния съвет на ББР и изпълнителен директор. Решението е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 16.03.2023 г.

Промени в Одитния комитет на Българска банка за развитие ЕАД през 2022 г.

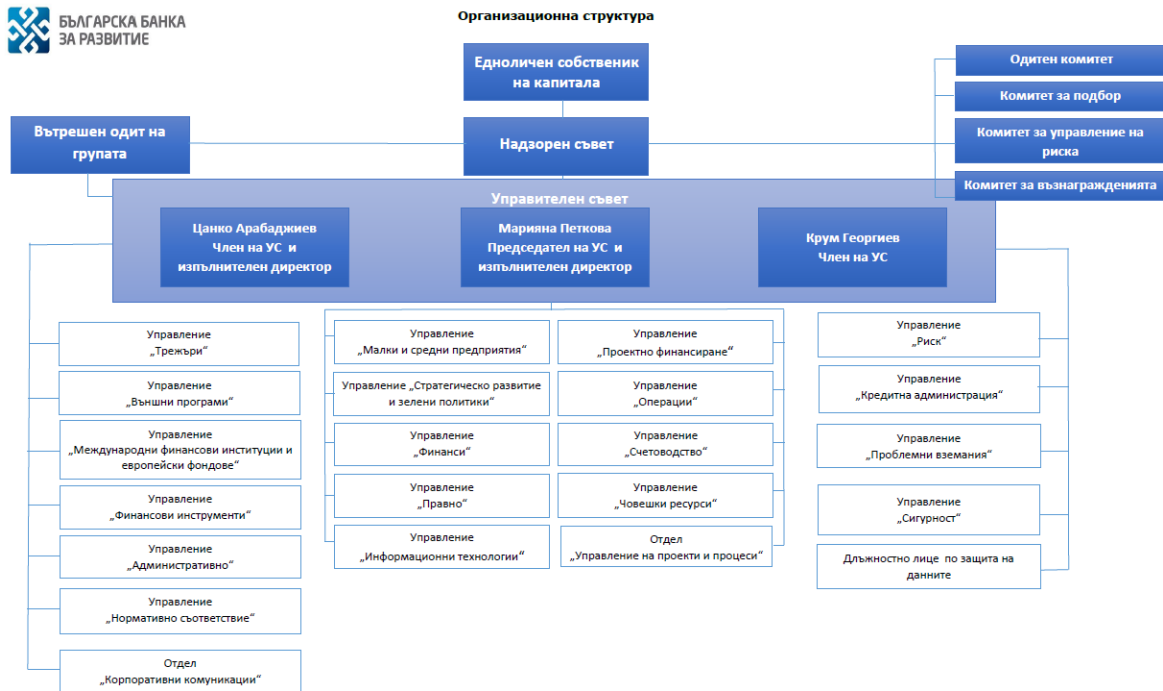
През 2022 г. Одитният комитет е в състав: Драгомир Иванов Вучев, Васил Атанасов Щонов и Гергана Стоянова Москова. С решение по Протокол № РД-02-17-29/29.12.2022 г. на министъра на иновациите и растежа Драгомир Вучев, Васил Щонов и Гергана Москова са освободени като членове на Одитния комитет, считано от 29.12.2022 г. С решение на министъра на иновациите и растежа по Протокол № РД-02-17-29/29.12.2022 г. за членове на Одитния комитет, считано от 01.01.2023 г. са избрани Светлана Куртева, Светлодара Петрова и Деляна Иванова.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Съществени промени в органите за управление и структурата на Банката през 2022 г. и 2023 г. (продължение)

Промяна в структурата на Банката

Действащата към 31.12.2022 г. организационна структура е представена в следната диаграма:

♦ Към Управителния съвет, като помощни органи, функционира Комитет за управление на активите и пасивите, Кредитен комитет Легаси и Комитет за обезценките и провизиите

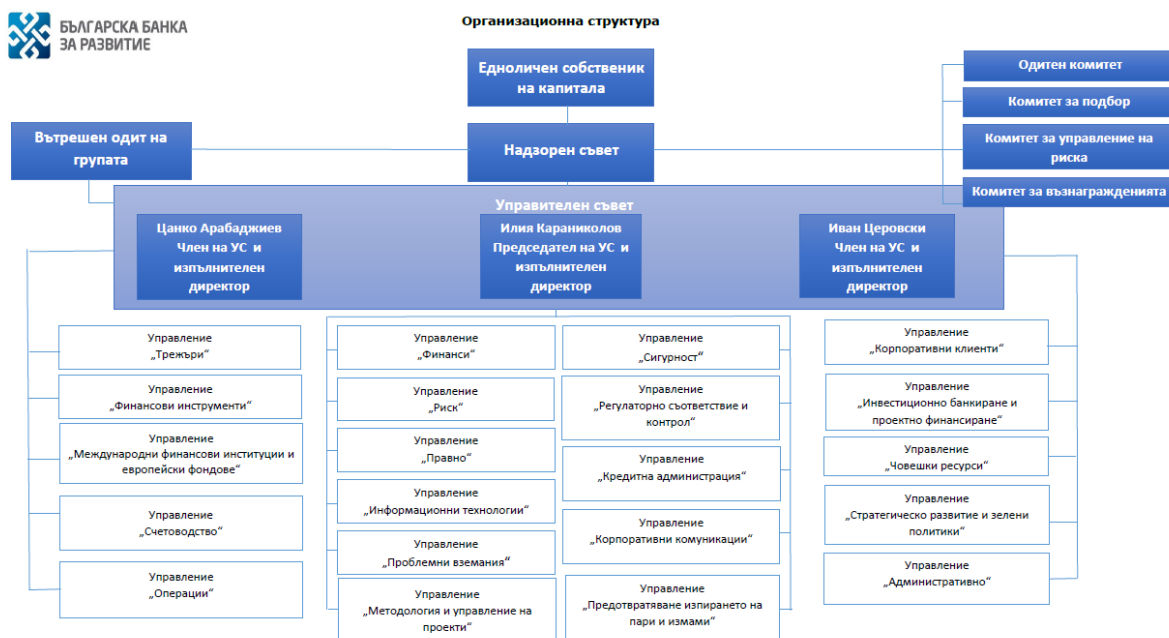
♦ Дъщерни дружества на ББР – „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ББР „Микрофинансиране“ ЕАД, „Фонд за капиталови инвестиции“ АД и „ББР Лизинг“ ЕАД

След персоналните и организационни промени от януари - април 2023 г., описани по-горе, организационната структура на Банката към датата на издаване на този отчет е представена в следващата диаграма:

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Съществени промени в органите за управление и структурата на Банката през 2022 г. и 2023 г.(продължение)

Промяна в структурата на Банката (продължение)

♦ Към Управителния съвет, като помощни органи, функционират Комитет за управление на активите и пасивите, Кредитен комитет за класифицирани експозиции и Комитет за обезценките и провизиите

♦ Дъщерни дружества на ББР – „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ББР „Микрофинансиране“ ЕАД, „Фонд за капиталови инвестиции“ АД и „ББР Лизинг“ ЕАД

Дъщерни дружества

В Закона за Българската банка за развитие (2008 г.) е предвидено учредяването на две дъщерни акционерни дружества на Банката – Фонд за капиталови инвестиции АД и Национален гаранционен фонд ЕАД (Бележка 23). Национален гаранционен фонд ЕАД е учреден през 2008 г. с 80,000 хил. лв. капитал, а Фонд за капиталови инвестиции АД е учреден през 2018 г. с капитал от 65,000 хил. лв. Участието на ББР във Фонд за капиталови инвестиции АД е 85%, като останалите акции са собственост на Национален гаранционен фонд ЕАД.

ББР притежава също така 100% от капитала на ББР Микрофинансиране ЕАД, „ББР Микрофинансиране“ ЕАД вече 12 години създава условия за успешно развитие на микро и малките предприятия, използвайки ефективни модели и практики в сферата на кредитирането и лизинга.

В допълнение, ББР притежава 100% от капитала на учреденото през 2019 г. дружество ББР Лизинг ЕАД. Дъщерното дружество „ББР Факторинг“ ЕАД е прекратено през 2022 г. чрез вливането му в „Българска банка за развитие“ ЕАД (виж Бележка 39).

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Промени в уставите, управителните органи и капитала на дъщерните дружества през 2022 г. и 2023 г.

Всички дъщерни дружества на ББР се представляват заедно от които и да е двама от членовете на Съвета на директорите. Назначените прокуристи в дъщерните дружества на ББР имат право да представляват дружеството заедно с член на Съвета на директорите на съответното дружество.

С решение на УС на ББР бяха извършени следните промени в управителните органи и капитала на дъщерните на ББР дружества:

Национален гаранционен фонд ЕАД

С решение по Протокол от 10.06.2022 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, е освободен Живко Иванов Тодоров като член на Съвета на директорите на дружеството. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 23.06.2022 г.

С решение по Протокол от 23.06.2022 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, е избран г-н Крум Георгиев Георгиев за член на Съвета на директорите на „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, като това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 06.07.2022 г.

Съставът на Съвета на директорите към 31.12.2022 г. е:

- Крум Георгиев Георгиев - Председател на Съвета на директорите от 06.07.2022 г.;
- Тодор Людмилов Тодоров - Изпълнителен директор и заместник-председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;
- Захарина Дамянова Тодорова – Член на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.
- Деян Петров Калъпчиев - Член на Съвета на директорите от 27.09.2021 г.

С решение по Протокол от 10.03.2023 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, е освободен Крум Георгиев Георгиев като член на Съвета на директорите на дружеството, а за нов член е избран Иван Валентинов Церовски. Тези обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 17.03.2023 г. Г-н Иван Валентинов Церовски е избран за председател на Съвета на директорите на дружеството.

ББР Микрофинансиране ЕАД

С решение по протокол от 10.06.2022 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, е освободен Владимир Рашков Георгиев като член на Съвета на директорите на дружеството, а за нов член е избрана Марияна Димитрова Петкова.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Промени в уставите, управителните органи и капитала на дъщерните дружества през 2022 г. и 2023 г. (продължение)

ББР Микрофинансиране ЕАД (продължение)

Тези обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 23.06.2022 г. Г-жа Марияна Димитрова Петкова е избрана за председател на Съвета на директорите на дружеството.

Съставът на Съвета на директорите към 31.12.2022 г. е:

- Марияна Димитрова Петкова – Председател на Съвета на директорите от 23.06.2022 г.;
- Ивана Борисова Цанева – Изпълнителен директор и заместник - председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;
- Илия Радков Комитов – Член на Съвета на директорите от 28.08.2020 г.;
- Боян Стефанов Бянов – Член на Съвета на директорите от 30.08.2021 г.

С решение по Протокол от 07.03.2023 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, е избран г-н Цанко Руменов Арабаджиев за член на Съвета на директорите на дружеството. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 22.03.2023 г. Г-н Цанко Руменов Арабаджиев е избран за председател на Съвета на директорите на дружеството.

С Протокол № 23 от 07.03.2023 г. и Протокол № 26 от 10.03.2023 г., Управителният съвет на ББР, упражняващ правата на Банката като едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, взе решение за изменение в Устава на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД относно начина на представляване на дружеството, а именно: Дружеството се представлява съвместно от двамата изпълнителни директори или поне един изпълнителен директор и един член на Съвета на директорите. Промените са обявени по партидата на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД в Търговския регистър с вписване от 22.03.2023 г.

С решение по Протокол № 4 от 09.03.2023 г. на Съвета на директорите на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, г-жа Марияна Димитрова Петкова е избрана за втори изпълнителен директор. С решение по Протокол № 26 от 10.03.2023 г., Управителният съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД одобрява избора на г-жа Марияна Димитрова Петкова за изпълнителен директор и потвърждава, че Ивана Борисова Цанева продължава да изпълнява функциите на изпълнителен директор на дружеството. Тези обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел на 22.03.2023 г.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Промени в уставите, управителните органи и капитала на дъщерните дружества през 2022 г. и 2023 г. (продължение)

Фонд за капиталови инвестиции АД

С решение на общото събрание на акционерите на дружеството, проведено на 09.09.2022 г., е избран Русалин Станчев Динев за нов член на Съвета на директорите на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД. Като член на Съвета на директорите е освободен Красимир Танев Атанасов. Посочените обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 16.09.2022 г.

Съставът на Съвета на директорите към 31.12.2022 г. е:

- Цанко Руменов Арабаджиев - Председател на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.;
- Стефан Стефанов Тъмнев – Изпълнителен директор и Заместник-председател на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.;
- Русалин Станчев Динев – Член на Съвета на директорите от 16.09.2022 г.

Общото събрание на акционерите на Фонд за капиталови инвестиции АД, на свое извънредно заседание от 09.09.2022 г. взе решение за намаляване на капитала на дружеството от 65,000,000 (шестдесет и пет милиона) лева на 57,814,000 (петдесет и седем милиона осемстотин и четиринадесет хиляди) лева чрез придобиване и обезсилване на 71,860 (седемдесет и една хиляди осемстотин и шестдесет) броя обикновени поименни налични и неделими акции с право на глас, с номинална стойност 100 лева всяка от тях, с цел покриване на загубите и с оглед спазване разпоредбата на чл. 252, ал. 1, т. 5 от Търговския закон във връзка с чл. 247а, ал. 2 от Търговския закон. Решението е вписано в Търговския регистър на 16.09.2022 г.

ББР Лизинг ЕАД

Съставът на Съвета на директорите към 31.12.2022 г. е:

- Крум Георгиев Георгиев от 23.08.2021 г. – Председател на Съвета на директорите;
- Емил Вълканов Вълканов - Изпълнителен директор и заместник-председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;
- Антония Христофорова Добрева - Член на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.

Дружеството има упълномощен прокурист – Ивайло Кирилов Попов от 01.06.2020 г.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Промени в уставите, управителните органи и капитала на дъщерните дружества през 2022 г. и 2023 г. (продължение)

ББР Лизинг ЕАД (продължение)

С Протокол № 79 от 23.08.2022 г., Управителният съвет на ББР, упражняващ правата на Банката като едноличен собственик на капитала на „ББР Лизинг“ ЕАД, взе решение за намаляване на капитала на дружеството от 20,000,000 (двадесет милиона) лева на 18,630,000 (осемнадесет милиона шестстотин и тридесет хиляди) лева, чрез придобиване и обезсилване на 13,700 (тринадесет хиляди и седемстотин) броя обикновени поименни налични и неделими акции с право на глас, с номинална стойност 100 лева всяка, с цел покриване на загубите и с оглед спазване разпоредбата на чл. 252, ал. 1, т. 5 във вр. с чл. 247а, ал. 2 от Търговския закон. Решението е вписано в Търговския регистър на 15.09.2022 г.

С решение по Протокол от 07.03.2023 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР Лизинг“ ЕАД, е освободен Крум Георгиев Георгиев като член на Съвета на директорите на дружеството, а за нов член е избран Иван Валентинов Церовски. Тези обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 17.03.2023 г. Г-н Иван Валентинов Церовски е избран за председател на Съвета на директорите на дружеството.

Търговски център Марица ЕООД

С решение по Протокол № 18 от 21.02.2023 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на "Търговски център Марица" ЕООД, е освободена Васка Борисова Станчева като управител на дружеството, а за нов управител е избрана Надежда Йорданова Никова. Тези обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 17.03.2023 г.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Приложими стандарти

Този индивидуален финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приложими в Европейския Съюз.

Този финансов отчет е изготвен на индивидуална основа. Банката изготвя и консолидиран финансов отчет, съгласно Закона за счетоводство. Този индивидуален финансов отчет следва да се разглежда заедно с консолидирания финансов отчет.

Изявление за съответствие

Индивидуалният финансов отчет на Банката е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от Европейския съюз („МСФО, приети от ЕС“). Отчетната рамка „МСФО, приети от ЕС“ по същество е определената национална счетоводна база МСС, приети от ЕС, регламентирани със Закона за счетоводството и дефинирани в т. 8 от неговите Допълнителни разпоредби.

Настоящият индивидуален финансов отчет е изготвен на база историческа цена с изключение на:

- Финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата или в загубата;
- Финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход;
- Финансови инструменти, отчитани по амортизирана стойност;
- Инвестиционни имоти, които се отчитат по справедлива стойност;
- Активи, държани за продажба, отчитани по по-ниската от тяхната отчетна стойност и тяхната справедлива стойност, намалена с разходите за продажба;
- Активи, придобити от обезпечения, които се отчитат по по-ниската от тяхната цена на придобиване и нетната им реализируема стойност.

Действащо предприятие

Общо собственият капитал на Банката е по-нисък от регистрирания капитал, вследствие на реализираните загуби през 2020 г. и 2021 г. През 2021 г., Българска банка за развитие ЕАД е отправила предложение до Министъра на икономиката, който тогава упражнява правата на държавата като едноличен собственик на капитала на ББР, за вземане на решение за частично покриване на загубата по годишния финансов отчет за 2020 г. със средствата от Фонд Резервен и от допълнителните резерви на Банката. С решение на министъра на иновациите и растежа от 23.05.2022 г., средства в размер на 155,118 хил. лв. са насочени за частично покриване на загубата от 2020 г.

На 03.05.2022 г., УС прие решение за изпращане на предложение за намаляване на капитала на Банката до Министъра на иновациите и растежа. След одобрение от НС на ББР то бе изпратено до Министъра на иновациите и растежа. Предлага се капиталът на Банката да бъде намален до 1,135,000 хил. лв., като при приемане на предложението нетните активи на Банката ще надвишават регистрирания капитал след отчитане на загубата за отчетната 2020 г. и за отчетната 2021 г. За същото е направено и искане за предварително разрешение до БНБ, като до 31.12.2022 г. не е получено окончателно становище на Регулатора.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Действащо предприятие (продължение)

Доколкото собственият капитал на Банката е по-висок от минимално изискуемия за извършване на банкова дейност, и капиталовата адекватност е над регулаторно изискуемата (виж бележка 4.5), това не влияе на способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие. Ръководството не счита, че съществува съществена несигурност, която би могла да постави под съмнение способността на Банката да продължи да оперира като действащо предприятие.

В допълнение, през 2022 г. Банката предприе действия за развитие на кредитната си дейност чрез създаване на нови програми за кредитиране на бизнеса. Също така, Банката е в процес на преговори с Европейската комисия за да получи ролята на Прилагащ партньор по ИнвестЕС – програма, която предоставя гаранции от бюджета на ЕС за кредитирането на предприемачи в множество области, свързани със Зеления преход, дигиталните технологии и инфраструктурата. Целта е Банката да постигне постепенна замяна на формираните до средата на 2021 г. експозиции към големи предприятия с кредити към МСП. По тази причина плановете на ББР за 2023 г. предвиждат неголям спад в обема на кредитния портфейл спрямо края на 2022 г. От началото на 2024 г. се предвижда съвкупният размер на кредитния портфейл на ББР отново да нараства, а Банката да постига положителен финансов резултат от дейността си.

С оглед на горното, настоящият индивидуален финансов отчет е изготвен на база принципа за действащо предприятие.

Степен на ликвидност и матуритетна структура

Банката представя индивидуалния отчет за финансовото си състояние по степен на ликвидност. Анализ относно възстановяването на активите или уреждането на пасивите е представен в Бележка 4.3.

Съпоставимост на данните

Индивидуалният финансов отчет предоставя сравнителна информация по отношение на предходния период.

Валута на представяне

Българският лев е отчетната и функционалната валута на отчетната единица. Този индивидуален финансов отчет е представен в хиляди лева.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансово отчитане изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях. Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени по-долу.

а) Очаквани кредитни загуби от активи, отчитани по амортизирана стойност

Всеки месец Банката извършва преглед на своя кредитен портфейл и други активи, отчитани по амортизирана стойност, с цел да установи размера на очакваните загуби от обезценка. При определяне на размера на загубата от обезценка в индивидуалния отчет за всеобхватния доход, ръководството на Банката преценява количествения ефект на наблюдаваните индикатори и данни, които посочват, че съществува измеримо намаление на очакваните парични потоци от кредитния портфейл като цяло, или респективно – намаление, свързано с конкретен кредит/компонент от този портфейл. Такива индикатори и данни са тези, които посочват съществуването на неблагоприятна промяна във възможностите за плащане от страна на кредитополучателите от определена група или от конкретен кредитополучател, или наличие на национални, икономически или други условия, които са свързани с определен риск за дадена група/вид кредити.

Основните показатели за определяне на рисковите групи са финансово състояние на длъжника и изпълнение на проекта, финансиран от кредита, проблеми в обслужването, включително просрочие на лихви и падежирани главници, източници за погасяване и предоставено обезпечение, като вид и възможност за реализация. Допълнително, за кредитите, приети за гарантиране от Европейския инвестиционен фонд („ЕИФ“), се признава загуба от обезценка след приспадане на частта, поета от ЕИФ (Бележка 4.1).

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност (продължение)

а) Очаквани кредитни загуби от активи, отчитани по амортизирана стойност (продължение)

При определянето на бъдещите парични потоци, ръководството на Банката използва приблизителни оценки, преценки и предположения на базата на историческия си опит, коригирани със статистически данни за Европа, за загуби от активи, които притежават сходни характеристики на кредитен риск, както и на обективни доказателства за обезценка или очаквана обезценка на портфейла от нереализирала се в конкретен негов компонент, загуба. Аналогичен подход се използва и за оценка на ниво индивидуална кредитна експозиция, като се взема предвид и качеството на обезпеченията. Методологията и използваните предположения, за извършване на приблизителна оценка на размера и периода за получаване на бъдещите парични потоци, се преглеждат редовно, за да се минимизират разликите между направената приблизителна оценка на загубите и размера на действителните загуби (Бележки 12 и 19).

б) Оценка на финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Капиталови инструменти, некотирани на фондов пазар

Банката класифицира като финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, притежаваните от нея инвестиции под формата на акции в непублични дружества/предприятия (под 20% в капитала им), които са придобити с цел установяване и развитие на стопански отношения от значение за нея. Ръководството оценява тези финансови активи по справедлива стойност, използвайки допустими методи за оценяването им съгласно МСФО 13, освен в случаите, когато е преценило, че цената на придобиване (себестойността) най-добре отразява тяхната справедлива стойност, в случаите, когато:

- Липсва достатъчна и съвременна информация, чрез която да се оцени справедливата стойност, или
- Където има широк кръг от възможни методи и/или резултиращи оценки на справедливата стойност, и цената на придобиване е най-близо до справедливата стойност от диапазона получени стойности (Бележки 9 и 22).

Капиталови и дългови инструменти, котирани на фондов пазар

Към 31.12.2022 г., Банката е направила подробен сравнителен анализ на промените в движението на борсовите цени на националния и чуждестранни фондови пазари по отношение на притежаваните от нея акции на публични дружества и публично търгувани облигации.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност (продължение)

б) Оценка на финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (продължение)

Капиталови и дългови инструменти, котиран на фондов пазар (продължение)

За инвестициите в ценни книжа, регистрирани за търговия на регистрирани фондови пазари, ръководството е извършило проучване и анализи и счита, че могат да се оценяват последващо по справедлива стойност, определяна директно на база реализирани сделки на борсовия пазар през последния месец на финансовата година (Ниво 1). Допълнително, приложените цени са анализирани за тенденцията в поведението на борсовите цени на съответните ценни книжа поне за последните три месеца на годината, и респективно до датата на издаване на индивидуалния финансов отчет (Бележки 9, 16 и 22).

Банката начислява обезценка за очаквани кредитни загуби на дълговите инструменти съобразно Политика и Методика за оценка на очакваните кредитни загуби и процедура за изчисляване.

в) Провизии по издадени банкови и кредитни гаранции

Банката е формирала провизии свързани с портфейл от условни ангажименти за плащане в съответствие с МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи. Банката извършва преглед на тези условни ангажименти с цел да установи дали са възникнали събития, които да потвърждават в голяма степен вероятността да бъде изплатен ангажимент за погасяване на задължение. В случай на възникнали събития, Банката провизира задължението си до стойността на бъдещите си разходи, свързани с изходящите потоци от стопански изгоди/плащания. Тези разходи/загуби се определят на база на настоящата стойност на бъдещите нетни парични потоци, представляващи разликата между задължението за плащане и евентуалните входящи потоци от последващи регресни искове към ползвателя на гаранцията или трети лица (Бележки 12 и 32).

Договор за финансова гаранция е договор, който изисква от издателя да направи определени плащания, за да възстанови на притежателя загубата, която е претърпял, тъй като даден длъжник не е направил плащане, когато е било дължимо, в съответствие с първоначалните или променени условия на дългов инструмент.

Договорите за финансова гаранция първоначално се измерват по тяхната справедлива стойност и, освен ако не са класифицирани като измервани по справедлива стойност през печалба и загуба или не са възникнали в резултат от прехвърляне на активи, след първоначалното им признаване се оценяват впоследствие по по-високата от:

- стойността на коректива за загуби, определена в съответствие с МСФО 9, и
- първоначално признатата стойност минус, когато е уместно, кумулативната стойност на признатия приход.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност (продължение)

г) Актюерски изчисления

При определяне на настоящата стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани методи и изчисления на актюери, базирани на предположения за смъртност, текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор, които ръководството е приело за разумни и адекватни за Банката (Бележка 34).

д) Оценка на инвестиционни имоти

При определяне на справедливата стойност на инвестиционните имоти са използвани становища и оценки от лицензирани независими оценители, които ръководството е приело за разумни и адекватни за Банката. Оценките са направени, използвайки различни подходи за оценка – метод на възстановителната стойност, метод на капитализиране на доходите, метод на пазарните сравнения, като за всеки метод е определена тежест за достигане на крайната справедлива стойност на инвестиционните имоти към края на отчетния период (Бележка 25).

е) Активи, придобити от обезпечения

Активите, придобити от обезпечения включват активи, които Банката е придобила в резултат на кредити в неизпълнение. Тези активи се оценяват по по-ниската от себестойността и нетната реализуема стойност. Нетната реализуема стойност се определя на базата на оценки от лицензирани независими оценители, които ръководството е приело за разумни и адекватни за Банката (Бележки 26 и 27).

ж) Справедлива стойност на финансовите инструменти

Когато справедливите стойности на финансовите активи и пасиви в индивидуалния отчет за финансовото състояние, не могат да бъдат получени от активни пазари, те се определят с помощта на различни техники за оценяване, които включват използването на математически модели. Базовите данни за тези модели са извлечени от историческите наблюдения на Банката и индикатори, които се наблюдават на финансовите пазари, където това е възможно. В противен случай се правят допускания за установяване на справедливи стойности. Допусканията вземат предвид фактори, свързани с ликвидност, волатилност за по-дългосрочни деривативи и дисконтови проценти, предсрочни плащания и предположения за неизпълнение, свързани с ценни книжа, обезпечени с активи (Бележка 5).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Нови и изменени стандарти и разяснения в сила през отчетния период

Следните изменения на съществуващи стандарти, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период:

- **Изменение на МСС 16 Имоти, машини и съоръжения** – Постъпления преди предвижданата употреба, прието от ЕС на 28 юни 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);
- **Изменение на МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи** – Обременяващи договори – Разходи за изпълнение на договор, прието от ЕС на 28 юни 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);
- **Изменение на МСФО 3 Бизнес комбинации** – Референция към Концептуалната рамка с изменения на МСФО 3, прието от ЕС на 28 юни 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);
- **Изменения на различни стандарти, дължащи се на „Подобрения на МСФО (цикъл 2018 -2020)“**, произтичащи от годишния проект за подобряване на МСФО (МСФО 1, МСФО 9, МСФО 16 и МСС 41), основно с цел премахване на несъответствията и изясняване на формулировката, приети от ЕС на 28 юни 2021 (Измененията на МСФО 1, МСФО 9 и МСС 41 влизат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022. Изменението на МСФО 16 е само с илюстративен характер и затова не е посочена дата на влизане в сила).

Приемането на тези изменения на съществуващите стандарти не е довело до съществени промени във финансовия отчет на Българска банка за развитие ЕАД.

Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано

По-долу са представени накратко публикуваните стандарти или техните промени, които все още не са действащи или не са приложени по-рано от Банката към датата на издаване на настоящия индивидуален финансов отчет.

Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните нови стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, все още не са влезли в сила:

- **МСФО 17 Застрахователни договори** - включително изменения на МСФО 17, публикувани от СМСС, приети от ЕС на 19 ноември 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСФО 17 Застрахователни договори** – Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 - Сравнителна информация (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети** - Оповестяване на счетоводната политика, прието от ЕС на 2 март 2022 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки** - Дефиниция за счетоводни приблизителни оценки, прието от ЕС на 2 март 2022 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано (продължение)

Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила (продължение)

- **Изменение на МСС 12 Данъци върху дохода** - Отсрочен данък, свързан с активи и пасиви, произтичащи от еднократна сделка, прието от ЕС на 11 август 2022 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023).

Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС, не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за пълните МСФО):

- **Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети** - Класификация за задълженията като текущи и нетекущи (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **МСФО 14 Разчети за регулаторни отсрочени сметки** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) – Европейската комисия е взела решение да не започва процеса по приемане на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт;
- **Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети** - Нетекущи задължения по ковенанти (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024);
- **Изменение на МСФО 16 Лизинг** – Задължения по лизинг при продажба и обратен лизинг (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024);
- **МСФО 14 Отсрочени тарифни разлики** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) - Европейската комисия е решила да не стартира процеса на одобрение на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт;
- **Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия** - Продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и последващи изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал).

ББР очаква приемането на тези нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения да не окаже съществен ефект върху финансовия ѝ отчет в периода на първоначалното им прилагане.

Отчитането на хеджирането, отнасящо се до портфейли от финансови активи и пасиви, чиито принципи не са приети от ЕС, е все още нерегулирано. Според преценката на ръководството прилагането на отчитане на хеджирането за портфейли от финансови активи и пасиви съгласно **МСС 39 Финансови инструменти** - Признаване и оценяване, няма да окаже съществен ефект върху финансовия отчет, ако се приложи към отчетната дата.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА

3.1 Финансови инструменти

Финансови инструменти: класификация и оценяване (МСФО 9)

Признаване на активи

Банката признава финансов актив или финансов пасив в отчета за финансовото състояние, тогава и само тогава, когато е част от съществуващо договорно отношение, уреждащо инструмента.

Банката класифицира финансовите активи, като измервани впоследствие по амортизирана стойност, справедлива стойност през друг всеобхватен доход или справедлива стойност през печалбата или загубата въз основа на:

- 1) бизнес модел на Банката за управление на финансовите активи и
- 2) характеристиките на договорния паричен поток на финансовия актив.

Независимо от избора си по отношение на подхода за отчитане, Банката има възможност при първоначалното признаване да определи неотменимо определен финансов актив като оценяван по справедлива стойност в печалбата или загубата, ако това елиминира или значително намалява несъответствието в оценката или признаването, което в противен случай би възникнало от оценяването на активи или пасиви или от признаването на печалби и загуби от тях на различна основа, както е описано по-долу:

- 1) Ако Банката има пасиви по застрахователни договори, чието оценяване включва текуща информация и финансови активи, които тя счита за свързани и които в противен случай биха били оценени по справедлива стойност през друг всеобхватен доход или амортизирана стойност.
- 2) Ако Банката има финансови активи, финансови пасиви или и двете, които споделят рисковите си характеристики и това води до противоположни промени в справедливата стойност, които са склонни взаимно да се компенсират.
- 3) Ако Банката има финансови активи, финансови пасиви или и двете, които споделят рисковите си характеристики, което води до противоположни промени в справедливата стойност, които имат възможност да се нетират, и нито един от финансовите активи или финансови пасиви не отговаря на изискванията за определяне като хеджиращ инструмент, тъй като те не се оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансов актив се оценява по амортизирана стойност, ако едновременно са изпълнени следните две условия:

- 1) Финансовият актив се държи в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансови активи, за да се съберат договорните парични потоци (Hold to Collect); и
- 2) Договорните условия на финансовия актив дават основание за възникване на парични потоци, които са единствено плащания на главници и лихви върху неизплатената главница, на определени дати (SPPI).

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови инструменти: класификация и оценяване (МСФО 9) (продължение)

Признаване на активи (продължение)

Финансов актив се оценява по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, ако едновременно са изпълнени следните две условия:

- 1) Финансовият актив е държан в рамките на бизнес модел, чиято цел се постига чрез събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи и
- 2) Договорните условия на финансовия актив дават основание за възникване на парични потоци, които са единствено плащания на главници и лихви върху неизплатената главница, на определени дати.

Финансов актив се оценява по справедлива стойност в печалбата или загубата, освен ако не се оценява по амортизирана стойност или по справедлива стойност чрез друг всеобхватен доход в съответствие с посочените критерии.

При първоначалното признаване, Банката може да направи неотменим избор да представи по справедливата стойност през друг всеобхватен доход последващи промени в инвестиция в капиталов инструмент, която не е държана за търгуване, или не е условно възнаграждение, признато от приобретател в бизнес комбинация, към която се прилага МСФО 3.

Рекласификация на финансови активи

Когато и само когато Банката промени своя бизнес модел за управление на финансови активи, тя рекласифицира всички засегнати финансови активи, в съответствие с изискванията за класификация на активи. В случай, че Банката приложи такава рекласификация на финансовите активи, тя я прилага заанапред, от първия ден на първия отчетен период следващ промяната в бизнес модела, която е резултирала в рекласификация на финансовите активи. Банката не преизчислява признати в миналото печалби, загуби (включително печалби или загуби от обезценка) или лихви.

Оценка и отчитане

При първоначално признаване, в случай на финансов актив или пасив, който не се отчита по справедлива стойност в печалбата или загубата, Банката отчита финансов актив или финансов пасив по справедлива стойност, вземайки предвид като евентуално увеличение и/или намаление разходи по сделката, които са пряко свързани с придобиването или създаването на финансовия актив или пасив.

Определяне на бизнес модела

Банката дефинира "бизнес модел с основна цел задържане на финансови активи за събиране на договорни парични потоци" като бизнес модел, при който финансовите активи на Банката се управляват за да се реализират парични потоци чрез събиране на договорни плащания през жизнения цикъл на инструмента. Банката може да използва този бизнес модел и в случай на конвертиране на продажба на активи с повишен кредитен риск или с цел намаляване на концентрационния риск.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови инструменти: класификация и оценяване (МСФО 9) (продължение)

Определяне на бизнес модела (продължение)

Тези финансови активи се отчитат по амортизирана стойност, ако както е описано по-горе е изпълнен допълнителният критерий от договорните условия на финансовия актив да възникват парични потоци, които представляват само плащания по главница и лихва по оставащата главница, на конкретни дати.

Банката определя "бизнес модел, с основна цел едновременно събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи" като бизнес модел, при който ключовият ръководен персонал на Банката е взел решение, че събирането на договорните парични потоци и продажбата на финансови активи са неразделна част от постигането на целта на бизнес модела и включва много по-чести и на по-висока стойност продажби на финансови активи в сравнение с бизнес модел с основна цел задържане на финансови активи за събиране на договорни парични потоци. Тези активи се отчитат като финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, ако както е описано по-горе е изпълнен допълнителният критерий от договорните условия на финансовия актив да възникват парични потоци, които представляват само плащания по главница и лихва по оставащата главница, на конкретни дати.

Банката определя "Други бизнес модели" като бизнес модел, който не включва нито държане на финансови активи с цел събиране на договорни парични потоци, нито за едновременно събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. Обикновено включва активно изкупуване и продажба на финансови активи. Тези активи се отчитат като финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Финансови активи

Банката първоначално признава заеми и вземания и депозити на датата, на която те са възникнали. Всички други финансови активи (включително активи, отчитани по справедлива стойност в печалби и загуби) се признават първоначално на датата на търгуване, на която Банката е станала страна по договорните условия на инструмента.

Когато договорните парични потоци на финансов актив бъдат предоговорени или модифицирани по друг начин и предоговарянето или модифицирането не води до отписването на този финансов актив в съответствие с МСФО 9, Банката преизчислява брутната балансова стойност на финансовия актив и признава печалба или загуба от модифициране в печалбата или загубата. Брутната балансова стойност на финансовия актив се преизчислява като настоящата стойност на предоговорените или модифицираните договорни парични потоци, които са дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент по финансовия актив (или коригирания за кредитни загуби ефективен лихвен процент за закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка), или, когато е приложимо, с преразгледания ефективен лихвен процент, изчислен съгласно параграф 6.5.10 от МСФО 9.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Балансовата стойност на модифицирания финансов актив се коригира за всякакви извършени разходи и такси, които се амортизират за оставащия срок на модифицирания финансов актив.

Банката отписва финансов актив, когато договорните права за паричните потоци от актива са погасени, или Банката прехвърли правата за получаване на договорените парични потоци от финансовия актив в сделка, според която значителна част от всички рискове и изгоди от собствеността на финансовия актив са прехвърлени. Всяко участие в прехвърлен финансов актив, който е създаден или задържан от Банката, се признава като отделен актив или пасив.

При определени обстоятелства предоговарянето или модифицирането на договорните парични потоци на финансов актив може да доведе до отписване на съществуващия финансов актив в съответствие с настоящия стандарт. Когато модифицирането на финансов актив води до отписване на съществуващия финансов актив и последващо признаване на модифицирания финансов актив, модифицираният актив се счита за „нов“ финансов актив за целите на МСФО 9.

Финансови активи и пасиви се нетират и нетната стойност се представя в индивидуалния отчет за финансово състояние тогава и само тогава, когато Банката има правно основание да нетира сумите и има намерение или да урежда на нетна база, или да реализира актива и да уреди пасива едновременно.

Банката притежава следните не-деривативни финансови активи:

- Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход;
- Финансови активи по амортизирана стойност.

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност

Финансовите активи, отчитани по амортизирана стойност са финансови активи, които се държат в рамките "бизнес модел с основна цел задържане на финансови активи за събиране на договорни парични потоци" и които представляват само плащания на главници и лихви (SPPI). Банката държи такива финансови активи в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансови активи, за да се съберат договорните парични потоци в рамките на жизнения цикъл на актива. Такива активи се признават първоначално по справедлива стойност плюс всички пряко съотносими разходи по сделката. След първоначално признаване тези финансови активи се оценяват по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективния лихвен процент, намалена със загуби от обезценка.

Ефективният лихвен процент е процентът, който точно дисконтира приблизително оценените бъдещи парични плащания или постъпления за очаквания срок на финансовия актив или финансовия пасив до брутната балансова стойност на финансов актив или до амортизираната стойност на финансов пасив.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (продължение)

При изчисляване на ефективния лихвен процент се оценяват приблизително очакваните парични потоци, като взема предвид всички договорни условия по финансовия инструмент (например опции за предсрочно погасяване, удължаване, кол-опции и други подобни опции), но не взема предвид очакваните кредитни загуби. Изчисляването включва всички такси и други възнаграждения, платени или получени от контрагентите по договора, които са неразделна част от ефективния лихвен процент, разходите по сделката и всички други премии или отбиви.

Банката начислява обезценка за очаквани кредитни загуби на финансови активи по амортизирана стойност за всеки конкретен актив с изключение на вземанията от служители (Бележка 3: Обезценка на финансови активи). След проведен задълбочен преглед на качеството и тест за обезценка на редовните експозиции, Банката установи, че към 31.12.2022 г., очакваната кредитна загуба от вземания от служители е 146 хил. лв. (3.63%) (към 31.12.2021 г.: 144 хил. лв. (3.63%)), а очакваната кредитна загуба от вземанията от Републиканския бюджет по НПЕЕМЖС е 61 хил. лв. (Към 31.12.2021 г.: 49 хил. лв.).

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност включват пари и парични еквиваленти, вземания от банки, кредити и аванси на клиенти, вземания от Републикански бюджет, ценни книжа и търговски и други вземания.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Финансовите активи, отчитани през друг всеобхватен доход включват капиталови и дългови ценни книжа, както и специфични случаи на кредити.

Финансовите активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, представляват активи, придобити съгласно бизнес модел, с основна цел едновременно събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи.

Дълговите инструменти се оценяват по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, ако са изпълнени следните две условия:

- а) финансовият актив се държи в рамките на бизнес модел, чиято цел е както събиране на договорни парични потоци, така и продажби на финансови активи, и
- б) съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (продължение)

Дълговите инструменти първоначално се признават по справедлива стойност плюс разходите по сделката. В последствие промените в отчетната стойност на тези дългови инструменти в резултат от положителни или отрицателни валутни курсови разлики, приходи или разходи от обезценка и лихвен доход изчислен при използването на ефективния лихвен процент се признават в печалби и загуби. Когато една инвестиция в дългов инструмент се отпише, натрупаните печалби и загуби през друг всеобхватен доход се рекласифицират в печалби и загуби.

При първоначално признаване Банката може да направи неотменим избор (на база отделен инструмент) да определи инвестиция в капиталов инструмент като измервана по справедлива стойност чрез друг всеобхватен доход. Определянето като измерван по справедлива стойност чрез друг всеобхватен доход не се прилага когато капиталовия инструмент е държан за търгуване или представлява условен актив признат от придобиващата страна при бизнес комбинация.

Финансовият актив е държан за търгуване, ако:

- е придобит с основна цел да бъде продаден в краткосрочен план, или
- при първоначалното признаване е част от портфейл от определени финансови инструменти, които Банката управлява съвместно и има доказателства за скорошно прилагане на модел на краткосрочно реализирана печалба, или
- е дериватив (освен ако дериватив, който е договор за финансова гаранция или е определен като ефективен инструмент за хеджиране)

Инвестиции в капиталови инструменти, измервани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, първоначално се измерват по справедлива стойност плюс разходи по сделката. Впоследствие, те се измерват по справедлива стойност, като печалба или загуба, възникнала от промените в справедливата стойност, се признава през друг всеобхватен доход и се натрупва в преоценъчен резерв. Натрупаната печалба или загуба не се рекласифицира като печалба или загуба при загуба или продажба на инвестицията в капиталови инструменти, а се прехвърля към резервите.

Дивидентите от инвестиции в капиталови инструменти се признават в печалбата или загубата в съответствие с МСФО 9, освен ако дивидентите доказано не представляват възстановяване на част от разходите за инвестицията. При освобождаването от капиталови инструменти от тази категория всяка сума, отчетена в преоценъчния резерв на инструментите, се прекласифицира в неразпределената печалба.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата

Финансови активи, които не отговарят на условията за оценяване по амортизирана стойност или справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата (продължение)

По-конкретно:

- Инвестиции в капиталови инструменти се класифицират по справедлива стойност в печалбата или загубата, освен ако Банката не определи капиталовата инвестиция, която нито е държана за търгуване, нито представлява условно възнаграждение, произтичащо бизнес комбинация, през друг всеобхватен доход при първоначалното признаване;
- Дългови инвестиции, които не отговарят на критериите за оценяване по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход се класифицират като оценени по справедлива стойност в печалбата или загубата. В допълнение, дългови инструменти, които отговарят на условията за оценяване както по амортизирана стойност, така и по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, мога да бъдат определени като отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата при първоначалното признаване ако това елиминира или значително намалява счетоводно несъответствие, което би могло да възникне от оценяването на активи и пасиви или признаването на печалби и загуби от тях на различни бази. Банката не е определила дългови инструменти като отчитани по справедлива стойност в печалба или загуба.

Свързаните разходи по сделката се признават в печалба и загуба, когато възникнат. Финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалби и загуби, се оценяват по справедлива стойност и всички свързани промени, включително доходи от дивиденди, се отчитат в печалби и загуби. При първоначалното придобиване, ръководството на Банката определя дали един финансов актив ще се държи за търгуване. Обикновено деривативите са такъв тип инструменти.

Деривативите са финансови инструменти:

- чиято стойност се променя в отговор на промени в лихвен процент, цена на ценна книга, цена на стока, валутен курс, индекс на цени или лихвени проценти, кредитен рейтинг или кредитен индекс, или друга променлива;
- които не изискват първоначална нетна инвестиция или изискват малка първоначална нетна инвестиция в сравнение с други видове договори, които реагират по подобен начин на промени в пазарните условия;
- които са платими на бъдеща дата.

Когато при сключване на конкретна деривативна сделка, Банката определя конкретна позиция за хеджиране и са изпълнени всички изисквания на МСФО 9, съответния дериватив се отчита като такъв за хеджиране, като се определя дали той хеджира:

- отклонения в справедливата стойност на конкретен актив (fair value hedge),
- разлики в очаквани бъдещи парични потоци (cash flow hedge), или
- ефект от инвестиции в чуждестранни дъщерни предприятия (net investment hedge).

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата (продължение)

Деривативи се отчитат по справедлива стойност през печалба и загуба.

Деривативните финансови инструменти се признават първоначално по справедлива стойност (включително разходите по сделката) и впоследствие се преоценяват по справедлива стойност. Деривативите се отчитат като активи, когато справедливата им стойност е положителна и като пасиви, когато е отрицателна.

Към 31.12.2022 г. и 31.12.2021 г., Банката не притежава активи, които са отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Активи на доверително управление

Банката предоставя доверителни услуги, които водят до държане на или инвестиране в активи от името на клиенти. Активите държани на доверително управление, освен ако са изпълнени определени критерии за признаване, не са показват във финансовите отчети на Банката, тъй като не представляват активи на Банката.

Българска банка за развитие ЕАД извършва услуги в качеството си на инвестиционен посредник, съгласно разпоредбите на Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК). Като инвестиционен посредник, Банката следва да отговаря на определени изисквания за защита на интересите на клиентите съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ) и Наредба 38 издадена от Комисията по Финансов Надзор (КФН). Банката също така следва да спазва изискванията на Директива 2014/65/ЕС за Пазарите на финансови инструменти (MiFID II) и Регламент 600/2014 на ЕС относно Пазарите на Финансови инструменти (MiFIR).

Банката е създадена и прилага организация, свързана със сключването и изпълнението на договори с клиенти, с изискването на информация от клиенти, с воденето на отчетност и съхраняването на клиентски активи, съгласно изискванията на горепосочените национални и Европейски нормативни актове. Банката е изградила система от вътрешни правила и процедури за вътрешен контрол, които да осигурят пълното съответствие с нормативната уредба, посочена по-горе.

Финансови пасиви

Всички финансови пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, използвайки метода на ефективния лихвен процент или по справедлива стойност в печалбата или загубата. Финансови пасиви, които не са условно възнаграждение на придобиващия в бизнес комбинация, държани за търгуване, или определени като отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, се оценяват последващо по амортизирана стойност, използвайки метода на ефективния лихвен процент.

Първоначално, те се признават по справедливата стойност на получените парични потоци при възникване на пасива, намалени с разходите по сделката. Впоследствие, всяка разлика между нетните парични потоци и остатъчната стойност се признава в печалбата или загубата за периода по метода на ефективната лихва за срока на пасива.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови пасиви (продължение)

Финансовите пасиви, отчетени от Банката като депозити, привлечени средства и издадени ценни книжа, се представят по амортизирана стойност.

Ефективният лихвен процент е лихвата, която точно дисконтира очакваните бъдещи парични плащания или постъпления за периода на очаквания живот на финансовия инструмент или, когато е подходящо за по-къс период, до брутната балансова стойност на финансовия актив или до амортизираната стойност на финансовия пасив. При изчисляване на ефективния лихвен процент, Банката оценява паричните потоци, като взема предвид всички договорни условия на финансовия инструмент, но не взема предвид бъдещи загуби по кредити. Изчисляването включва всички такси и други възнаграждения, платени или получени от контрагентите, които са неразделна част от ефективния лихвен процент.

Отписване на финансови инструменти

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва, когато:

- 1) Договорните права върху паричните потоци от финансовия актив са изтекли;
- 2) Договорните права за получаване на парични потоци от финансовия актив са прехвърлени, или договорните права за получаване на парични потоци от финансовия актив са запазени, но е поето договорно задължение за плащане на всички събрани парични потоци, без съществено отлагане, на трета страна по сделка за прехвърляне, при което:
 - Банката е прехвърлила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив или
 - Банката нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, но не е запазила контрола върху него.

Когато Банката е прехвърлила договорните си права за получаване на парични потоци от финансовия актив и нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, но е запазила контрола върху него, тя продължава да признава прехвърления финансов актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай, Банката признава и съпътстващо задължение. Прехвърленият актив и съпътстващото задължение се оценяват така че да отразяват правата и задълженията, които Банката е запазила.

Степента на продължаващото участие, което е под формата на гаранция за прехвърления актив, се оценява по по-ниската от първоначалната балансова стойност на актива и максималната стойност на възнаграждението, което може да се наложи да бъде възстановено от Банката.

Финансов пасив се отписва от индивидуалния отчет за финансовото състояние, когато той е погасен, т.е. когато задължението, определено в договора, е отпаднало или е анулирано или срокът му е изтекъл.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Отписване на финансови инструменти (продължение)

Замяната на съществуващ финансов пасив с друг дългов инструмент от същия заемодател със съществено различни условия, или същественото модифициране на условията на съществуващ финансов пасив, се отчита като отписване на първоначалния финансов пасив и признаване на нов финансов пасив. Разликата между балансовите стойности на първоначалния и новия пасив, се признава в индивидуалния отчет за всеобхватния доход – в печалбата или загубата.

Пълно или частично отписване на вземания се инициира при наличие на съответния размер заделени по конкретната експозиция провизии и по преценка от управление „Проблемни вземания“ за тяхната несъбираемост, съответно непълна събираемост, в обичайния за предприетата процедура срок, която преценка се базира на осъществяване на някои от следните обстоятелства:

1. Предприетите съдебни действия по реда на ГПК, ЗОЗ и ТЗ са изчерпани и/или иницирането на съдебни действия (респ. продължаването на вече предприети такива) е безпредметно, като това е потвърдено от управление „Правно“;
2. Всички обезпечения са реализирани в хода на съдебните действия;
3. Няма допълнително открити имоти или други активи, собственост на длъжника и/или на поръчителите и солидарните длъжници;
4. Допълнително откритите имоти или други активи, собственост на длъжника и/или поръчителите и солидарните длъжници, са несеквестрируеми, т.е. Банката не може да насочи изпълнение към тях, или са с незначителна стойност спрямо остатъчния дълг;
5. Не се очаква Банката да събере суми от запори на дружествени дялове на основния длъжник и/или на поръчителите и солидарните длъжници (ако има такива) в дружества и последваща ликвидация на тези дружества (в случай, че има икономически смисъл за стартиране на такава);
6. Липсват обосновани очаквания за получаване на паричен поток от иницирането/продължаването на правните действия по отношение на оставащото учредено в полза на Банката обезпечение, защото същото е определено въз основа на релевантно правно становище, като нереализуемо или трудно реализуемо поради наличието на непреодолими проблеми от правно естество, или са налице вещни тежести в полза на друг кредитор с поредност преди учреденото обезпечение в полза на Банката;
7. Разходите за извършване на продажба по принудителен ред (по ТЗ, ГПК или ЗОЗ) на имущество на длъжника и/или на поръчителите и солидарните длъжници (ако има такива) биха надвишили очакваните от Банката приходи от продажбата или възприетата от Банката редуцирана стойност;
8. В резултат на извършен анализ на обезпечеността и възможностите за погасяване на експозицията е установено, че същата не се очаква да бъде събрана в пълен размер;
9. Постановено е определение за откриване на производство по несъстоятелност и неговото спиране, след установена от съда липса на достатъчно активи, които да покрият разноските по несъстоятелност, и същевременно липса на солидарни длъжници.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Отписване на финансови инструменти (продължение)

Съгласно своята Процедура относно отписване на вземания, Банката отписва вземания и въз основа на окончателна преценка за несъбираемост, независимо от забавата спрямо обичайния за предприятията процедура срок, която преценка е породена от осъществяване на някое от долупоисаните обстоятелства:

1. За кредитополучатели, солидарни длъжници и поръчители, които са юридически лица – когато са заличени търговци.
2. За кредитополучатели, солидарни длъжници и поръчители, които са физически лица – починало лице без прието наследство, или без наследници.
3. В случай, че са налице следните обстоятелства (кумулятивно):
 - изчерпани са всички възможни принудителни действия за събиране на вземането, или в случай, че има имущество, собственост на някое от задължените лица, разходите за извършване на продажбата му по принудителен ред (по ТЗ, ГПК или ЗОЗ) биха надвишили очакваните от Банката приходи от продажбата или възприетата от Банката редуцирана стойност.
 - не се очакват повече постъпления за погасяване на задълженията – както от принудителни действия, така и от доброволни погашения.
 - разноските, свързани с предприемане на действия за заличаване на дружеството от Търговски регистър, са разход, който не се очаква да бъде възстановен.

Обезценка на финансови активи

МСФО 9 изисква признаването на обезценка от очаквани кредитни загуби върху дългови финансови инструменти, оценявани по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, лизингови вземания, търговски вземания и активи по договори, както и върху договори за финансови гаранции. Размерът на обезценката зависи от вероятността от неизпълнение на длъжника през следващите 12 месеца след първоначалното признаване, освен ако не е настъпило значително увеличение на кредитния риск, което налага да се оценят очакваните кредитни загуби (ОКЗ) през целия живот на финансовия актив.

Оценката на ОКЗ се основава на цялата налична, разумна и аргументирана информация към отчетната дата за миналите събития, текущата ситуация, както и използване на уместни макроикономически показатели и надеждни прогнози за бъдещите икономически условия. До 31.12.2021 г., основните макроикономически показатели, които Банката е използвала са брутен вътрешен продукт (БВП), безработица, инфлация, промяна на цените на петрола и промяна в курса на щатския долар и 3-месечния EURIBOR. Анализът в исторически план (10 год.) показва, че тези показатели имат статистически значими корелации – положителни или отрицателни – с нивото на очакваните кредитни загуби. Към 31.12.2022 г. и за обозримото бъдеще, Банката опростява макроикономическия компонент от модела за очаквани кредитни загуби, така че да използва единствено ръст на БВП (България).

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови активи (продължение)

Очакваните кредитни загуби се оценяват на базата на три макроикономически сценария – реалистичен, негативен и оптимистичен – които се използват при изчислението на обезценката с различни тегла. За експозиции, които в съответния момент надвишават 5,000 хил. лв. на ниво група свързани лица или такива, класифицирани във Фаза 3, установяването на конкретния размер на необходимата обезценка за очаквани кредитни загуби се прави на индивидуална основа, а за останалите – на портфейлна основа. Получените резултати могат допълнително да се коригират и очакваните кредитни загуби да се увеличат или намалят, за да бъдат отразени бъдещи рискове, които не подлежат на моделиране (основно законодателни или регулаторни). Наличието на такива рискове се установява при периодичните анализи на експозициите, които се извършват от Банката. Изготвените индивидуални тестове за обезценка се докладват от отговорните бизнес звена и управление „Риск“ на компетентните органи в Банката, вкл. на Комитета за обезценки и провизии, с цел вземане на решение за промяна на класификация, установяване на наличието на реструктуриране и/или размер на необходимата провизия за обезценка.

Банката е изготвила методология, която въвежда критерии за класифициране на финансовите активи в три категории (т. нар. „фази“), критерии за трансфери между тях и определяне размер на обезценка в зависимост от фазата, в която е класифициран съответният актив.

По-долу са описани фазите и техните характеристики:

- Фаза 1 – Редовни – включва финансови активи без значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Обезценката на тези активи се основава на вероятността от неизпълнение на длъжника през следващите 12 месеца или за по-къс период, ако животът на инструмента е по-къс от една година;
- Фаза 2 – Наблюдавани – включва финансови активи със значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Такова увеличение се предполага да има, ако кредитът е просрочен повече от 30 дни; длъжникът е поставен под наблюдение; кредитният рейтинг на длъжника се е влошил към отчетната дата в сравнение с рейтинга му на датата на признаване на инструмента или Банката очаква кредитът да бъде реструктуриран. В този случай очакваните кредитни загуби се изчисляват за целия живот на актива;
- Фаза 3 – Необслужвани – включва активи, за които съществуват обективни доказателства, че са обезценени, като например кредити в неизпълнение. Банката е определила специфични критерии, според които се определя че даден длъжник е в неизпълнение. Един финансов актив е обезценен ако има обективни доказателства за обезценка в резултат от едно или повече събития, възникнали след първоначалното признаване на актива, и това събитие на загуба е засегнало очакваните бъдещи парични потоци от този актив, което може да бъде надеждно оценено. Очакваните кредитни загуби за тези инструменти също се изчисляват за целия им живот.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови активи (продължение)

Абсолютният праг за прехвърляне на кредитите между нивата е обвързан с вътрешния кредитен рейтинг, определен от Банката на съответния кредитополучател. Банката е определила кредитен рейтинг 7 за граница за преминаване във фаза 2 и кредитен рейтинг 8 за преминаване във Фаза 3. В допълнение, Банката наблюдава относителни индикатори за увеличен кредитен риск, с цел да определи дали е налице значително влошаване на риска от неизпълнение на експозицията. Тези индикатори са залегнали в Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции на ББР и са представени в Бележка 4.1.

Обективно доказателство, че финансов актив е обезценен, включва неизпълнение или просрочие от длъжника, реструктуриране на задължението към Банката при условия, които Банката иначе не би разглеждала, индикации, че длъжник или емитент ще изпадне в несъстоятелност, неблагоприятни промени в статуса на плащания на длъжник или емитент, икономически условия, които водят до неизпълнения или изчезването на активен пазар за дадена ценна книга. Всеки актив с просрочие на дължимите по него договорни плащания над 90 дни се категоризира като „необслужван“ и се класифицира във фаза 3.

Закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка са активи, които са кредитно обезценени при първоначалното признаване. За тези активи Банката признава всички промени в очакваната кредитна загуба за целия срок на инструмента от първоначалното признаване като загуба от обезценка с признаване на промените в печалбата или загубата. Резултатът от положителна промяна в състоянието на тези активи се отчита като приход от преоценка.

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност

Банката взема предвид доказателства за обезценка на финансови активи, отчитани по амортизирана стойност, както за конкретен актив, така и на колективно равнище. Активите, които имат сходни рискови характеристики се проверяват колективно за обезценка.

При проверката на колективно ниво за обезценка, Банката използва историческите тенденции за вероятността за неизпълнение, времето за възстановяване и размера на възникналите загуби.

Загубата от обезценка за финансов актив, отчитан по амортизирана стойност, се изчислява като разликата между неговата отчетна стойност и настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци, дисконтирани с оригиналния ефективен лихвен процент.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (продължение)

Оценяването на очакваните кредитни загуби е функция на вероятността от неизпълнение, загубата при неизпълнение (значимостта на загубата при неизпълнение) и експозицията при неизпълнение. Оценката на вероятността от неизпълнение и загубата при неизпълнение се базира на исторически данни, коригирани с прогнозна информация. По отношение на експозицията при неизпълнение, за финансови активи тя се представлява от brutната им балансова стойност към отчетната дата.

Съгласно „Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции“, разбирането на Банката за обезценка на колективна (портфейлна) основа е следното:

„Чл. 32. (1) Въз основа на мотивирано предложение от управление „Риск“, Банката може да обособява подпортфейли от експозиции със сходни рискови характеристики.

(2) Показателите, мотивирали обособяването на подпортфейл, се контролират и наблюдават минимум веднъж годишно с цел установяване на потенциална неблагоприятна динамика и промени на рисковия профил на портфейла.

Чл. 33. Размерът на колективната обезценка се определя при спазване на приетата от Банката методика. Допуска се разработването и на допълнителни методики, отчитащи специфични рискови фактори за конкретни подпортфейли.

Чл. 34. За групи финансови инструменти (портфейли), чийто кредитен риск се е увеличил значително след първоначалното признаване, може да се извърши оценка на портфейлна база, като се вземе предвид информацията, която удостоверява значителното увеличение на кредитния риск на ниво група или подгрупа от финансови инструменти. По този начин Банката признава очаквани кредитни загуби за целия срок на финансовите инструменти, чийто кредитен риск се е увеличил значително, дори когато на ниво отделен инструмент липсват доказателства за това.

Чл. 35. (1) Когато Банката определя дали е настъпило значително увеличение на кредитния риск и признава корекции за загуби на колективна база, финансовите инструменти може да се групират на базата на общи характеристики на кредитния риск с цел провеждане на анализ, целящ своевременното установяване на значително увеличение на кредитния риск.

(2) Групирайки финансови инструменти, Банката спазва принципа да не влошава качеството на наличната информация чрез групиране на финансови инструменти с различни рискови характеристики. Общите характеристики на кредитния риск включват например, но не се ограничават до: вид инструмент; рейтинг за кредитния риск; вид обезпечение; дата на първоначално признаване; остатъчен срок до падежа; отрасъл; географско местоположение на заемополучателя; и относителната стойност на обезпечението спрямо финансовия актив, ако тя оказва въздействие върху вероятността от настъпване на неизпълнение (например заеми без право на регресен иск в някои юрисдикции или съотношения заем/обезпечение).“

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (продължение)

Понастоящем Банката е определила като портфейл за колективна обезценка вземанията по Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС) и всички вземания под 5 млн. лв., които не са обект на индивидуална оценка.

Под обезценка на индивидуална база, Банката разбира (пак в същата Политика) оценка на очакваните кредитни загуби въз основа на индивидуалните параметри на експозицията:

1. Когато експозицията е във Фаза 3, се прилага индивидуален модел за очакваните бъдещи парични потоци от реализация на обезпеченията.
2. Когато експозицията е във Фаза 1 или 2 се използва:
 - а. инструмент (tool), който съпоставя индивидуалните характеристики на експозицията (матуритет, модел на изплащане, сектор, тип и т.н.) с приложими към експозиции със сходни характеристики исторически обосновани вероятности за неизпълнение, макроикономически параметър, секторни специфики и др., или
 - б. индивидуална матрица за очакваните бъдещи парични потоци от дейността при сценарии „действащо предприятие“ в няколко (минимум два) сценария със съответните тегла с обща сума, равна на вероятността да не настъпи *неизпълнение*, както и индивидуална матрица за очакваните бъдещи парични потоци от реализация на обезпеченията в сценарий „недействащо предприятие“ с тегло, равно на вероятността от неизпълнение.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

За дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се признава провизия за загуба от обезценка в отчета за финансовото състояние. Тъй като балансовата стойност е равна на справедливата стойност, загубата от обезценка се включва като част от преоценената стойност в преоценъчни резерв на инвестициите.

За капиталовите ценни книги не се начислява обезценка, като всяко движение на справедливата стойност се отчита през друг всеобхватен доход до окончателната продажба или отписване на ценната книга.

Абсолютният праг за прехвърляне на експозициите между нивата е обвързан с вътрешния кредитен рейтинг на книжата, определен от Банката на съответния кредитополучател. Банката е определила кредитен рейтинг 7 за граница за преминаване във фаза 2 и кредитен рейтинг 8 за преминаване във Фаза 3. В допълнение, Банката наблюдава относителни индикатори за увеличен кредитен риск, с цел да определи дали е налице значително влошаване на риска от неизпълнение на експозицията.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (продължение)

Тези индикатори са залегнали в Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции на ББР и са представени в Бележка 4.1. За експозиции над 5,000 хил. лв. тези прегледи са индивидуални, а за суми под този праг – на портфейлна основа.

Договори за финансови гаранции и гаранции за кредитен риск

Договорите за финансови гаранции подлежат на анализ и обезценка съгласно модела за анализ на очаквани кредитни загуби. Към тези договори, доколкото по тях не е настъпило плащане, се прилага конверсионен коефициент, който може да бъде между нула и единица, определена въз основа на историческия опит, разбирането на Банката за специфичните бъдещи нужди от финансиране на длъжниците и друга относима прогнозна информация. Договорите за финансови гаранции, по които е настъпило плащане от страна на Банката, се обезценяват като кредити към съответния бенефициент.

Гаранциите за кредитен риск, поемани от ББР съгласно програмите за противодействие на последиците от пандемията от КОВИД-19, се анализират и обезценяват съгласно разработен от Банката отделен модел, отчитащ спецификите както на програмите (виж подсекция „Условни ангажименти“ в секция 4.1 Кредитен риск, както и бележки 32 и 37), така и на бенефициентите, както и историческите данни за загуби на сходни кредитни продукти на българския пазар. Изчислените провизионни проценти към 31.12.2022 г. и 31.12.2021 г. са 18.7% по програмата за гарантиране на кредити за юридически лица и 36% - по програмата за гарантиране на кредити на физически лица и свободни професии. В началото на 2023 г., Банката извърши преглед на състоянието на портфейла от гаранции с цел калибрирането на модела за очаквани кредитни загуби спрямо ефективно постигнатите параметри. В резултат, Банката промени провизионния процент за обезценките от очаквани кредитни загуби по програмата за гарантиране на кредити за юридически лица на 27.6% и запази процента за провизиране на обезценките от очаквани кредитни загуби по програмата за гарантиране на кредити за физически лица на 36%. Към края на 2022 г. провизиите възлизат на 127,215 хил. лв. (към 31.12.2021 г.: 176,370 хил. лв.) (виж бележки 32 и 37).

Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (МСФО 13)

Дефиниции

Справедливата стойност се дефинира като цената, която би била получена при продажба на даден актив или платена при прехвърлянето на задължение при обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценката. Банката оповестява информация за справедливата стойност на тези финансови активи и пасиви, за които има налична пазарна информация и чиято справедлива стойност е съществено различна от отчетената балансова стойност.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)

Дефиниции (продължение)

Справедливите стойности на финансовите активи и финансовите пасиви, които се търгуват на активни пазари и за които има достъпна пазарна информация, са основани на обявени пазарни цени или цени на затваряне. Използването на реални пазарни цени и информация намалява нуждата от управленска преценка и предположения, както и несигурността, свързана с определянето на справедливи стойности.

Наличността на реални пазарни цени и информация варира в зависимост от продуктите и пазарите, и се променя въз основа на специфичните събития и общите условия на финансовите пазари. За част от останалите финансови инструменти, Банката определя справедливите стойности, използвайки техника на оценяване, базирана на нетна настояща стойност. Изчисляването на нетната настояща стойност се извършва с пазарни криви за доходност и кредитни спредове, където е необходимо, за съответния инструмент. Целта на техниките на оценяване е да се определи справедлива стойност, която отразява цената на финансовия инструмент на отчетната дата, която би била определена от преки участници на пазара. Банката има установена контролна среда по отношение на оценяването на справедливите стойности.

Справедливата стойност на финансовите инструменти, които не са търгувани на активни пазари (напр. деривативи, нетъргуеми на борсата), които са обект на сделка между страните, са определени чрез използването на техники за оценки. Тези техники за оценки се придържат към употребата на пазарни данни, когато има такива и колкото е възможно по-малко на специфичните оценки на Банката.

Справедливата стойност на нетъргуеми капиталови активи (акции и дялове в дружества) се оценяват, използвайки един или повече допустими методи за оценяването им съгласно МСФО 13, освен в случаите, когато Банката е преценила, че цената на придобиване (себестойност) най-добре отразява справедливата стойност. Такива методи са:

- Пазарният метод – като използва цени и друга относима информация, генерирана от сделки на пазара, които касаят сходни или идентични активи, пасиви или групи активи и пасиви (бизнеси)
- Разходният метод – като използва сумите, които биха били необходими понастоящем за подмяната на определен актив или изграждане на сходен по капацитет и функционалност актив (настояща стойност на замяна)
- Приходният метод – който превръща бъдещи суми (парични потоци или приходи и разходи) до единна настояща (дисконтирана) сума, отразяваща текущите пазарни очаквания за тези бъдещи суми.

Изборът на използван метод зависи от характеристиките на бизнеса, възможността за идентифициране на сходни сделки или сходни компании, както и свързаната със структурата на сделката очаквана възвръщаемост.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)

Дефиниции (продължение)

При последващо оценяване Банката взема предвид методите, използвани при първоначалната/предходната оценка на справедливата стойност, и анализира разликите в стойностите между периодите. При промяна на методите и/или теглата, Банката предоставя аргументация защо тя е наложителна и как новият подход отразява в максимална степен справедливата стойност, както и нейното изменение във времето.

Банката оценява тези финансови активи по справедлива стойност, използвайки допустими методи за оценяването им съгласно МСФО 13, освен в случаите, когато е преценила, че цената на придобиване (себестойност) най-добре отразява справедливата стойност.

Йерархия на справедлива стойност

Банката използва следната йерархия за определяне и оповестяване на справедливата стойност на финансовите инструменти чрез оценителска техника:

- Ниво 1 - входящите данни на ниво 1 са котираните (некоригирани) цени на инструменти на активните пазари за идентични финансови инструменти;
- Ниво 2 - входящите данни на ниво 2 са входящи данни за даден актив или пасив, различни от котираните цени, включени в ниво 1, които, пряко или косвено, са достъпни за наблюдение. Тази категория включва инструменти, оценявани използвайки: котиран цени на подобни активи или пасиви на активни пазари; котиран цени на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не се считат за активни; други техники за оценяване, където всички значими входящи данни са пряко или косвено достъпни за наблюдение, използвайки пазарни данни;
- Ниво 3 - входящите данни на ниво 3 са ненаблюдаеми входящи данни за даден актив или пасив. Тази категория включва всички инструменти, при които техниката за оценяване не включва наблюдаеми входящи данни и ненаблюдаемите входящи данни имат значителен ефект върху оценката на инструмента. Тази категория включва инструменти, които се оценяват на базата на котиран цени на подобни инструменти, където значителни ненаблюдаеми корекции или предположения се изискват, за да отразят разликите между инструментите.

Йерархията на справедливата стойност на финансовите активи и пасиви е оповестена в Бележка 5.

Отчитане на хеджирането (МСФО 9)

Отчитането на хеджирането изисква по-голям обем оповестявания относно дейността по управление на риска. Бизнес моделът на Банката не включва заемането на значими пазарни или валутни позиции. Доколкото Банката е изложена на валутен или лихвен риск, тя предприема подходящи мерки за неговото минимизиране: осигуряване на съответствие между размера на активните и пасивните експозиции в съответната валута, осигуряване на покритие на лихвоносните активи с фиксирана лихва със сходни по размер лихвоносни пасиви с фиксирана лихва.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Отчитане на хеджирането (МСФО 9) (продължение)

Банката поема в пълна степен пазарния риск по притежаваните от нея ценни книжа, независимо дали са държани за събиране на парични потоци или за продажба.

Банката не притежава дъщерни дружества в чужбина, които да консолидира.

Банката не отчита активни финансови инструменти, за които е определено хеджиращо взаимоотношение, поради което изискванията относно хеджирането съгласно МСФО 9 не оказват влияние върху финансовите отчети на Банката.

Парични средства и парични еквиваленти

Паричните еквиваленти за целите на отчета за паричните потоци се състоят от парични средства в брой, по разплащателни сметки в други банки, предоставени депозити на други банки - на виждане и/или с оригинален срок до три месеца, в това число и по репо-сделки с оригинален срок до три месеца, както и салда по сметките с Централната банка, които са свободни от всякакви ограничения (не са блокирани). Банката поддържа Минимален задължителен резерв според изискванията на БНБ и за целите на паричния поток ги включва в Пари и парични еквиваленти. Те се представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние по тяхната амортизирана стойност.

Банковите овърдрафти, които са платими при поискване и формират неразделна част от управлението на паричните наличности на Банката, се включват като компонент на парични средства и парични еквиваленти за целите на изготвянето на индивидуалния отчет за паричните потоци.

3.2 Други активи

Инвестиции в дъщерни дружества (МСС 27)

Дългосрочните инвестиции, представляващи акции в дъщерни дружества се отчитат съгласно МСС 27, доколкото не е приложим МСФО 9. Те са представени в индивидуалния финансов отчет:

- по цена на придобиване, която представлява справедливата стойност на възнаграждението което е платено, включително преките разходи по придобиването на инвестицията, или,
- По справедлива стойност на участието, определена чрез оценка от квалифициран оценител, в случаите, когато справедливата стойност е по-ниска от цената на придобиване.

Притежаваните от Банката инвестиции в дъщерни дружества подлежат на преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни дружества се прилага датата на сключване на сделката.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Инвестиции в дъщерни дружества (МСС 27) (продължение)

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от инвестициите. Доходът от продажбата им се представя отделно към статията други доходи/(разходи) от/за дейността на индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Данъци (МСС 12)

Банката начислява текущи данъци съгласно българските закони. Данъкът върху печалбата се изчислява на база на облагаемата печалба за периода, определена в съответствие с правилата, установени от данъчните власти, по силата на които се плащат (възстановяват) данъци.

Данъчният ефект, свързан със сделки или други събития, отчетени в отчета за всеобхватния доход, също се отчита в отчета за всеобхватния доход, и данъчният ефект, свързан със сделки и други събития, отчетени директно в собствения капитал, също се отнася директно в собствения капитал.

Задълженията по отсрочени данъци се отчитат за всички временни разлики, подлежащи на данъчно облагане, освен в случаите, когато възникват от първоначалното отчитане на актив или пасив при сделка, за която към момента на сделката не дава отражение, нито на счетоводната, нито на данъчната печалба (данъчна загуба).

Отсрочените данъчни активи се отчитат за всички временни разлики, подлежащи на приспадане, до степента, до която е вероятно да има налична облагаема печалба, срещу която да се извършат съответните приспадания по отсрочени данъчни вземания. Това не се отнася за случаите, когато те възникват от първоначалното отчитане на актив или пасив при сделка, за която към момента на сделката не дава отражение, нито на счетоводната, нито на данъчната печалба (данъчна загуба).

Отсрочени данъци се признават като приход или разход и се включват в нетната печалба за периода, освен в случаите, когато тези данъци възникват от сделка или събитие, отчетено за същия или различен период директно в собствения капитал. Отсрочени данъци се начисляват в или приспадат директно от собствения капитал, когато тези данъци се отнасят за позиции, които се начисляват или приспадат през същия или различен период, директно в собствения капитал.

Имоти, машини и съоръжения (МСС 16)

Имотите, машините и съоръженията са представени в индивидуалния финансов отчет по историческа цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубата от обезценка. Банката признава дълготраен актив, когато стойността му е равна на, или надвишава, 700 лв.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Имоти, машини и съоръжения (МСС 16) (продължение)

Първоначално оценяване

При първоначалното си придобиване имотите и съоръженията се оценяват по цена на придобиване, която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и други.

Последващо оценяване

Избраният от Банката подход за последваща оценка на имотите и съоръженията е модела на себестойността по МСС 16 – цената на придобиване, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Печалби и загуби при отписване на имоти, машини и съоръжения (определят се като разлика между постъпленията и балансовата стойност на актива) се признават нетно в други доходи/разходи от/за дейността в печалби и загуби.

Метод на амортизация

Банката използва линеен метод на амортизация на имоти и оборудване. Полезният живот по групи активи е както следва:

- сгради – 50 г.
- банково оборудване и компютри – 5 г.
- транспортни средства – 5 г.
- стопански инвентар – 6.7 г.

Полезният живот по групи активи не е променен в сравнение с 2021 г.

Полезният живот на отделните групи активи е определен от ръководството съобразно: физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване. Определеният полезен живот на съоръженията се преглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира проспективно.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти и съоръжения, които имат характер на подмяна на определени възлови части или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчния му полезен живот към датата на капитализация.

Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Нематериални активи (МСС 38)

Нематериалните активи са представени в индивидуалния финансов отчет по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени програмни продукти (софтуер) и лицензи за ползване на софтуер.

В Банката се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот 5 години.

Балансовата стойност на имоти, машини и съоръжения и на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Загубите от обезценката се включват в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

Имоти, машини и съоръжения и нематериалните активи се отписват от индивидуалния финансов отчет, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди, или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групите на имоти, машини и съоръжения и нематериални активи (определени като разлика между нетните приходи от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата) се признават нетно в Други оперативни приходи/разходи в отчета за всеобхватния доход.

Инвестиционни имоти (МСС 40)

Ръководството на Банката използва тази категория при отдаване под наем на активи, придобити от обезпечения по кредити. Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по цена на придобиване, като разходите по сделката се включват в първоначалната оценка. След първоначалното признаване, инвестиционните имоти се отчитат по модела на справедливата стойност. Печалбата или загубата, възникнала от промяната в справедливата стойност на инвестиционните имоти, се включва в печалбата или загубата за периода, в който е възникнала. Справедливата стойност на инвестиционните имоти се определя въз основа на оценката от независим оценител.

Приходите от наем от инвестиционните имоти се представят в други доходи от дейността, а оперативните разходи пряко или непряко свързани с генерираните доходи от наем се представят в други разходи за дейността. Отписването на инвестиционен имот се извършва при продажба или трайно изваждане от употреба, като от продажбата му не се очакват бъдещи ползи. Печалбите или загубите от отписването на инвестиционни имоти се отчитат в печалбата или загубата за периода, в които са възникнали.

Активи, държани за продажба (МСФО 5)

Активи се класифицират като държани за продажба, ако тяхната балансова стойност ще бъде възстановена чрез продажба, а не чрез продължаваща употреба в дейността на Банката, или чрез отдаване под наем или лизинг. Активите, държани за продажба се оценяват първоначално по цена на придобиване, като разходите по сделката се включват в първоначалната оценка.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Активи, държани за продажба (МСФО 5) (продължение)

Тези активи, обичайно, са били първоначално приети от Банката като обезпечения и се придобиват в следствие от нея в резултат на замяна на "дълг срещу собственост", от кредитополучатели, които не обслужват своите задължения съгласно договорните условия по кредита.

Активи, класифицирани в тази група, са налични за незабавна продажба в тяхното настоящо състояние. Ръководството обичайно провежда активно мероприятия за реализиране на сделки за продажба, която се цели да бъде изпълнена в рамките на поне една година от датата на класифициране на актива в тази група.

Активи, класифицирани като държани за продажба, се представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние отделно и се оценяват по по-ниската от балансовата стойност и справедливата им стойност, намалена с преките очаквани разходи по продажбата.

Активите от тази класификационна група не се амортизират.

Ако тези активи не бъдат реализирани в 12-месечен срок или в 24 месечен срок, при положение, че са изпълнение изискванията на МСФО 5 за удължаване на срока, те се прехвърлят в Активи, придобити от обезпечения.

Активи, придобити от обезпечения (МСС 2)

Активите, придобити от обезпечения и класифицирани първоначално като Активи, държани за продажба, за които не са изпълнени изискванията на МСФО 5, се прехвърлят в Активи, придобити от обезпечения. Те се оценяват по по-ниската от себестойността и нетната реализуема стойност съгласно изискванията на МСС 2 Материални запаси.

Себестойността на активите, придобити от обезпечения представлява сумата от всички преки разходи по придобиването на активите, както и други разходи, направени във връзка с доставянето им до тяхното настоящо местоположение и състояние. Нетната реализуема стойност е предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност минус приблизително оценените разходи за завършване на търговския цикъл и тези, които са необходими за осъществяване на продажбата.

Обезценката на тези активи се изчислява в съответствие със счетоводната политика на Банката на база на очакваната реализация на активите от придобити обезпечения. Обезценката на активите, придобити от обезпечения се включва в отчета за всеобхватния доход. Ръководството на Банката счита, че балансовата стойност на активите, придобити от обезпечения представлява най-добрата преценка за тяхната нетна реализуема стойност към датата на отчета за финансово състояние. Допълнителна информация е представена в Бележки 26 и 27.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Обезценка на нефинансови активи (МСС 36)

Отчетните стойности на нефинансовите активи на Банката, различни от инвестиционни имоти, материални запаси и отсрочени данъчни активи, се преглеждат към всяка отчетна дата с цел да се определи дали има признаци за обезценка. В случай, че съществуват такива признаци, се прави приблизителна оценка на възстановимата стойност на актива. За нематериални активи с неопределен полезен живот, или които още не са готови за употреба, възстановимата стойност се определя по едно и също време всяка година. Загуба от обезценка се признава винаги в случай, че балансовата стойност на един актив или обект, генериращ парични потоци (ОГПП), част от която е той, превишава неговата възстановима стойност.

Възстановимата стойност на актив или ОГПП, е по-високата от неговата стойност в употреба и справедливата му стойност, намалена с разхода по продажба. При оценката на стойността в употреба, бъдещите парични потоци се дисконтират до настоящата им стойност, като се прилага дисконтов процент преди данъци, отразяващ текущите оценки за пазара, цената на парите във времето и специфичния риск за актива или за ОГПП.

За целта на теста за обезценка, активи, които не могат да бъдат разглеждани индивидуално, се групират заедно в най-малката възможна група активи, генерираща парични постъпления от продължаваща употреба, които са в голяма степен независими от паричните постъпления от други активи или ОГПП.

Загубите от обезценка се признават в печалби и загуби. Загубите от обезценка, признати за ОГПП се разпределят така, че да намалят отчетните стойности на активите в обекта пропорционално.

Загубата от обезценка се възстановява само до такава степен, че балансовата стойност на актива не надвишава балансовата стойност, която би била определена след приспадане на амортизация, ако загуба от обезценка не е била признавана.

3.3. Пасиви

Финансови пасиви

Отчитането и оценката на финансовите пасиви е описана в секция 3.1 – Финансови инструменти.

Лизинг (МСФО 16)

МСФО 16 определя принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на лизинг и за двете страни по договор, т.е. клиента („лизингополучател“) и на доставчика („лизингодател“). МСФО 16 изисква лизингополучателите да отчитат повечето лизинги в отчета за финансовото състояние и да прилагат единен модел при отчитането на всички лизингови договори, с някои изключения. Отчитането при лизингодателите не се променя по същество. Стандартът е приложен от Банката, използвайки модифицирания ретроспективен подход.

За тези договори за лизинг, които преди са били класифицирани като финансов лизинг, активът с правото на ползване и лизинговото задължение са оценени със същите суми към датата на първоначалното прилагане на стандарта, с които са били съгласно МСС 17 непосредствено преди датата на първоначалното прилагане.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3. Пасиви (продължение)

Лизинг (МСФО 16) (продължение)

Банката като лизингополучател

ББР ЕАД оценява дали даден договор е или съдържа елементи на лизинг при започване на своето действие.

Банката признава актив с право на ползване и съответно лизингово задължение по отношение на всички договорености за лизинг, в които е лизингополучател, с изключение на краткосрочните лизингови договори (договори със срок от 12 месеца или по-малко) и договори, активите по които са с ниска стойност. За тези лизингови договори се признават лизингови плащания като оперативен разход по линейния метод за срока на лизинговия договор.

Първоначално лизинговото задължение се оценява по настояща стойност на лизинговите плащания, дисконтирани с присъщия за лизинга лихвен процент. Ако този процент не може да се определи, Банката използва свой диференциален лихвен процент.

Лизинговите плащания, участващи в оценката на лизинговото задължение, включват:

- Фиксирани лизингови плащания (включително фиксираните по същество плащания), намалени с всички вземания по лизингови стимули;
- Променливи лизингови плащания, които зависят от индекс или лихвен процент, първоначално измерени с помощта на индекса или процента към началната дата;
- Сумата, която се очаква да бъде платима от лизингополучателя по гаранции за остатъчна стойност;
- Цената на упражняване на опциите за покупка, ако в голяма степен е сигурно, че лизингополучателят ще упражни опциите; и
- Плащане на неустойки за прекратяване на лизинговия договор, ако срокът на лизинга отразява упражняването на опция за прекратяване на лизинговия договор.

Лизинговото задължение се представя на отделен ред в отчета за финансовото състояние.

Впоследствие лизинговото задължение се оценява чрез увеличаване на балансовата стойност, което да отрази лихвата върху лизинговото задължение (използвайки метода на ефективния лихвен процент) и чрез намаляване на балансовата стойност, което да отрази направените лизингови плащания.

Банката преоценява лизинговото задължение (и съответно коригира свързания актив с право на ползване), когато:

- Срокът на лизинга се е променил или има значително събитие или промяна в обстоятелствата, което води до промяна в оценката на упражняването на опция за покупка, като в този случай лизинговото задължение се преоценява чрез дисконтиране на ревизираните лизингови плащания, като се използва ревизирана дисконтова ставка.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3. Пасиви (продължение)

Лизинг (МСФО 16) (продължение)

Банката като лизингополучател (продължение)

Лизинговите плащания се променят поради промени в индекс или процент или промяна в очакваното плащане по гарантирана остатъчна стойност, в които случаи лизинговото задължение се преоценява чрез дисконтиране на ревизираните лизингови плащания, като се използва непроменена дисконтова ставка (освен ако промяната в лизинговите плащания не се дължи на промяна в плаващ лихвен процент, в който случай се използва ревизирана дисконтова ставка).

- Изменя се договор за лизинг и изменението на лизинга не се отчита като отделен лизинг, като в този случай лизинговото задължение се преоценява въз основа на срока на лизинга на изменения лизингов договор чрез дисконтиране на ревизираните лизингови плащания, като се използва ревизирана дисконтова ставка към действителната дата на изменението.

Банката не е правила такива корекции през представения период.

Активите с право на ползване включват първоначалното оценяване на съответното лизингово задължение, лизинговите плащания, направени в деня на започване на лизинга или преди него, намалени с получените стимули по лизинга и всякакви първоначални преки разходи. Впоследствие те се оценяват по себестойност, намалена с натрупаната амортизация и загуби от обезценка.

Когато Банката поема задължение за разходи за демонтиране и премахване на нает актив, възстановяване на обекта, на който този актив се намира или възстановяване на базовия актив до състоянието, изисквано от условията на лизинговия договор, провизия се признава и оценява съгласно МСС 37. Доколкото разходите са свързани с актив с право на ползване, разходите се включват в съответния актив с право на ползване, освен ако тези разходи не са направени за производство на материални запаси.

Активите с право на ползване се амортизират за по-краткия период на срока на лизинговия договор и полезния живот на базовия актив. Ако лизинговият договор прехвърля собствеността върху базовия актив или цената на придобиване на актива с право на ползване и това отразява очакването на Банката да упражни опция за покупка, съответният актив с право на ползване се амортизира през полезния живот на базовия актив. Амортизацията стартира от датата на започване на лизинговия договор.

Активите с право на ползване се представят в отчета за финансовото състояние в Имоти, машини и съоръжения, нематериални активи.

Банката прилага МСС 36, за да определи дали даден актив с право на ползване е обезценен и отчита всяка установена загуба от обезценка в отчета за всеобхватния доход.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3. Пасиви (продължение)

Лизинг (МСФО 16) (продължение)

Банката като лизингополучател (продължение)

Променливите наеми, които не зависят от индекс или процент, не се включват в оценката на лизинговото задължение и актива с право на ползване. Свързаните с това плащания се признават като разход в периода, в който настъпва събитието или условието, което задейства тези плащания, и се включват в отчета за всеобхватния доход.

Като практическа целесъобразна мярка, МСФО 16 позволява на лизингополучателя да не разделя нелизинговите компоненти и вместо това да отчита всеки лизинг и свързаните с него нелизингови компоненти като една договореност. Банката не е използвала тази практическа целесъобразна мярка. За договори, които съдържат лизингов компонент и един или повече допълнителни лизингови или нелизингови компоненти, Банката разпределя възнаграждението в договора към всеки лизингов компонент на базата на относителната самостоятелна цена на лизинговия компонент и на съвкупната самостоятелна цена на нелизинговите компоненти.

Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство (МСС 19)

Съгласно българското законодателство, Банката е задължена да плаща вноски във фондовете за социално и здравно осигуряване. Трудовите отношения с работниците и служителите на Банката, в качеството ѝ на работодател, се основават на разпоредбите на Кодекса на труда.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала на Банката под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки се признават като разход в индивидуалния отчет за всеобхватния доход в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от Банката вноски по социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

В края на всеки отчетен период, Банката прави оценка и отчита сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсирани отпуски, която се очаква да бъде изплатена в резултат на неизползаното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3. Пасиви (продължение)

Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство (МСС 19) (продължение)

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Съгласно Кодекса на труда, работодателят е задължен да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в даденото предприятие може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики, тези схеми представляват планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната настояща стойност към датата на отчета, по която те се представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние, коригирана с размера на актюерските печалби и загуби, а респ. изменението в стойността им, вкл. признатите актюерски печалби и загуби - през друг всеобхватен доход.

Разходите за минал стаж се признават веднага в отчета за всеобхватния доход, в периода, в който са възникнали.

Към края на всеки отчетен период, Банката назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните й задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта, те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Настоящата стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации, деноминирани в български лева.

Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита. Актюерски печалби и загуби от промени в демографските и финансови предположения при пенсиониране по възраст и стаж са признати в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

Доходи при напускане

Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране, обезщетения за:

- неспазено предизвестие – брутното трудово възнаграждение за един месец;
- поради закриване на предприятието или на част от него, съкращаване в щата, намаляване на обема на работа и спиране на работа за повече от 15 дни и др. – брутното трудово възнаграждение за един месец;
- при прекратяване на трудовия договор поради болест – обезщетение в размер на 2 брутни месечни работни заплати;
- за неизползван платен годишен отпуск – за съответните години за времето, което се признава за трудов стаж.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3. Пасиви (продължение)

Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство (МСС 19) (продължение)

Доходи при напускане (продължение)

Банката признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние по тяхната настояща стойност.

Провизии и условни пасиви (МСС 37)

Провизии се признават, когато Банката има настоящо конструктивно или правно задължение в резултат на минало събитие, и е вероятно, че погасяването/уреждането на това задължение е свързано с изтичане на ресурси. Провизиите се оценяват на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството към края на отчетния период за разходите, необходими за уреждането на съответното задължение. Приблизителната оценка се дисконтира, когато падежът на задължението е дългосрочен.

Условните задължения са задължения, възникнали в резултат на минали събития, съществуването на които може да се потвърди само от настъпването или ненастъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не могат да бъдат напълно контролирани от Банката, или не е вероятно да се появи необходимост от изходящ поток от ресурси за погасяване на задължението. Същите не се признават в индивидуалния отчет за финансовото състояние, но подлежат на специално оповестяване.

Договори за финансови гаранции (МСФО 9)

Договори за финансови гаранции са такива договори, които задължават издателя на гаранцията да обезщети лицето в полза на което е издадена, вследствие на неизпълнение от страна на трето лице - дебитор, на поети задължения, които са били гарантирани. Първоначалното отчитане на финансови гаранции се извършва по справедлива стойност, като се приема, че справедливата стойност към момента на издаване на гаранцията е таксата събрана за издаването ѝ, където има такава. Вземания за бъдещи премии не се признават. Приходът от комисионни се разсрочва по линеен метод, за периода за който се отнася. В последствие, задълженията на Банката по финансови гаранции се отчитат по по-високата от стойността на обезценката, определена в съответствие с МСФО 9 и стойността при първоначално признаване, намалена, където е подходящо, с натрупаната стойност на прихода, признат в съответствие с политиките за признаване на приходи на Банката.

Очакваните кредитни загуби, отнасящи се до издадени финансови гаранции, се отразяват в отчета за всеобхватния доход в перото Обезценка на финансови активи. Вероятността да възникне задължение за плащане от страна на Банката по такива договори, се оценява на базата на исторически опит с подобни инструменти.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.4 Капитал

Акционерен капитал

Акционерният капитал е представен по номиналната стойност на издадените и платените акции. Постъпленията от издадени акции над тяхната номинална стойност се отчитат като премийни резерви.

Разходите, отнасящи се пряко до издаването на нови акции, се приспадат от капитала нетно от свързаните с тях данъци. Дивидентите по обикновени акции се признават в периода, в който са били одобрени от акционерите. Дивидентите за периода, обявени след датата на изготвяне на финансовите отчети, се оповестяват като събитие след датата на отчета.

Дивиденди

Задължение за парични разпределения към собствениците се признава, когато разпределението е одобрено от тях и не зависи от Банката. Кореспондиращата сума се отписва директно от собствения капитал.

3.5 Приходи и разходи

Приходи от лихви и разходи за лихви (МСФО 9)

Приходите от лихви и разходите за лихви се признават в отчета за всеобхватния доход на база на принципа на начисляване за всички лихвоносни инструменти, с изключение на тези, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата, при използване на метода на ефективния лихвен процент на основата на цената на придобиване и приложимия лихвен процент. Приходите от лихви и разходите за лихви включват амортизация на всеки отбив или премия, или други разлики между първоначалната балансова стойност на лихвоносни инструменти и тяхната стойност на падеж, изчислена на база ефективен лихвен процент.

Приходът от лихви включва лихвени доходи по дългови ценни книжа, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, лихви по депозити в други банки, лихви по предоставени кредити и аванси на клиенти, такси и комисионни по предоставени кредити и аванси на клиенти, които са неразделна част от ефективния доход на финансовия инструмент.

Разходът за лихви се признава на принципа на начисляване и включва лихвите по привлечени депозити от клиенти и от банки, както и по получени кредити и други привлечени средства, такси и комисионни по получени кредити, които са неразделна част от ефективния разход за лихви.

За експозициите, класифицирани във фази 1 и 2, Банката признава приходи от лихви на база на метода на ЕЛП, начислени върху тяхната брутна балансова стойност. За експозициите, класифицирани във фаза 3, Банката признава приходи от лихви на база на метода на ЕЛП, начислени върху тяхната амортизирана стойност, намалена с обезценка за очаквани кредитни загуби.

Банката също така притежава инвестиции и активи в страни с отрицателни лихвени равнища. Банката оповестява изплатени лихви по такива активи като лихвен разход с допълнително оповестяване в Бележка 6.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.5 Приходи и разходи (продължение)

Приходи по договори с клиенти (МСФО 15)

Съгласно МСФО 15 се прилага петстъпков модел по отношение на приходите, произтичащи от договори с клиенти, независимо от вида на сделката или индустрията, изискващи от Банката да (1) идентифицира договорите с клиенти, (2) да идентифицира задълженията за изпълнение по тези договори, (3) да определи сумата на възнаграждението по договор, (4) да разпредели възнаграждението по договорите по идентифицираните задължения за изпълнение, и (5) да признава приход, когато е удовлетворено всяко едно от определените задължения за изпълнение.

Банката е идентифицирала следните задължения за изпълнение съгласно МСФО 15:

- Услуги във връзка с извършване на трансакции – приходите се признават в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите. Поради краткия времеви период на извършване на услугата, приходи се признават в момента на предоставянето ѝ. Таксите за тези услуги се определят по тарифата на Банката и представляват фиксирана сума на трансакция, която съответства на стойността на изгодата, прехвърлена на клиента. На база на тези обстоятелства, Банката прилага практически целесъобразната мярка съгласно МСФО 15, пар. Б16 да признава прихода при извършването на трансакцията по сумата, която има право да удържи съгласно Тарифата. Издаване на гаранции и акредитиви – приходите се признават в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите. Прехвърлянето на изгодите към клиента е равномерно за срока на договора и затова, Банката прилага линеен метод за измерване на напредъка по договора, водещ до линейна амортизация на таксите за договорения период. Таксите за тези услуги са фиксирани суми, изчислени в зависимост от стойността на гаранцията или акредитива.
- Поддържане на депозити – приходите се признават в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите. Таксите за тези услуги се определят по тарифата на Банката и представляват фиксирана сума на месечна база, която съответства на стойността на изгодата, прехвърлена на клиента. На база на тези обстоятелства, Банката прилага практически целесъобразната мярка съгласно МСФО 15, пар. Б16 да признава прихода при извършването на трансакцията по сумата, която има право да удържи съгласно Тарифата.
- Извършване на дейност като посредник, за която Банката получава агентски комисиони – приходите се признават в определен момент във времето при предоставяне на посредническата услуга, тъй като Банката оперира в качеството си на посредник. На база на тези обстоятелства Банката признава приходи равни на стойността на комисионното възнаграждение за изпълнение на посредническата услуга. Комисионното възнаграждение представлява нетната сума, която Банката задържа след изплащане на частта, дължима на третата страна, на която Банката посредничи за изпълнение на услугите от същата тази трета страна.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)**3.5 Приходи и разходи (продължение)****Приходи по договори с клиенти (МСФО 15) (продължение)**

Таксите за обслужване на облигационни емисии представляват такси за изпълняване на функцията банка-довереник по облигационна емисия на предприятие от обществен интерес. Възнаграждението се начислява и заплаща периодично, съгласно договор.

Приходите от средства на доверително управление представляват такси за управление на средства, предоставени от Министерство на финансите във връзка със заем от Kreditanstalt für Wiederaufbau предоставен на Министерство на финансите. Те се признават когато са дължими по договор.

Банката – с изключение на ограничени операции, предоставяни на нейните служители – не реализира приходи от услуги, свързани с банкиране на дребно: размерът на приетите депозити и разплащателни сметки е 6,754 хил. лв. (към 31.12.2021 г.: 7,720 хил. лв.). Банката не е анализираща в детайли потенциалното влияние на такива услуги върху приходите с оглед ограничената ѝ експозиция към клиенти на дребно и липсата на клонова мрежа.

Операции в чуждестранна валута

При изготвянето на финансовия отчет сделки във валути, различни от функционалната валута на Банката (чуждестранна валута) се признават по валутни курсове, валидни към датата на сделката. На всяка отчетна дата монетарните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута се превалутират по курсовете, валидни към тази дата. Немонетарни позиции, отчитани по справедлива стойност, деноминирани в чуждестранна валута се превалутират по курсове, валидни към датата, на която е определена справедливата стойност. Немонетарните позиции, отчитани по историческа стойност в чуждестранна валута не се превалутират.

Сделки, осъществени в чуждестранни валути, са трансформирани в лева по курсовете на БНБ за деня на сделката. Вземанията и задълженията в чуждестранна валута се преоценяват ежедневно. В края на годината са преоценени в легова равностойност по заключителните обменни курсове на БНБ, които на по-важните валути към датата на индивидуалния отчет за финансовото състояние са следните:

<u>Вид валута</u>	<u>31 декември 2022</u>	<u>31 декември 2021</u>
Щатски долари	1.83663	1.72685
Евро	1.95583	1.95583

От 1999 г., българският лев е обвързан с еврото, официална валута на Европейския съюз, в съотношение 1 евро за 1.95583 лева.

Нетните печалби или загуби от промяната на валутните курсове, възникнали от преоценката на вземания, задължения и от сделки с чуждестранна валута, са отчетени в индивидуалния отчет за всеобхватния доход за периода, в който са възникнали.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си дейност, Банката е изложена на различни рискове, чието настъпване може да доведе до формиране на загуби и влошаване на финансовата стабилност на институцията. Тези рискове се идентифицират, измерват и оценяват с помощта на контролни механизми, за да могат да бъдат управлявани и да се избягва поемането на неоправдан риск. Процесите по управление на рисковете са ключови за доходността на Банката и нейната стабилност.

Управлението на риска в Българска банка за развитие ЕАД представлява комплекс от методи и процедури, които Банката използва за идентифициране, измерване и контрол на рисковите си експозиции. Банката управлява следните основни категории риск:

- Кредитен;
- Ликвиден;
- Пазарен;
- Операционен.

При управление на рисковете, Българска банка за развитие ЕАД прилага политики и процедури, адекватни на характера и сложността на нейната дейност и базиращи се на добри банкови практики.

4.1. Кредитен риск

Кредитен риск е рискът от потенциални загуби, породени от неизпълнение от страна на клиентите на Банката на договорни задължения, във връзка с вземания и притежавани от Банката финансови инструменти, вкл. държавен риск, риск от контрагента и сетълмент риск и кредитен риск от концентрация.

Кредитният риск е основният риск, на който е изложена Банката, поради което управлението му е основно в дейността ѝ. Управлението на кредитния риск се извършва в съответствие със Закона за ББР и с действащите законови и подзаконови нормативни актове на Република България, регламентиращи кредитната дейност, утвърдените международни норми и установените добри банкови практики, както и изискванията на МСФО.

Банката използва модели за генериране на вътрешен рейтинг при оценката и управлението на кредитния (включително контрагентния) риск по експозициите. Вътрешните рейтинг модели са съобразени със спецификата на оценявания субект. Създадените модели за оценка на кредитния риск при корпоративни клиенти на Банката са базирани на анализ на исторически данни и настоящото финансово състояние на контрагентите и свързаните с тях лица, историята и поведението им при обслужване на задължения към други контрагенти, анализ на бъдещите парични потоци, източник на обслужване на съществуващите и потенциално възникващите задължения към Банката и други специфични за конкретната сделка параметри. В ББР са създадени и функционират органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са процедури и механизми за текущо следене, отчитане и управление на кредитния портфейл, изискващи периодични, а при необходимост извънредни, доклади за финансовия и правен статус на всеки кредитополучател и задължените лица. Съществува „Процедура за ранно предупреждение при корпоративни кредитни клиенти“, включваща система за ранно предупредителни сигнали и действия.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

При управлението на кредитния риск на Банката се съблюдава система от вътрешнобанкови лимити, които се преразглеждат и актуализират периодично.

В Банката функционира специализирано звено, оценяващо риска, както на ниво клиент, така и на ниво експозиция, като нивото на кредитоспособност се оценява и следи през целия живот на кредита – от кандидатстването до неговото пълно погасяване. Кредитният риск се редуцира частично и чрез прилагане на техниката „обезпечена кредитна защита“, посредством приемане на различни видове обезпечения, като оценките по обезпеченията във всеки един момент не са по-стари от 12 месеца.

Банката формира обезценки по експозиции, в зависимост от рисковия профил на кредитополучателя и/или групата свързани клиенти и на база извършени индивидуални тестове за обезценка.

Експозициите в корпоративния кредитен портфейл на Банката се разделят основно на три категории според наличието на Индикатори за обезценка – изменение на обективните показатели, на базата на които се извършва първоначалната оценка и последващо наблюдение на експозиция / клиент, което би довело до изменение на паричните потоци от финансовите активи в това число просрочие на дължими плащания от кредитополучателя: Фаза 1, „редовни“ ; Фаза 2, „наблюдавани“ или “forborne” и Фаза 3, „проблемни/необслужвани“ . Тези индикатори са залегнали в Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции на ББР и представени в настоящата бележка 4.1. За кредити над 5,000 хил. лв. се извършват индивидуални прегледи за наличието на такива индикатори, а за суми под този праг – прегледите се извършват на портфейлна основа.

При клиенти, за които текущо няма установени индикации за повишен риск, Банката извършва периодично (най-малко веднъж годишно) преглед на финансовото и правно състояние, включително и на приетите обезпечения, с цел установяване необходимостта от промяна в процента на обезценки за риск от загуба и /или промяна в оценката на степента на кредитен риск. При клиенти с повишен кредитен риск, прегледът се извършва веднъж на 6 месеца, като при клиенти „проблемни/необслужвани“, прегледът се извършва на тримесечие. В изпълнение на препоръките на Базелския комитет и тяхното транспониране в регулации в рамките на Европейския съюз и по-конкретно Регламент 575/2013/ЕС и Директива 2013/36/ЕС, търговските банки следва да въведат с вътрешно-нормативните си актове вътрешно-рейтингова система, която позволява съпоставимост с официален кредитен рейтинг на кредитополучатели от признати външни рейтингови институции, която възприема международно използваната скала от десет кредитни рейтингови категории, включително две категории за необслужвани кредити. Банката е разработила детайлна вътрешно-нормативната база, включваща Политика и правила за определяне на обезценка за несъбираемост на рискови експозиции, Методика за анализ и оценка на кредитния риск в Българска банка за развитие ЕАД, Правила за кредитната дейност на ББР и Методика за индивидуален кредитен рейтинг в Българска банка за развитие ЕАД, осигуряващи пълно съответствие на политиката и процедурите при определянето на вътрешен кредитен рейтинг с посочените нормативни актове на ЕС.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Размерът на обезценката се определя като разликата между текущия размер на амортизираната стойност на експозицията на клиента към Банката и нейния възстановим размер.

Банката начислява обезценка на портфейлна основа за вземанията по НПЕЕМЖС.

С цел предпазване и намаляване на кредитния риск, Банката приема обезпечения съгласно вътрешните си правила. Обичайната практика на Банката е да изисква обезпечение от кредитоискателите поне в размер на 100%, спрямо договорения размер на кредита, като се изисква изготвяне на оценки от лицензирани независими оценители.

На база на подписано гаранционно писмо с Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) през 2003 г. и последващи анекси, Банката участва в гаранционната схема за предоставяне на кредити на малки и средни предприятия (МСП), съгласно дългосрочната програма на Европейския съюз за МСП. ЕИФ се ангажира да предостави пряка гаранция, която да покрива 50% от остатъчната загуба по главницата и лихвите от всеки кредит от групата заеми, включени в кредитния под-портфейл на Банката, формиран на база предвидените в споразумението условия, но общо не повече от 2,520 хил. евро (4,929 хил. лв.). Банката е прилагала намалени изисквания за обезпечение на кредитите, включени в портфейла, гарантиран от ЕИФ.

На 14.03.2022 година ЕИФ и Банката подписаха Споразумение за прекратяване на гаранцията. Към датата на прекратяване на улеснението платените от ЕИФ гаранции са в размер на 3.25 млн. евро, от които са възстановени 1.6 млн. евро. Нетните плащания от ЕИФ по гарантирани кредити са покрили 50% от загубите на ББР по четири кредита в размер на 1.65 млн. евро

През ноември 2016 г., ББР е подписала споразумение за контра-гаранция с Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) по програма COSME в подкрепа на малкия и среден бизнес. Програма COSME се реализира с подкрепата на ЕФСИ (Европейския фонд за стратегически инвестиции), известен още като „Плана Юнкер“. ББР има възможност да покрива до 60% от риска по кредитите за МСП, отпуснати от финансовите посредници, с които ще си партнира. Половината от този риск ще бъде контра-гарантиран от ЕИФ, като общият размер на контра-гаранцията е 10 млн. евро. С гарантирания по програма COSME ресурс, финансовите посредници – партньори на ББР ще могат да отпускат инвестиционни и оборотни кредити, банкови гаранции, както и револвиращи заеми. Максималният размер на отпусканите кредити е 150,000 евро. Срокът за погасяване е от 1 до 10 години.

През 2022 г. са предявени две искания от страна на ББР за плащане по споразумението за контра-гаранция на обща стойност 42 хил. евро.

Кредитен риск в дейността на Банката възниква и по линия на задбалансови ангажименти, основно неуسوени средства по одобрени заеми, гаранции и акредитиви, представляващи неотменяем ангажимент на Банката да извърши плащания в случай, че клиент не може да изпълни задълженията си към трета страна и са носители на кредитен риск, аналогично на балансовите кредитни експозиции.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Банката формира различни подпортфейли, базирани на типа на контрагентите и носителите на кредитен риск, както следва:

- директно кредитиране – портфейл от кредитни ангажименти с длъжници юридически лица, различни от банкови финансови институции и кредити към физически лица (кредити към служители на Банката), както и субекти от публичния сектор.
- индиректно финансиране или „он-лендинг“ – портфейл от кредити, формирани към финансови (банкови и небанкови) институции, които имат за цел предоставяне на финансиране/улесняване достъпа до финансиране на микро, малки и средни предприятия в Република България.
- финансиране по линията на НПЕЕМЖС в изпълнение на ПМС 18 на МС.

Извън рамките на кредитния портфейл, кредитен риск в дейността на Банката е наличен при експозиции, формирани при други нейни дейности:

- портфейл от финансови инструменти различни от кредити, формиран във връзка с управление на свободните средства на Банката, който е съставен основно от държавни ценни книги с емитент Република България и други държави от ЕС, класифицирани като „финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“.
- към банки по линия на операции на паричен пазар, пласирани срочни депозити и наличности по ностро сметки;
- експозиции на вземания, обвързани с държавния бюджет.

В Банката функционира система от лимити във връзка с кредитния риск и риска от концентрации за различните подпортфейли, като текущо се следи кредитния риск и риска от концентрации на финансовите активи, както на базата на отраслови критерии, по отделни контрагенти, така и по застрахователни дружества, осигуряващи покритие. По отношение на директното кредитиране на Банката, за него се следи разпределението по икономически сектори и към клиенти и група свързани клиенти, като се спазват вътрешни ограничения (лимити) за концентрация на корпоративния кредитен портфейл по икономически сектори.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Максимална експозиция на кредитен риск

Експозицията към кредитен риск, произтичащ от финансовите активи, признати в индивидуалния отчет за финансовото състояние е, както следва:

Финансов актив	2022		2021	
	максимална	нетна	максимална	нетна
Парични средства в каса и по разплащателни сметки в Централни банки	527,836	527,836	243,625	243,625
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	140,689	139,305	387,437	385,347
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	1,746,625	1,502,860	2,068,281	1,727,836
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републиканския бюджет	23,598	23,537	18,866	18,817
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	494,919	494,919	591,943	591,943
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	83,728	83,728	64,669	64,669
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	1,851	1,745	2,011	1,920
Други финансови активи	3,128	3,128	2,116	2,116
	3,022,374	2,777,058	3,378,948	3,036,273

Позиция „Вземания от Републикански бюджет“ включва кредити по Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради в размер на 23,598 хил. лв. (2021: 18,866 хил. лв.).

Експозицията към кредитен риск, произтичащ от условни ангажименти, отчетени задбалансово, е както следва:

	2022		2021	
	максимална	нетна	максимална	нетна
Кредитни гаранции по програми анти-КОВИД	403,208	275,993	680,938	504,568
Неусвоен размер на разрешени кредити	184,715	184,696	241,448	241,416
Банкови гаранции и акредитиви	126,772	115,946	130,295	118,262
Невнесена част от акции на Three Seas Initiative	17,970	17,970	25,031	25,031
Участие в инвестиционна програма SIA	652	652	861	861
	733,317	595,257	1,078,573	890,138
Максимална експозиция към кредитен риск	3,755,691	3,372,315	4,457,521	3,926,411

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)**4.1. Кредитен риск (продължение)**

При определяне на нетната експозиция, са взети предвид начислените обезценки и провизии, високоликвидните обезпечения (държавни ценни книжа и парични средства), както и нетната настояща стойност на ликвидни обезпечения – недвижими имоти.

Кредитен риск – концентрация

В таблицата на следващата страница са представени данни за финансовите активи на Банката (парични средства, средства по разплащателни сметки в Централни банки, вземания от банки, финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – предоставени кредити и аванси на клиенти, вземания от Републиканския бюджет, ценни книжа по амортизирана стойност и други финансови активи), класифицирани по сектори на икономиката (по брутна стойност преди обезценка):

	2022	%	2021	%
Сектори				
Държавно управление	611,404	20.23%	711,325	21.05%
Финансови услуги	960,117	31.77%	913,969	27.05%
Търговия	450,592	14.91%	631,007	18.67%
Промишленост, общо	346,217	11.46%	336,164	9.95%
<i>Промишленост – производство на машини и оборудване</i>	92,598	3.06%	91,086	2.70%
<i>Промишленост – производство и разпределение на енергия</i>	67,973	2.25%	103,046	3.05%
<i>Промишленост – производство на хранителни продукти</i>	46,965	1.55%	46,465	1.38%
<i>Промишленост – други производства</i>	138,681	4.60%	95,567	2.83%
Туристически услуги	262,346	8.68%	271,309	8.03%
Транспорт	130,094	4.30%	207,079	6.13%
Строителство	152,131	5.03%	156,914	4.64%
Операции с недвижими имоти	55,657	1.84%	57,356	1.70%
Селско стопанство	32,061	1.06%	32,638	0.97%
Други отрасли	21,755	0.72%	61,187	1.80%
	<u>3,022,374</u>	100%	<u>3,378,948</u>	100%

Най-голямата кредитна експозиция на Банката, предоставена на група свързани лица /извън банкови институции/ е в размер на 172,452 хил. лв. (включително 135,533 хил. лв. балансов дълг, 15,031 хил. лв. сума за усвояване и 21,888 хил. лв. гаранции) по амортизирана стойност (31.12.2021 г.: 182,419 хил. лв.), което представлява 16.76% от собствения капитал (СК)/приемливия капитал (Пр.К.) на Банката съгласно Регламент 575/2013/ЕС (31.12.2021 г.: 17.05%).

Към 31.12.2022 г. и 31.12.2021 г. няма експозиция на клиент или група свързани клиенти, която да е по-голяма от 25% от собствения капитал на Банката.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Кредитен риск – концентрация (продължение)

Концентрацията на клиентския портфейл (извън банкови институции) е представена в следващата таблица:

	2022		2021	
	Нетна експозиция*	% от СК	Нетна експозиция*	% от СК
Най-голяма обща експозиция към клиентска група	170,118	16.54%	179,362	16.76%
Общ размер на десетте най-големи експозиции	999,955	97.23%	1,055,352	98.62%
Обща сума двадесетте най-големи експозиции	1,316,301	127.99%	1,423,152	132.98%

* Нетна експозиция – Стойността на експозицията след приспадане на провизиите и високо ликвидните обезпечения.

Структурата на финансовите активи на Банката съгласно рисковите класификационни групи е следната (по брутна стойност преди обезценка):

Към 31 декември 2022 г.	Редовни	Наблюдавани	Необслужвани	Общо
	(Фаза 1)	(Фаза 2)	(Фаза 3)	
Парични средства в каса и по разплащателни сметки в Централни банки	527,836	-	-	527,836
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	140,689	-	-	140,689
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански бюджет	23,598	-	-	23,598
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	374,848	185,635	125,595	686,078
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Търговски кредити	388,295	228,029	195,037	811,361
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Потребителски кредити	1,948	75	-	2,022
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Жилищни ипотечни кредити на физически лица	1,990	-	-	1,990
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Кредити на други финансови институции	131,325	-	6,849	138,174
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	1,851	-	-	1,851
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Други кредити и вземания	25,524	63,760	17,717	107,000
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	480,234	-	14,685	494,919
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	83,728	-	-	83,728
Други финансови активи	3,128	-	-	3,128
Общо финансови активи	2,184,993	477,498	359,882	3,022,374

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

<i>Към 31 декември 2021 г.</i>	Редовни (Фаза 1)	Наблюдавани (Фаза 2)	Необслужвани (Фаза 3)	Общо
Парични средства в каса и по разплащателни сметки в Централни банки	243,625	-	-	243,625
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	387,437	-	-	387,437
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански бюджет	18,866	-	-	18,866
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	396,453	190,902	139,394	726,749
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Търговски кредити	514,595	452,241	117,914	1,084,750
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Потребителски кредити	1,918	6	7	1,931
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Жилищни ипотечни кредити на физически лица	2,032	-	-	2,032
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Кредити на други финансови институции	124,777	-	6,965	131,742
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	2,011	-	-	2,011
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Други кредити и вземания	28,350	64,307	28,420	121,077
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	591,943	-	-	591,943
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	64,669	-	-	64,669
Други финансови активи	2,116	-	-	2,116
Общо финансови активи	2,378,792	707,456	292,700	3,378,948

По-долу са представени видовете обезпечения извън търговски предприятия, приети от Банката във връзка с отпуснати кредити, по справедлива стойност, определена от лицензирани независими оценители и потвърдена от служител на Банката, притежаващ необходимия лиценз:

Вид обезпечение	2022		2021	
	Справедлива стойност	%	Справедлива стойност	%
Ипотeki	574,414	43.96	540,809	57.80
Залог на машини, съоръжения, оборудване и материални запаси	188,459	14.42	287,494	30.73
Блокирани депозити	501,169	38.36	36,653	3.92
Ипотeki върху кораби	-	0.00	46,432	4.96
Застраховка кредитен риск	41,975	3.21	23,612	2.52
Банкови гаранции	634	0.05	635	0.07
Общо обезпечения	1,306,651	100	935,635	100

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Кредитните експозиции могат да бъдат обезпечени с повече от едно обезпечение, т.е. могат да бъдат включени в повече от една позиция. Сумата от обезпеченията може да надхвърля 100%, тъй като по един кредит може да има повече от едно обезпечение.

Банката може да предоговори първоначалните условия по сключени договори в случаите на молба от страна на контрагентите. Обичайно това са сроковете за усвояване на кредитите, размера на кредита, лихвените нива и/или погасителните планове от гледна точка размерите на конкретни погасителни вноски. Най-често това се наблюдава в случаи на промяна на първоначалните параметри, целите и обхвата, респ. времеви график на проектите. При предоговарянето се анализират измененията в първоначалните условия, с цел установяване дали промените представляват концесия (отстъпка) в полза на длъжника, както и доколко тази отстъпка значително изменя паричните потоци и тяхната нетна настояща стойност и, следователно, експозицията следва да се приеме за модифицирана/преструктурирана и, съответно, да бъде класифицирана във Фаза 2 или Фаза 3.

Съгласно Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции на ББР, Банката следи експозициите за индикатори, които биха могли да доведат до обезценка в бъдещ период. Тези индикатори са както следва:

„Чл. 11. Индикатори за обезценка:

(1) Значително увеличение на кредитния риск, водещо до признаване на очакваната кредитна загуба през целия живот на актива (т.е. преминаване от 12-месечна очаквана кредитна загуба) и респективно класифициране във Фаза 2 (наблюдавани) би могло да е резултат от следните обстоятелства:

1. значителни промени във вътрешните индикатори на кредитния риск в резултат на промяна в кредитния риск спрямо началото на живота на актива;

2. други промени в лихвените нива или условията на съществуващ финансов инструмент, които биха били съществено различни, ако инструментът бе новоотпуснат или емитиран към датата на отчета (например по-строги условия, увеличени изисквания за обезпечение или гаранции) поради промени в кредитния риск на финансовия инструмент спрямо този при първоначалното му признаване;

3. значителни промени в индикаторите на външния пазар на кредитен риск за конкретен финансов инструмент или подобни финансови инструменти със същия очакван срок на живот. Промените в пазарните показатели за кредитен риск включват, но не се ограничават до:

а) кредитния спред;

б) цената на суапа за кредитно неизпълнение за кредитополучателя;

в) продължителността на периода или степента, в която справедливата стойност на даден финансов актив е по-ниска от амортизираната му стойност; и

г) промени в цената на дълга и капиталовите инструменти на кредитополучателя

д) друга пазарна информация, свързана с кредитополучателя.

4. реална или очаквана съществена промяна във външен кредитен рейтинг на финансовия инструмент (или на длъжника);

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

5. *реално или очаквано понижаване на вътрешен кредитен рейтинг за кредитополучателя или намаляване на скоринг рейтинг използван за оценка на кредитния риск;*

6. *съществуващи или прогнозирани неблагоприятни промени в бизнеса, финансовите или икономически условия, които се очаква да доведат до значителна промяна в способността на заемополучателя да изпълни задълженията си.;*

7. *действителна или очаквана значителна промяна в оперативните резултати на Кредитополучателя, като например реални или очаквани намаляващи приходи или маржове, увеличаване на оперативните рискове, недостиг на оборотен капитал, влошаване на качеството на активите, увеличен ливъридж, ниска ликвидност, проблеми с управлението или промени в обхвата на бизнес или организационната структура, които води до значителна промяна в способността на кредитополучателя да изпълни задълженията си по дълга.;*

8. *значителни увеличения на кредитния риск за други финансови инструменти на същия кредитополучател;*

9. *настъпила или очаквана значителна неблагоприятна промяна в регулаторната, икономическата или технологичната среда на кредитополучателя, която води до значителна промяна в способността на кредитополучателя да посрещне задълженията си;*

10. *значителни промени в стойността на обезпечението по дълга или в качеството на гаранции и допълнителни кредитни защити от трета страна, при които се очаква да се намали икономическия стимул на заемополучателя за извършване на планирани договорни плащания или по друг начин да окаже влияние върху вероятността за неизпълнение на кредита;*

11. *значителна промяна в качеството на гаранция, предоставена от акционер (или от собствениците на дадено лице), ако акционерът (собствениците) имат стимул и финансова възможност да предотвратят неизпълнение, чрез увеличение на капитал и/или парични средства;*

12. *значителни промени, като например намаляване на финансовата подкрепа от предприятие майка или друго дъщерно дружество или действителна или очаквана значителна промяна в качеството на кредитна защита, които се очаква да намалят икономическия стимул на заемополучателя да извършва договорни плащания;*

13. *очаквани промени в документацията по заема, включително очаквано нарушение на договора, което може да доведе до освобождаване на длъжника от задължение за спазване на договорни ангажименти или изменение на договорите, лихвени ваканции, лихвени увеличения, изисквания за допълнително обезпечение, гаранции или други промени в договорната рамка на инструмента;*

14. *значителни промени в очакваните резултати и поведение на кредитополучателя, включително промени в платежното състояние на кредитополучателите в групата;*

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

15. конкретни промени в подхода на Банката по отношение управлението на кредита във връзка с финансовия инструмент; например въз основа на новопоявили се индикатори за промяна в кредитния риск на финансовия инструмент, се очаква практиката на Банката за управление на кредитния риск да стане по-активна или съсредоточена върху управлението на инструмента, включително по-внимателно или по-контролиращо наблюдение, или активна намеса в отношенията с кредитополучателя.;

16. информация за просрочия, включително случаи на просрочие с повече от 30 дни (ако има доказателства, че значителен брой длъжници с просрочие за повече от 30 дни не достигат етапа на значително влошаване, този праг може да бъде увеличен, като за целта са необходими обширни подкрепящи данни съгласно параграф B5.5.19 на МСФО 9);

17. стартиране на съдебни процедури, предявяване на банкови гаранции или други обстоятелства, които се очаква да доведат до значителни разходи за кредитополучателя;

18. значително забавяне в предоставянето на финансова и друга необходима информация от страна на кредитополучателя;

19. поемането на значителни задължения на кредитополучателя към трети лица, вкл. задбалансови, които биха довели до затруднения или невъзможност за коректното обслужване на кредитната експозиция в Банката.

(2) Събития, свързани с класификация, при която даден финансов инструмент се класифицира във Фаза 3, т.е. се счита за актив с влошено кредитно качество и в повечето случаи съответстват на дефиницията за неизпълнение по инструмента, са:

1. значителни финансови затруднения на длъжника;

2. просрочени или неплатени задължения към Банката за повече от 90 дни;

3. представяне на отстъпка на длъжника поради финансовите му затруднения, която в никакъв друг случай не би била предоставена от Банката;

а) в случай, че в резултат на преговаряне и предоставяне на отстъпка на длъжника, водеща до изменения на паричните потоци, активът се отписва и се създава нов такъв (признава се първоначално), Банката оценява само 12-месечната очаквана загуба. Допълнителен анализ на очаквана кредитна загуба се осъществява в случай на наличието на повишен кредитен риск.

б) в случай, че в резултат на преговаряне и предоставяне на отстъпка на длъжника, водеща до изменения на паричните потоци, активът се отписва и се създава нов такъв (признава се първоначално), но в резултат на това последният се отчита като закупен/възникнал обезценен актив, Банката признава кумулативните изменения в очакваните кредитни загуби през целия му живот.

в) в случай, че в резултат на преговаряне и предоставяне на отстъпка на длъжника финансовият актив не бъде отписан, банката анализира дали има значително увеличение на кредитния риск, сравнявайки между:

(аа) риска от неизпълнение, оценен към отчетната дата (въз основа на променени договорни условия); и

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

(бб) рискът от неизпълнение, оценен при първоначалното признаване (въз основа на първоначалните непроменени договорни условия);

за да установи дали трябва да се признае очаквана кредитна загуба за целия живот или за 12 месеца;

4. висока вероятност от неплатежоспособност на длъжника или друга финансова реорганизация на длъжника;

5. други доказателства за влошаване на платежния статус на длъжника."

Също така, анализът следва да определи дали модификацията е съществена до степен, която дава основание да се отпише активът и да се заведе нов такъв.

През 2022 г. Банката извърши анализ на ефекта от модификациите върху експозициите от портфейла си, с цел да определи дали някои от тях не индикират необходимост от отписване и отчитане на нов актив. В резултат от анализа бе оценено, че ефектът от модификациите не е значителен.

Анализът на промените в стойностите на основните групи финансови активи и тяхната обезценка са представени в подсекция „Отчитане на ОКЗ“ в тази секция.

По отношение на кредитите, отпускани по програмата за енергийна ефективност, следва да бъде отбелязано, че съгласно параметрите на програмата размерът на одобрения кредит подлежи на регулярен процес на актуализация с оглед контрол на разходите по изпълнение. Резултат от този контрол е подписването на анекси по кредитите с актуализиране на финансовите параметри.

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД

БЕЛЕЖКИ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2022

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

В таблицата по-долу са представени данни за стойността на портфейла от финансови активи на Банката по видове инструменти:

	Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност														Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	
	Нефинансови институции		Републикански Бюджет		Финансови институции		Физически лица		Парични средства в каса и по разплащателни сметки в Централни банки		Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност		Други финансови активи		Дългови инструменти	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Обезценени на индивидуална основа																
-----редовни (Фаза 1)	577,245	675,005	-	-	-	-	-	-	-	-	1,851	2,011	3,128	2,116	480,234	591,943
-----наблюдавани (Фаза 2)	456,756	688,531	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-----необслужвани (Фаза 3)	321,075	191,053	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14,685	-
Брутна стойност	1,355,076	1,554,589	-	-	-	-	-	-	-	-	1,851	2,011	3,128	2,116	494,919	591,943
<i>В т.ч. предоговорени</i>	1,288,648	1,438,103	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Просрочени, но необезценени	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-----редовни (Фаза 1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-----наблюдавани (Фаза 2)	1,177	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-----необслужвани (Фаза 3)	24,122	46,180	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	25,299	46,180	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>В т.ч. предоговорени</i>	25,299	46,180	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>До 30 дни</i>	4,955	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>От 30- 90 дни</i>	-	2,722	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Над 90 дни</i>	20,344	43,458	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Обезценени на портфейлна основа																
-----редовни (Фаза 1)	193,661	184,559	23,598	18,866	52,387	73,990	3,937	3,949	-	-	-	-	-	-	-	-
-----наблюдавани (Фаза 2)	6,817	3,436	-	-	-	-	75	6	-	-	-	-	-	-	-	-
-----необслужвани (Фаза 3)	-	51,314	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	200,478	239,309	23,598	18,866	52,387	73,990	4,012	3,963	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>В т.ч. предоговорени</i>	121,596	164,540	23,598	18,866	31,939	50,271	225	247	-	-	-	-	-	-	-	-

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД

БЕЛЕЖКИ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2022

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност

Финансови активи,
отчитани по
справедлива
стойност през друг
всеобхватен доход

	Нефинансови институции		Републикански Бюджет		Финансови институции		Физически лица		Парични средства в каса и по разплащателни сметки в Централни банки		Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност		Други финансови активи		Дългови инструменти	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Просрочени, но необезценени																
-----редовни (Фаза 1)	149,086	204,612	-	-	88,302	313,447	-	-	527,836	243,625	-	-	-	-	-	-
-----наблюдавани (Фаза 2)	12,674	15,483	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-----необслужвани (Фаза 3)	-	4,145	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	161,760	224,240	-	-	88,302	313,447	-	-	527,836	243,625	-	-	-	-	-	-
<i>В т.ч. предоговорени</i>	160,702	220,767	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	1,742,613	2,064,318	23,598	18,866	140,689	387,437	4,012	3,963	527,836	243,625	1,851	2,011	3,128	2,116	494,919	591,943
<i>В т.ч. предоговорени</i>	1,596,245	1,869,590	23,598	18,866	31,939	50,271	225	247	-	-	-	-	-	-	-	-

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Банката класифицира непросрочени и необезценени експозиции в посочените класове в зависимост от вътрешния им кредитен рейтинг, както следва:

- висок клас – от кредитен рейтинг от 1 до 3 включително за небанкови финансови институции, от 1А до 4С включително за МСП клиенти; от ААА до ВВ- включително за проектно финансиране – Фаза 1;
- стандартен клас – от кредитен рейтинг от 4 до 5 включително за небанкови финансови институции, от 5А до 6С включително за МСП клиенти и от В+ до В включително за проектно финансиране – Фаза 1;
- нисък клас – кредитен рейтинг 6 за небанкови финансови институции, от 7А до 7В включително за МСП клиенти и от В- до ССС+ за проектно финансиране – Фаза 1 (рейтинг 6), без просрочие или с просрочие до 30 дни или Фаза 2 (рейтинг 7 за небанкови финансови институции, от 7С до 8С включително за МСП клиенти и ССС за проектно финансиране) и просрочие в интервала 30 до 90 дни;
- необслужвани – Фаза 3 (рейтинг 8, 9 и 10 за небанкови финансови институции, 9 и 10 включително за МСП клиенти и от ССС- до D за проектно финансиране) и просрочие над 90 дни.

Наблюдаваните кредити и вземания (Фаза 2), представени по амортизирана стойност, са както следва:

	2022	2021
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	185,635	190,902
Търговски кредити	228,029	452,241
Потребителски кредити	75	6
Други кредити и вземания	63,760	64,307
	<u>477,499</u>	<u>707,456</u>

Когато първоначалните условия на споразумението са изменени чрез даване на концесии (отстъпки) от страна на Банката към длъжника, който изпитва или предстои да изпита затруднения при изпълнението на своите финансови задължения, кредитът се класифицира като „преструктуриран“ (Фаза 2 или 3, съгласно Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции на ББР).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Преструктурираните кредити и вземания, представени по амортизирана стойност, са както следва:

	2022	2021
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	249,449	269,061
<i>в т.ч. Редовни (Фаза 1)</i>	-	-
<i>Наблюдавани (Фаза 2)</i>	163,397	169,444
<i>Необслужвани (Фаза 3)</i>	86,052	99,617
Търговски кредити	339,105	352,245
<i>в т.ч. Редовни (Фаза 1)</i>	-	-
<i>Наблюдавани (Фаза 2)</i>	179,535	268,101
<i>Необслужвани (Фаза 3)</i>	159,570	84,144
Кредити на други ФИ	1,238	-
<i>в т.ч. Редовни (Фаза 1)</i>	1,238	-
<i>Наблюдавани (Фаза 2)</i>	-	-
<i>Необслужвани (Фаза 3)</i>	-	-
Други кредити и вземания	69,244	79,269
<i>в т.ч. Редовни (Фаза 1)</i>	-	-
<i>Наблюдавани (Фаза 2)</i>	63,760	64,307
<i>Необслужвани (Фаза 3)</i>	5,484	14,962
	659,036	700,575

Условни ангажименти

Банкови гаранции, акредитиви и неусвоени кредитни ангажименти

Банката оценява кредитното качество на предоставените условни ангажименти чрез методология, която оценява дали са възникнали събития, които да потвърждават в голяма степен вероятността да изтекат ресурси от Банката.

Тези разходи (загуби) се определят на база Политика и Методика за оценка на очакваните кредитни загуби и процедура за изчисляване на ББР въз основа на Конверсионен фактор (CCF), който се прилага при задбалансови експозиции, при които има вероятност те да се превърнат в балансови (плащане по гаранции, усвояване на част от разрешения размер на кредита и др.).

Към датата на отчета, Банката е идентифицирала ангажименти по гаранции (извън тези, по програмите анти-КОВИД) за 126,772 хил. лв. (2021 г.: 130,108 хил. лв.), които са провизирани в размер на 1,745 хил. лв. (2021: 1,345 хил. лв.) (Бележка 32).

Кредитни гаранции анти-КОВИД

През 2020 г. Банката, въз основа на Решения на Министерския съвет на РБ, стана гарант към група български търговски банки за кредити за физически и юридически лица, с цел преодоляване на последствията от пандемията от КОВИД-19 (виж Бележка 37).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Условни ангажименти (продължение)

Кредитни гаранции анти-КОВИД (продължение)

За тези програми, ББР възприе специална методика за провизиране с оглед спецификата на програмите, профила на клиентите и структурата на свързаните с продуктите ангажименти за входящи и изходящи парични потоци, както следва:

Програма за фирми – МСП и междинни предприятия

Основните параметри на програмата и гарантираните кредити са:

- Задължението за плащане по гаранциите е на практика безусловно, при спазване на договореното в гаранционните споразумения (за кредити, допуснати в програмата).
- Гаранциите са в размер до 80% от главницата по заем. Установен е максимален таван на плащанията – първоначално от 30%, а с решение на Министерски съвет в края на 2020 г. таванът е повишен на 50%.
- Селекцията на кредитополучателите е базирана на критерии, свързани с ефектите от пандемията, а не на обичайните критерии за предоставяне на финансиране на юридически лица. Включени са МСП, като с измененията от края на 2020 г. са добавени големите предприятия, сведени с измененията от 2021 г. до small mid-caps („Програма за възстановяване“).
- Банките имат възможност да включват кредити без обичайно необходимото обезпечение (първоначално изискването е за максимум 20% покритие на експозициите с материално обезпечение, в следствие бе увеличено на 50% - т.е. от 0% до 50%, а с промените по „Програма възстановяване“ материалната обезпеченост отпадна, оставяйки допустими само гаранциите от действителни собственици и свързани лица, както и залозите на вземания по сметки). Също така, до промените в „Програма за възстановяване“ е допустимо включването на определен процент вече формирани експозиции. Самоучастието на банките е определено на поне 20%. Условиата предопределят значително по-висок риск от този при обичайни гаранционни програми за бизнеса.

Към 31.12.2022 г. ББР е поела към търговските банки ангажимент за гаранции (като Лимит на плащанията или CAP) в размер на 50% от формираните по Програмата гарантирани портфейли. Съгласно предоставените от търговските банки окончателни отчети, към края на годината по програмата са гарантирани 2,617 броя кредити с общ размер 533.9 млн. лв., за които е предоставена гаранция в размер 247.2 млн. лв.

Предоставянето на гаранции по програмата приключи в края на м. юни 2022 г. Максималният достигнат резултат по програмата (като агрегиране данни) са 2,892 гарантирани кредита, в размер на 630.3 млн. лв.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Условни ангажименти (продължение)

Кредитни гаранции анти-КОВИД (продължение)

Програма за фирми – МСП и междинни предприятия (продължение)

Издаването на гаранциите по програмата приключи през 2022 г. (краен срок 30.06.2022 г.).

При първоначалните калкулации за очаквани кредитни загуби, свързани с програмата за фирми, заложените параметри оценките за очакваните развития бяха:

- Плащанията от страна на ББР да възлязат на 30% от поетия гаранционен ангажимент, а останалите 70% да бъдат изплатени от кредитополучателите;
- Реализацията на основната част от плащанията по програмата да продължи до 2 години след оригиналния матуритет на кредитите (отчитане на времето между начало на неизпълнение и плащане от страна на ББР и удължаване на срока на погасяване на лица с частично неизпълнение);
- Възстановяването на платените по гаранциите суми да възлезе на 35% от платените суми. Тази оценка отчита разходите по събиране на вземанията;
- Използван е дисконтов процент от 1%, съответстващ на приложимия лихвен процент по пасивите на ББР.

В началото на 2023 г. Банката извърши анализ на поведението на портфейла от гаранции, свързани с кредити, отпуснати по тази програма, като сравни получените по този начин очаквани кредитни загуби с изчислените по първоначалния модел, и реши да промени процента на провизиране на тези експозиции от 18.7% на 27.6%.

Чувствителността на нетната настояща стойност на плащанията към ефективно реализирания процент плащания от страна на ББР е 3.33% за всеки 1% изменение спрямо базовата стойност. Чувствителността ѝ към процента на възстановяване на вече изплатените суми е 1.51% за всеки 1% изменение.

Програма за физически лица

- Плащанията по гаранциите са на практика безусловни, при спазване на договореното в гаранционните споразумения (за кредити допуснати в програмата);
- Гаранциите са за 100% от главницата по заема;
- Селекцията на кредитополучателите е базирана на критерия засегнатост от пандемията, а не на обичайните критерии за предоставяне на финансиране на физически лица. Това са лица в неплатен отпуск или самонаети лица с намалени приходи. Доходите на кредитополучателите са стресирани и значително по-ниски от обичайните;
- ББР компенсира участващите търговски банки с плащане на годишна база в размер на 1.50% върху размера на поетия гаранционен ангажимент при максимален срок на заемите 5 години, включително възможен гратисен период до 24 месеца;

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Условни ангажименти (продължение)

Кредитни гаранции анти-КОВИД (продължение)

Програма за физически лица (продължение)

С РМС 506/15.07.2021 г. е одобрено удължаване на срока за кандидатстване за кредит на физическите лица „до 31.08.2021 г. или до изчерпване на гаранционните лимити за финансиране от страна на банките - партньори по програмата, което от двете настъпи по-рано“.

С РМС 448/07.07.2022 г. бе дадена възможност за удължаване на заемите до 7 години, като при анексиране на гаранционните споразумения се променя и компенсацията от ББР: при удължаване на гаранцията след петата година компенсацията за търговските банки се намаля на 1%.

Към 31.12.2022 г. ББР е гарантирала по програмата 46,863 активни кредита, за които е предоставена гаранция в размер на 189.6 млн. лв.

Предоставянето на гаранциите по програмата приключи през м. август 2021 г. Максималният достигнат резултат по програмата (като агрегирани данни) са 52,915 гарантирани кредита, в размер на 254.6 млн. лв.

При първоначалните калкулации за очаквани кредитни загуби, свързани с програмата за физически лица, заложените параметри оценките за очакваните развития бяха:

- Плащанията от страна на ББР да възлязат на 40% от поетия гаранционен ангажимент, а останалите 60% да бъдат изплатени от кредитополучателите;
- Реализацията на основната част от плащанията по програмата да продължи до 2 години след оригиналния матуритет на кредитите (отчитане на времето между начало на неизпълнение и плащане от страна на ББР и удължаване на срока на погасяване на лица с частично неизпълнение);
- Възстановяването на плащанията по гаранциите суми да възлезе на 25% от платените суми. Тази оценка отчита разходите по събиране на вземанията;
- Заплащането на 1.5% към търговските банки е неотменим ангажимент на ББР, който е включен в калкулацията;
- Използван е дисконтов процент от 1%, съответстващ на приложимия лихвен процент по пасивите на ББР.

В началото на 2023 г. Банката извърши анализ на поведението на портфейла от гаранции, свързани с кредити, отпуснати по тази програма, като сравни получените по този начин очаквани кредитни загуби с изчислените по първоначалния модел, и реши да не променя процента на провизиране на тези експозиции.

Чувствителността на нетната настояща стойност на плащанията към ефективно реализирания процент плащания от страна на ББР е 1.96% за всеки 1% изменение спрямо базовата стойност. Чувствителността ѝ към процента на възстановяване на вече изплатените суми е 1.05% за всеки 1% изменение.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Условни ангажименти (продължение)

Кредитни гаранции анти-КОВИД (продължение)

Към 31.12.2022 г., Банката има активни гаранции по двете анти-ковид програми в размер на 403,208 хил. лв., гарантирала е експозиции по двете програми на обща стойност 715,979 хил. лв. и е заделила провизии на стойност 127,215 хил. лв.

Отчитане на очаквани кредитни загуби (ОКЗ)

За инструментите, отчитани по амортизирана стойност, ОКЗ намаляват балансовата стойност в отчета за финансовото състояние.

За дългови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, ОКЗ е част от негативната промяна на справедливата стойност, дължаща се на увеличен кредитен риск. Те продължават да се представят по справедлива стойност в отчета за финансовото състояние, като натрупания коректив за загуби се представя в отчета за всеобхватния доход. При последващо отписване на инструмента, натрупаният коректив се признава в печалбата или загубата за периода.

Вероятност от неизпълнение (PD)

PD е вероятността даден контрагент да не изпълни договорните клаузи, свързани с изплащане на дълга. За всеки вид индивидуална експозиция или портфейл, когато група експозиции се оценяват колективно, Банката поддържа историческа информация за движението между различните фази.

Стойността на 12M PD се определя въз основа на наблюдаваните темпове на влошаване и се изчислява като движеща се средна стойност (moving average) за период, който обхваща минимум 2 години. За експозиции, които се оценяват индивидуално, стойността на 12M PD се определя в зависимост от присъдения кредитен рейтинг съобразно вътрешен модел. Данните за промените в рейтинга на кредитополучателите в едногодишен хоризонт се обобщават в транзакционни матрици, като за всяка стъпка на рейтинга се изчислява 12M PD в зависимост от броя на установените случаи на неизпълнение. Банката коригира стойностите на 12M PD с цел отразяване на текущите или очаквани икономически условия, които могат да се различават от тези през анализирания исторически периоди.

Експозиция при неизпълнение (EAD)

EAD представлява очаквания размер на експозицията към момента на неизпълнение. Тя се определя в зависимост от типа на кредита, като се отчитат както усвоените, така и договорените неусвоени суми, според очакванията за бъдещи усвоения.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на очаквани кредитни загуби (ОКЗ) (продължение)

Загуба при неизпълнение (LGD)

LGD представлява съотношението между очакваната загуба по експозицията, дължаща се на неизпълнение, към размера на експозицията при неизпълнение. Банката изчислява каква би била потенциалната загуба, ако експозицията мине в неизпълнение и единственият източник за погасяване на задълженията би бил реализиране на обезпеченията. Загубата се представя като процент от EAD.

Банката е определила относителни прагове, които също се използват за експозициите, за които важат абсолютните прагове и за тези, за които няма определени такива. Те са на базата на матрици обхващащи целия кредитен цикъл (through-the-cycle, TTC) и промяната на вероятността за неизпълнение на съответните експозиции от външните агрегирани данни на Moody's (като предварително Банката има разработена методология за приравняване на вътрешните кредитни рейтинги към тези на рейтинговата агенция), както и от историческите данни за експозициите на Банката.

Основни групи активи, подлежащи на обезценка

В следващите таблици са представени движенията на основните групи активи, подлежащи на обезценка, между различните фази за периода 01.01-31.12.2022 г. и 01.01-31.12.2021 г.:

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на очаквани кредитни загуби (ОКЗ) (продължение)

Основни групи активи, подлежащи на обезценка (продължение)

Активи, отчитани по амортизирана стойност (с изключение на Държавно Управление и Вземания от банки)	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2021 г.	1,310,758	536,977	255,557	2,103,292
Трансфери:				
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 2	(229,334)	229,334	-	-
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(4,335)	-	4,335	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 3	-	(51,780)	51,780	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 1	5,158	(5,158)	-	-
Трансфер от Фаза 3 към Фаза 2	-	2,672	(2,672)	-
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	83,023	13,273	114,300	210,596
Изплатени или прехвърлени	(203,696)	(23,615)	(130,859)	(358,170)
Увеличени	108,562	5,753	259	114,574
Салдо към 31.12.2021 г.	1,070,136	707,456	292,700	2,070,292
Трансфери:				
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 2	(36,829)	36,829	-	-
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(5,868)	-	5,868	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 3	-	(94,686)	94,686	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 1	-	-	-	-
Трансфер от Фаза 3 към Фаза 2	-	-	-	-
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	55,490	3,697	4,560	63,747
Изплатени или прехвърлени	(214,720)	(180,208)	(54,172)	(449,100)
Увеличени	57,572	4,410	1,555	63,537
Салдо към 31.12.2022 г.	925,781	477,498	345,197	1,748,476

В таблицата, представена по-горе, се включват всички активи, отчитани по амортизирана стойност – нефинансови предприятия, включително с държавно участие, физически лица и небанкови финансови институции.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на очаквани кредитни загуби (ОКЗ) (продължение)

Основни групи активи, подлежащи на обезценка (продължение)

Активи, отчитани по амортизирана стойност - Държавно управление	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2021 г.	57,975	-	-	57,975
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	291	-	-	291
Изплатени или прехвърлени	(47,328)	-	-	(47,328)
Увеличени	7,928	-	-	7,928
Салдо към 31.12.2021 г.	18,866	-	-	18,866
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	9	-	-	9
Изплатени или прехвърлени	(2,612)	-	-	(2,612)
Увеличени	7,335	-	-	7,335
Салдо към 31.12.2022 г.	23,598	-	-	23,598

В Държавно управление Банката представя активи, отчитани по амортизирана стойност, свързани с Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС).

Активи, отчитани по амортизирана стойност - Банки и финансови институции	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2021 г.	480,169	-	-	480,169
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	230,931	-	-	230,931
Изплатени или прехвърлени	(340,727)	-	-	(340,727)
Увеличени	17,064	-	-	17,064
Салдо към 31.12.2021 г.	387,437	-	-	387,437
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	77,221	-	-	77,221
Изплатени или прехвърлени	(325,864)	-	-	(325,864)
Увеличени	1,895	-	-	1,895
Салдо към 31.12.2022 г.	140,689	-	-	140,689

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на очаквани кредитни загуби (ОКЗ) (продължение)

Основни групи активи, подлежащи на обезценка (продължение)

Заемите към банки и финансови институции, представени в предходната таблица, включват както операции на междубанков пазар, така и депозити с различна срочност.

Активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – дългови инструменти	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2021 г.	581,711	-	-	581,711
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	138,749	-	-	138,749
Изплатени или прехвърлени	(167,961)	-	-	(167,961)
Увеличени	39,444	-	-	39,444
Салдо към 31.12.2021 г.	591,943	-	-	591,943
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(14,685)	-	14,685	-
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	52,545	-	-	52,545
Изплатени или прехвърлени	(186,392)	-	-	(186,392)
Увеличени	36,823	-	-	36,823
Салдо към 31.12.2022 г.	480,234	-	14,685	494,919

Портфейлът от ценни книжа е съставен основно от облигации на Република България, други европейски суверенни емитенти и облигации на големи корпоративни клиенти.

Движение на обезценките на основните групи обезценяеми активи през 2022 г. и 2021 г.

Размерът на очакваната кредитна загуба е функция на вероятността от неизпълнение на инструмента, очакваната загуба при неизпълнение и размера на балансовата и задбалансовата експозиция. Вероятността от неизпълнение (PD) и очакваната загуба при неизпълнение (LGD) са параметрите, които участват в определяне на процента за провизиране и тези параметри се определят на базата на индивидуален преглед на ранните предупредителни знаци, които са хомогенни по отношение на кредитните си характеристики и на обвързаността си с международни и местни макроикономически променливи, които биха могли да им повлияят.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на очаквани кредитни загуби (ОКЗ) (продължение)

Движение на обезценките на основните групи обезценяеми активи през 2022 г. и 2021 г. (продължение)

По-долу са представени движенията на обезценките през 2022 г. и 2021 г.:

Активи, отчитани по амортизирана стойност (с изключение на Държавно Управление и Вземания от банки)

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо на обезценките към 01.01.2021 г.	73,709	72,782	109,635	256,126
Трансфери:				
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 2	(51,987)	51,987	-	-
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(53)	-	53	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 3	-	(1,151)	1,151	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 1	-	(218)	218	-
Нови експозиции	1,302	198	45,780	47,280
Изплатени или прехвърлени	(2,867)	(241)	(60,541)	(63,649)
Увеличение на обезценката по съществуващи експозиции	2,409	97,203	1,167	100,779
Салдо на обезценките към 31.12.2021 г.	22,513	220,560	97,463	340,536
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 2	(1,351)	1,351	-	-
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(103)	-	103	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 3	-	(148,448)	148,448	-
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	2,195	4,901	94,942	102,039
Изплатени или прехвърлени	(2,889)	(16,622)	(189,139)	(208,650)
Увеличени	2,602	4,278	3,066	9,946
Салдо на обезценките към 31.12.2022 г.	22,967	66,020	154,883	243,871

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на очаквани кредитни загуби (ОКЗ) (продължение)

Движение на обезценките на основните групи обезценяеми активи през 2022 и 2021 г. (продължение)

Активи, отчитани по амортизирана стойност - Държавно Управление	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо на обезценките към 01.01.2021 г.	151	-	-	151
Нетно движение на обезценките по НПЕЕМЖС	(102)	-	-	(102)
Салдо на обезценките към 31.12.2021 г.	49	-	-	49
Нетно движение на обезценките по НПЕЕМЖС	12	-	-	12
Салдо на обезценките към 31.12.2022 г.	61	-	-	61

Активи, отчитани по амортизирана стойност - Банки и финансови институции	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо на обезценките към 01.01.2021 г.	1,988	-	-	1,988
Увеличени/(Намалени)	102	-	-	102
Салдо на обезценките към 31.12.2021 г.	2,090	-	-	2,090
Увеличени/(Намалени)	(706)	-	-	(706)
Салдо на обезценките към 31.12.2022 г.	1,384	-	-	1,384

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на очаквани кредитни загуби (ОКЗ) (продължение)

Движение на обезценките на основните групи обезценяеми активи през 2022 и 2021 г. (продължение)

Активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови инструменти	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо на обезценките към 01.01.2021 г.	2,170	-	-	2,170
Нови експозиции	1,544	-	-	1,544
Изплатени или прехвърлени	(252)	-	-	(252)
Други движения	396	-	-	396
Салдо на обезценките към 31.12.2021 г.	3,858	-	-	3,858
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(1,243)	-	1,243	-
Нови експозиции	179	-	2,867	3,046
Изплатени или прехвърлени	(168)	-	-	(168)
Други движения	292	-	-	292
Салдо на обезценките към 31.12.2022 г.	2,918	-	4,110	7,028

Стойност на обезпеченията към 31.12.2022 г.

Стойността на обезпеченията по обезпечени активи е представена в следващата таблица:

Вид обезпечение	Балансова стойност на кредита	Стойност на обезпечението
Ипотеки	574,414	729,287
Залог на машини, съоръжения, оборудване и материални запаси	184,459	294,599
Блокирани депозити	501,169	44,613
Застраховка кредитен риск	41,975	36,999
Банкови гаранции	634	960
Други обезпечения	188,145	2,979,377
Необезпечени	8,064	-
Общо	1,501,774	4,085,835

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Стойност на обезпеченията към 31.12.2021 г.

Стойността на обезпеченията по обезпечени активи е представена в следващата таблица:

Вид обезпечение	Балансова стойност на кредита	Стойност на обезпечението
Ипотеки	399,518	540,809
Залог на машини, съоръжения, оборудване и материални запаси	181,803	287,494
Блокирани депозити	613,548	36,653
Ипотека в/у кораб	32,951	46,432
Застраховка кредитен риск	37,820	23,612
Банкови гаранции	514	635
Други обезпечения	443,446	2,965,408
Необезпечени	18,236	-
Общо	1,727,836	3,901,043

Риск от държавата

Банката е формирала портфейл от ценни книжа, класифицирани като финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, формиран основно от държавни ценни книжа с емитент Република България, други държави от ЕС и САЩ. Експозицията на Банката към държавен дълг е 451,935 хил. лв. към 31.12.2022 г. и 544,305 хил. лв. към 31.12.2021 г.

Книжата на Република България имат присъден кредитен рейтинг BBB/A-2 със стабилна перспектива от Standard & Poor's (28.05.2022 г.), BBB с положителна перспектива от Fitch Ratings (18.11.2022 г.) и Baa1 със стабилна перспектива от Moody's (03.02.2023 г.). Притежаваните книжа, емитирани от правителствата на други държави са с рейтинг не по-нисък от BBB- по скалата на Fitch Ratings/Standard&Poor's, или еквивалента Baa3 по скалата на Moody's.

Според Fitch Ratings, рейтинг BBB означава, че „очакванията за неплатежоспособност са ниски и капацитетът за обслужване на финансовите задължения е адекватен, но при влошаване на икономическите условия или бизнес средата този капацитет е вероятно да намалее.“ Moody's и Standard&Poor's имат сходни дефиниции за рейтингите, дадени на суверена.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск

Пазарните рискове са свързани с негативни изменения на лихвени проценти, валутни курсове, кредитни спредове и други фактори, оказващи влияние върху цените на ценните книжа и другите финансови активи. Тези движения могат да дадат отражение върху финансовата позиция и рентабилността на Банката.

Лихвен риск

Лихвеният риск е вероятността от изменение на нетния приход от лихви или нетния лихвен марж, и пазарната стойност на собствения капитал, поради изменение на общите пазарни лихвени равнища.

Лихвеният риск се разглежда по отношение цялостната дейност на Банката. Регулярно се изготвят анализи на финансовите активи и пасиви, разпределени във времеви интервали според тяхната чувствителност към промени в лихвените проценти.

Подходът за измерване на лихвения риск по отношение на цялостната дейност основно включва:

- Анализ на лихвената чувствителност на дохода – измерващ лихвената чувствителност на нетния лихвен доход на Банката;
- Анализ на лихвената чувствителност на икономическия капитал – измерва лихвената чувствителност на икономическата стойност на капитала на Банката;
- Определяне, прилагане и отчитане на лимити за лихвен риск, отразяващи волатилността на съответната лихвена крива, както и рисковия апетит на Банката;
- Стрес тестове за лихвен риск – които представят потенциалното изменение на годишния нетен лихвен доход и икономическата стойност на капитала на Банката след прилагане на стрес-сценарии за изменение на лихвените криви по валути.

Анализът на лихвения риск при паричните потоци се извършва чрез разпределението на паричния поток на активите и пасивите, участващи в анализа на лихвения дисбаланс и формиращи съответните матуритетни несъответствия. При наличие на позиции в отчета за финансовото състояние на Банката, класифицирани като такива, определени по справедлива стойност, същите се отнасят в приложимата матуритетна зона в анализа на лихвения дисбаланс. Банката поддържа определени безлихвени активи и пасиви във връзка с осъществяване на разплащателни операции.

Освен анализа на лихвената чувствителност, при управление на лихвения риск регулярно се идентифицират и основните източници, участващи в промяната на нетния лихвен спред на Банката. Това спомага за вземане на своевременно решения по отношение на лихвената политика на Банката, в частност формиране на специфични продукти и осигуряването на източници на финансиране със съответните характеристики.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск

Лихвен риск (продължение)

Комитетът за управление на активите и пасивите (КУАП) следи текущо лихвения риск, на който е изложена Банката, и разработва мерки за управлението и поддържането му в допустимите граници и лимити за Банката.

Таблицата по-долу обобщава лихвената експозиция и риск на Банката. В нея са включени активите и пасивите на Банката по балансова стойност, съгласно лихвените клаузи, заложи в договорите, матуритетната им структура и чувствителността им, спрямо движението на лихвените проценти.

31 декември 2022 г.	с плаващ лихвен %	с фиксиран лихвен %	безлихвени	Общо
Финансови активи				
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	56,339	75,969	6,997	139,305
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	1,491,244	11,223	393	1,502,860
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републиканския Бюджет	23,537	-	-	23,537
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	1,745	-	-	1,745
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	30,497	464,422	-	494,919
Други финансови активи	-	-	3,128	3,128
	1,603,362	551,614	10,518	2,165,494
Финансови пасиви				
Привлечени средства от международни институции	779,497	-	-	779,497
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	862,327	115,581	16,160	994,068
Депозити от кредитни институции	2,641	-	-	2,641
Други привлечени средства	11,286	5,322	-	16,608
Задължения по договори за лизинг	299	-	-	299
Други финансови пасиви	-	-	4,077	4,077
	1,656,050	120,903	20,237	1,797,190
Общо балансова лихвена експозиция	(52,688)	430,711	(9,719)	368,304
Условни задължения и ангажименти	165,797	18,918	410,561	595,276

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Лихвен риск (продължение)

31 декември 2021 г.

	с плаващ лихвен %	с фиксиран лихвен %	безлихвени	Общо
Финансови активи				
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	21,746	351,327	12,274	385,347
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	1,692,769	33,135	1,932	1,727,836
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републиканския Бюджет	18,817	-	-	18,817
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	1,920	-	-	1,920
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	-	591,943	-	591,943
Други финансови активи	-	-	2,116	2,116
	1,735,252	976,405	16,322	2,727,979
Финансови пасиви				
Привлечени средства от международни институции	1,063,786	46,954	-	1,110,740
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	726,621	132,450	22,602	881,673
Депозити от кредитни институции	1,719	-	-	1,719
Други привлечени средства	11,236	5,510	-	16,746
Задължения по договори за лизинг	492	-	-	492
Други финансови пасиви	-	-	3,406	3,406
	1,803,854	184,914	26,008	2,014,776
Общо балансова лихвена експозиция	(68,602)	791,491	(9,686)	713,203
Условни задължения и ангажименти	213,886	27,562	648,722	890,170

Анализ на лихвената чувствителност

Таблицата на следващата страница включва финансовите инструменти на Банката, представени по балансова стойност, категоризирани по по-ранната от двете дати – датата на промяна на лихвения процент по договор или датата на падежа.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Анализ на лихвената чувствителност (продължение)

31 декември 2022 г.	до 1 м.	1-3 м.	3-6 м.	6-12м.	1-5 г.	над 5 год.	С фиксира на лихва	Безлихве ни	Общо
Финансови активи									
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	5,413	50,926	-	-	-	-	75,969	6,997	139,305
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	99,029	1,392,215	-	-	-	-	11,223	393	1,502,860
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	23,537	-	-	-	-	-	-	-	23,537
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	-	-	1,745	-	-	-	-	-	1,745
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	22,864	31,107	10,939	73,131	312,111	44,767	-	-	494,919
Други финансови активи	-	-	-	-	-	-	-	3,128	3,128
Общо финансови активи	150,843	1,474,248	12,684	73,131	312,111	44,767	87,192	10,518	2,165,494
Финансови пасиви									
Привлечени средства от международни институции	24,967	32,947	2,088	41,354	553,234	124,907	-	-	779,497
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	855,272	15,010	14,885	89,136	3,605	-	-	16,160	994,068
Депозити от кредитни институции	2,641	-	-	-	-	-	-	-	2,641
Други привлечени средства	-	11,286	-	-	-	5,322	-	-	16,608
Задължения по договори за лизинг	-	299	-	-	-	-	-	-	299
Други финансови пасиви	3,415	12	-	-	650	-	-	-	4,077
Общо финансови пасиви	886,295	59,554	16,973	130,490	557,489	130,229	-	16,160	1,797,190
Общо лихвена експозиция на чувствителност	(735,452)	1,414,694	(4,289)	(57,359)	(245,378)	(85,462)	87,192	(5,642)	368,304
Условни задължения и ангажименти	-	150,881	7,743	7,173	-	-	18,918	410,561	595,276

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Анализ на лихвената чувствителност (продължение)

31 декември 2021 г.	до 1 м.	1-3 м.	3-6 м.	6-12м.	1-5 г.	над 5 год.	С фиксира на лихва	Безлихве ни	Общо
Финансови активи									
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	21,666	80	-	-	-	-	351,327	12,274	385,347
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	112,659	1,580,110	-	-	-	-	33,135	1,932	1,727,836
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	18,817	-	-	-	-	-	-	-	18,817
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	-	-	1,920	-	-	-	-	-	1,920
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	-	53,713	439,645	8,630	32,159	57,796	-	-	591,943
Други финансови активи	-	-	-	-	-	-	-	2,116	2,116
Общо финансови активи	153,142	1,633,903	441,565	8,630	32,159	57,796	384,462	16,322	2,727,979
Финансови пасиви									
Привлечени средства от международни институции	-	57,640	21,474	61,875	656,306	266,491	46,954	-	1,110,740
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	749,186	985	25,144	678	83,078	-	-	22,602	881,673
Депозити от кредитни институции	1,719	-	-	-	-	-	-	-	1,719
Други привлечени средства	-	11,236	-	-	-	5,510	-	-	16,746
Задължения по договори за лизинг	-	492	-	-	-	-	-	-	492
Други финансови пасиви	3,178	-	168	-	60	-	-	-	3,406
Общо финансови пасиви	754,083	70,353	46,786	62,553	739,444	272,001	46,954	22,602	2,014,776
Общо лихвена експозиция на чувствителност	(600,941)	1,563,550	394,779	(53,923)	(707,285)	(214,205)	337,508	(6,280)	713,203
Условни задължения и ангажименти	183,713	30,173	-	-	-	-	27,562	648,722	890,170

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Чувствителност на лихвените активи и пасиви

Таблицата по-долу показва чувствителността на финансовия резултат на Банката при възможни промени в лихвения процент на база структурата на активите и пасивите към 31 декември с плаващ лихвен процент и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Реалният ефект от промени в пазарните лихвени нива може да бъде различен, тъй като съществена част от кредитите и вземанията от клиенти се олихвяват с плаващ лихвен процент, базиран на определяна от Банката променлива част, която се влияе от множество фактори.

Валута	2022			2021		
	Увеличение / намаление в процентни пунктове	Чувствителност на финансовия резултат	Чувствителност на собствения капитал	Увеличение / намаление в процентни пунктове	Чувствителност на финансовия резултат	Чувствителност на собствения капитал
BGN	0.50%	1,564	(1,642)	0.50%	1,995	(2,700)
EUR	0.50%	(2,199)	(2,747)	0.50%	(1,537)	(4,358)
USD	0.50%	(381)	(25)	0.50%	(386)	(213)
BGN	-0.50%	(1,564)	1,642	-0.50%	(1,995)	2,700
EUR	-0.50%	2,199	2,747	-0.50%	1,537	4,358
USD	-0.50%	381	25	-0.50%	386	213

* Чувствителност на собствения капитал, измерена чрез потенциалното изменение в пазарната стойност на дълговите инструменти отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, при изменение на лихвените криви с 50 б. т.

Средните лихвени проценти по финансовите активи и пасиви са представени в следната таблица:

	31.12.2022	31.12.2021
Финансови активи	3.16%	2.26%
Финансови пасиви	1.83%	0.84%

Валутен риск

Валутният риск е риск от негативно влияние на изменения във валутните курсове върху финансовото състояние и паричните потоци на Банката в резултат на открити валутни позиции. При управлението на валутния риск, Банката следва принципа за поддържане на минимални открити валутни позиции съгласно зададени лимити. Валутните позиции не се формират със спекулативна цел, а в следствие на валутни операции, възникващи в хода на обичайната банкова дейност.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Политика на Банката е основната част от активите и пасивите, и респективно банковите операции да са деноминирани във валутите евро или лев. Банката не извършва съществени сделки и не държи значителни открити позиции във валути, различни от евро и лев. Докато курсът на лева е устойчиво фиксиран към еврото, еврото не се разглежда като валута, носеща валутен риск за паричните потоци и финансовата позиция на Банката.

Валутният риск се разглежда по отношение цялостната дейност на Банката. Регулярно се изготвят анализи на финансовите активи и пасиви, разпределени според валутата, в която са деноминирани.

Подходът за измерване на валутния риск по отношение на цялостната дейност включва основно:

- Анализ на валутната чувствителност на дохода – измерващ приходите на Банката от валутни операции;
- Определяне, прилагане и отчитане на лимити за валутен риск, отразяващи рисковия апетит на Банката;
- Стрес тестове за валутен риск, които представят потенциалното изменение на годишния доход след прилагане на стрес-сценарии за изменение на валутните курсове.

Анализът на валутния риск се извършва чрез разпределението на активите и пасивите на Банката според валутата, в която са деноминирани, което спомага за вземане на своевременни решения по отношение на валутната политика на Банката, в частност формиране на специфични продукти и осигуряването на източници на финансиране със съответните характеристики.

Комитетът за управление на активите и пасивите (КУАП) следи текущо валутния риск, на който е изложена Банката, и разработва мерки за управлението и поддържането му в допустимите за Банката граници и лимити.

Следващата таблица обобщава експозицията на Банката към валутен риск. В нея са включени финансовите инструменти и условните задължения и ангажименти на Банката по балансова стойност, категоризирани по вид валута.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Към 31 декември 2022 г.	В USD	В EUR	В друга чуждестранна валута	В BGN	Общо
Финансови активи					
Парични средства в каса и по разплащателни сметки в Централни банки	61	327,009	-	200,766	527,836
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	75,632	37,788	62	25,823	139,305
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	910,079	-	592,781	1,502,860
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	-	-	-	23,537	23,537
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	-	-	-	1,745	1,745
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	18,344	341,191	-	135,384	494,919
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	-	29,271	-	54,457	83,728
Други финансови активи	232	3	-	2,893	3,128
Общо финансови активи	94,269	1,645,341	62	1,037,386	2,777,058
Финансови пасиви					
Привлечени средства от международни институции	-	779,497	-	-	779,497
Депозити от клиенти, различни от кредитни институции	94,172	497,033	-	402,863	994,068
Депозити от кредитни институции	-	2,174	-	467	2,641
Други привлечени средства	-	16,608	-	-	16,608
Провизии по гаранции	1	883	-	128,076	128,960
Задължения по договори за лизинг	-	299	-	-	299
Други финансови пасиви	-	746	-	3,331	4,077
Общо финансови пасиви	94,173	1,297,240	-	534,737	1,926,150
Нетна балансова валутна позиция	96	348,101	62	502,649	850,908
Условни задължения и ангажименти	4,705	131,256	-	597,356	733,317

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)**4.2. Пазарен риск (продължение)***Валутен риск (продължение)*

<i>Към 31 декември 2021 г.</i>	В USD	В EUR	В друга чуждестранна валута	В BGN	Общо
Финансови активи					
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	28	21,026	-	222,571	243,625
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	40,588	304,058	121	40,580	385,347
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	1,076,156	-	651,680	1,727,836
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	-	-	-	18,817	18,817
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	-	-	-	1,920	1,920
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	66,476	373,609	-	151,858	591,943
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	-	20,719	-	43,950	64,669
Други финансови активи	-	-	-	2,116	2,116
Общо финансови активи	107,092	1,795,568	121	1,133,492	3,036,273
Финансови пасиви					
Привлечени средства от международни институции	-	1,110,740	-	-	1,110,740
Депозити от клиенти, различни от кредитни институции	114,166	332,359	-	435,148	881,673
Депозити от кредитни институции	-	696	-	1,023	1,719
Други привлечени средства	-	16,746	-	-	16,746
Провизии по гаранции	-	785	-	176,930	177,715
Задължения по договори за лизинг	-	492	-	-	492
Други финансови пасиви	1	737	-	2,668	3,406
Общо финансови пасиви	114,167	1,462,555	-	615,769	2,192,491
Нетна балансова валутна позиция	(7,075)	333,013	121	517,723	843,782
Условни задължения и ангажименти	6,291	154,690	-	917,592	1,078,573

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Таблицата по-долу показва чувствителността на Банката при възможни промени във валутния курс на база структурата на активите и пасивите към 31 декември 2022 г.

Валута	2022					
	КУРС	Промяна на валутния курс*		Ефект върху печалбата преди данъци, при промяна на валутните курсове*		Ефект върху собствения капитал
		Намаление (BPS)**	Увеличение (BPS)	Намаление	Увеличение	
Евро (EUR)	1.95583	-	-	-	-	-
Долар (USD)	1.83371	(1,552)	1,545	(5)	5	-
Японска Йена (JPY)	0.01390	6	(12)	-	-	-
Британски паунд (GBP)	2.20517	(1,522)	1,243	(4)	4	-
Общ ефект				(9)	9	-

Таблицата по-долу показва чувствителността на Банката при възможни промени във валутния курс на база структурата на активите и пасивите към 31 декември 2021 г.

Валута	2021					
	КУРС	Промяна на валутния курс*		Ефект върху печалбата преди данъци, при промяна на валутните курсове*		Ефект върху собствения капитал
		Намаление (BPS)**	Увеличение (BPS)	Намаление	Увеличение	
Евро (EUR)	1.95583	-	-	-	-	-
Долар (USD)	1.72685	810	(1,444)	(154)	274	-
Японска Йена (JPY)	0.01500	7	(11)	-	-	-
Британски паунд (GBP)	2.32759	(1,698)	1,550	(9)	8	-
Общ ефект				(163)	283	-

* Пресметнато въз основа на 3-мес. изменение на валутния курс (исторически период 3 год.) със степен на доверителност 99%.

** Неблагоприятна промяна във валутните курсове спрямо нетните открити позиции на Банката в отделните валути.

Към 31 декември 2022 г. и 2021 г. откритите позиции по валути и пазарната волатилност на съответните валути биха оказали незначителен ефект върху финансовия резултат на Банката, оценен в размер на минус 9 хил. лв. (2021 г.: минус 163 хил. лв.) в хипотезата на неблагоприятна промяна на валутните курсове спрямо откритите позиции по отделните валути на Банката с отчетените базисни точки (BPS: 1 б. т. = 0.0001 в десетична форма).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Ценови риск на акции, котиран на борсата

Банката е изложена на ценови риск по отношение на притежаваните от нея акции, класифицирани като инвестиции по справедлива стойност през друг всеобхватен доход. За целта, ръководството на Банката следи и анализира всички промени на пазара на ценни книжа, както и използва консултантските услуги на авторитетни в страната инвестиционни посредници. Допълнително, към настоящия момент силно са редуцирани операциите на фондовите пазари и търговията със закупените акции, като текущо се наблюдават докладваните от съответния емитент финансови и бизнес показатели, както и развитието на дейността му.

4.3. Ликвиден риск

Ликвидният риск представлява рискът Банката да не може да посрещне текущите и потенциалните си задължения, свързани с плащания, когато те са дължими, без да понесе загуби.

Дейността на Банката изисква устойчив паричен поток, който да замени съществуващите депозити и получени кредити при изтичането на срока им, както и да задоволи търсенето на клиентите за допълнителни кредити. При управление на ликвидността, Банката взема предвид и ангажиментите, свързани с неусвоената част по отпуснати кредити и всички други видове условни ангажименти.

Падежните срокове на активите и пасивите, способността за заместване, на приемлива цена, на лихвените задължения в момента на техния падеж, както и влиянието на промените в лихвените проценти и валутните курсове върху печалбата преди данъци и собствения капитал са важни фактори при оценката на ликвидността на Банката. За да управлява ликвидния риск, във всеки момент, Банката поддържа високоликвидни активи в съответствие с валутата на пасивите си.

Контролът и следенето на общата ликвидност се извършват от Комитета за управление на активи и пасиви (КУАП), въз основата на нормативно определени коефициенти и съотношения, както и падежни таблици със сценарии за установяване на нетните парични потоци по периоди, включващи базови, и песимистични сценарии, отразяващи в различна степен негативни допускания, свързани със загуба на доверие от страна на клиенти, влошаване на качеството на кредитния портфейл, негативни допускания за банковия пазар и други допускания, които биха могли да повлияят върху ликвидната позиция на Банката. Допълнително се следят редица съотношения, индикиращи ликвидната позиция по периоди. Ликвидният риск се измерва и чрез прилагане на допълнителни сценарии за паричните потоци от дейността и чрез следене нивото на ликвидните буфери на Банката и допълнителните източници на финансиране при пазарни шокове, идиосинкратични шокове, представляващ загуба на доверие от страна на пазара в отделна банка или банкова група, което е равносилно на намаляване рейтинга на институцията с поне две степени и комбинирани шокове.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

В таблицата по-долу са представени стойностите в проценти на отношение на ликвидно покритие на Банката:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Към 31 декември	250.30%	376.61%
Средна стойност за периода	462.14%	471.23%
Най-високо за периода	685.14%	574.78%
Най-ниско за периода	250.30%	376.61%
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Парични средства и парични салда при Централни банки	527,836	243,625
Средства по разплащателни сметки в други банки и междубанкови депозити до 90 дни	81,305	242,255
Държавни ценни книжа	451,935	544,305
Ликвидни активи	<u>1,061,076</u>	<u>1,030,185</u>
Финансови пасиви, оценявани по амортизирана стойност	1,793,113	2,011,370
Провизии	132,996	177,747
Задължения към персонала при пенсиониране	610	754
Пасиви	<u>1,926,719</u>	<u>2,189,871</u>
Коефициент на ликвидните активи (КЛА)	55.07%	47.04%

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

В таблицата по-долу е направен анализ на активите и пасивите на Банката по балансова стойност, групирани по остатъчен срок до падежа:

<i>Към 31 декември 2022 г.</i>	До 1 месец	1-3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	Над 5 години	Общо
Финансови активи						
Парични средства в каса и по разплащателни сметки в Централни банки	527,836	-	-	-	-	527,836
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	56,007	26,719	5,450	36,915	14,214	139,305
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	174,491	30,757	218,800	477,672	601,140	1,502,860
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	1,145	1,506	20,886	-	-	23,537
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	-	-	11	-	1,734	1,745
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	23,764	32,233	85,559	309,010	44,353	494,919
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	83,728	-	-	-	-	83,728
Други финансови активи	3,128	-	-	-	-	3,128
Общо финансови активи	870,099	91,215	330,706	823,597	661,441	2,777,058
Финансови пасиви						
Привлечени средства от международни институции	546	39,766	2,281	611,997	124,907	779,497
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	856,018	15,853	110,051	12,146	-	994,068
Депозити от кредитни институции	2,641	-	-	-	-	2,641
Други привлечени средства	-	-	213	12,140	4,255	16,608
Провизии	300	600	2,700	125,360	-	128,960
Задължения по договори за лизинг	7	15	69	208	-	299
Други финансови пасиви	3,427	-	-	650	-	4,077
Общо финансови пасиви	862,939	56,234	115,314	762,501	129,162	1,926,150
Разлика в падежните прагове на активи и пасиви	7,160	34,981	215,392	61,096	532,279	850,908
Условни задължения и ангажименти	46,348	4,546	94,293	443,585	6,485	595,257

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

Към 31 декември 2021 г.	До 1 месец	1-3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	Над 5 години	Общо
Финансови активи						
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	243,625	-	-	-	-	243,625
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	216,938	39,505	56,614	40,790	31,500	385,347
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	182,019	34,550	182,382	585,327	743,558	1,727,836
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	-	9,000	9,817	-	-	18,817
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	-	-	11	-	1,909	1,920
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	752	55,944	42,187	435,711	57,349	591,943
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	64,669	-	-	-	-	64,669
Други финансови активи	866	226	1,024	-	-	2,116
Общо финансови активи	708,869	139,225	292,035	1,061,828	834,316	3,036,273
Финансови пасиви						
Привлечени средства от международни институции	-	57,640	126,392	660,218	266,490	1,110,740
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	750,205	5,244	34,440	91,784	-	881,673
Депозити от кредитни институции	1,719	-	-	-	-	1,719
Други привлечени средства	-	11,236	213	853	4,444	16,746
Провизии	300	600	2,700	174,115	-	177,715
Задължения по договори за лизинг	13	26	120	333	-	492
Други финансови пасиви	3,178	-	168	60	-	3,406
Общо финансови пасиви	755,415	74,746	164,033	927,363	270,934	2,192,491
Разлика в падежните прагове на активи и пасиви	(46,546)	64,479	128,002	134,465	563,382	843,782
Условни задължения и ангажменти	59,784	12,949	116,457	699,059	6,583	894,832

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

В таблицата по-долу са представени брутните недисконтирани парични потоци, свързани със задълженията на Банката към 31 декември:

<i>Към 31 декември 2022 г.</i>	Балансова стойност	Брутен поток	Под 1м.	1-3 м.	3-12 м.	1-5 г.	над 5 г.
Финансови пасиви							
Привлечени средства от международни институции	779,497	885,437	545	40,260	62,542	625,596	156,494
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	994,068	1,055,691	856,053	30,943	150,948	17,747	-
Депозити от кредитни институции	2,641	2,641	2,641	-	-	-	-
Други привлечени средства	16,608	18,978	-	-	217	13,374	5,387
Други финансови пасиви	4,077	4,077	3,427	-	-	650	-
Задължения по договори за лизинг	299	309	8	16	72	213	-
	1,797,190	1,950,973	861,928	70,376	207,749	649,039	161,881
Провизии по банкови и кредитни гаранции	128,960	128,960	300	600	2,700	125,360	-
Неусвоени кредитни ангажименти	184,715	184,715	17,095	2,322	69,963	91,835	3,500
<i>Към 31 декември 2021 г.</i>	Балансова стойност	Брутен поток	Под 1м.	1-3 м.	3-12 м.	1-5 г.	над 5 г.
Финансови пасиви							
Привлечени средства от международни институции	1,110,740	1,167,245	-	58,256	127,089	691,285	290,615
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	881,673	881,833	750,205	5,245	34,448	91,935	-
Депозити от кредитни институции	1,719	1,719	1,719	-	-	-	-
Други привлечени средства	16,746	18,058	-	11,264	295	1,247	5,252
Други финансови пасиви	3,406	3,406	3,178	-	168	60	-
Задължения по договори за лизинг	492	518	14	29	129	346	-
	2,014,776	2,072,779	755,116	74,794	162,129	784,873	295,867
Провизии по банкови и кредитни гаранции	177,715	177,715	300	600	2,700	174,115	-
Неусвоени кредитни ангажименти	241,448	241,448	27,183	9,946	100,676	100,143	3,500

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

Предвид специфичната дейност на Банката, към 31 декември 2022 г. средствата, привлечени от 20 най-големи небанкови депозанти представляват 72.58% от общата сума на привлечените средства от клиенти, различни от кредитни институции (към 31 декември 2021 г.: 85.52%). Делът на най-големия небанков депозант в общата сума на привлечените средства от клиенти, различни от кредитни институции възлиза на 29.90% (31 декември 2021 г.: 14.62%).

В таблицата по-долу са представени финансовите активи на Банката, които са на разположение за подкрепа на бъдещо финансиране и финансовите активи, които са заложили като обезпечение на финансови пасиви:

Към 31 декември 2022 г.

Финансови активи	Заложени като обезпечение*	На разположение за обезпечаване	Други**	Общо
Парични средства в каса и по разплащателни сметки в Централни банки	-	390,788	137,048	527,836
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	6,997	132,308	-	139,305
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	923,929	578,931	1,502,860
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	-	23,537	-	23,537
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Ценни книжа	-	1,745	-	1,745
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	6,038	488,881	-	494,919
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	-	-	83,728	83,728
Други финансови активи**	-	-	3,128	3,128
Общо финансови активи	13,035	1,961,188	802,835	2,777,058

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

Към 31 декември 2021 г.

Финансови активи	Заложени като обезпечение*	На разположение за обезпечаване	Други**	Общо
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	-	108,009	135,616	243,625
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	12,274	373,073	-	385,347
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	1,002,047	725,789	1,727,836
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	-	18,817	-	18,817
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Ценни книжа	-	1,920	-	1,920
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	6,482	585,461	-	591,943
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	-	-	64,669	64,669
Други финансови активи**	-	-	2,116	2,116
Общо финансови активи	18,756	2,089,327	928,190	3,036,273

* Към 31.12.2022 година, по контра-гаранции на два корпоративни клиента са блокирани средства в размер на 6,997 хил. лв. (2021 г.: 12,274 хил. лв.), с падежна структура както следва:

Падежен интервал	Вземания от банки, заложени като обезпечение	
	2022 г.	2021 г.
От 0 до 90 дни	1,267	4,080
От 91 до 180 дни	519	4,571
От 181 до една година	4,931	3,154
Над една година	280	469
	6,997	12,274

Към 31.12.2022 г. са блокирани ценни книжа по законово изискване за обезпечаване средства на държавния бюджет, в размер на 6,038 хил. лв. (2021 г.: 6,482 хил. лв.).

** Други представляват финансови активи, които не са обременени с тежести и нямат рестрикции да бъдат използвани като обезпечение, но Банката не би ги взела предвид като на разположение за подкрепа на бъдещо финансиране в нормалния си ход на дейността.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

Преглед на размера, развитието и кредитното качество на необременените с тежести активи се извършва веднъж годишно.

Управление Риск, съвместно с други звена в Банката, месечно следи и докладва пред Комитета за управление на активите и пасивите (КУАП) съотношенията на активите, заложи като обезпечение към общата балансова стойност на активите на Банката. При превишение на одобрените от Управителния съвет на Банката лимити, КУАП докладва пред същия за предприемане на съответни корективни действия.

4.4. Операционен риск

Основните източници на операционен риск в Банката са персонал, процеси, системи и външни събития. Банката е определила основните видове операционен риск като:

- Риск от загуба от неадекватни или недобре функциониращи вътрешни процеси;
- Риск от загуба от неадекватни, неправомерни и/или неправилни действия или бездействия на персонала;
- Риск от загуба от неадекватни или недобре функциониращи системи;
- Риск от загуба от външни събития, включително правен риск.

Управлението на операционния риск се основава на принципите за непоемане на необоснован риск, стриктно спазване на нивата на компетентност и приложимата нормативна уредба. Банката прилага надеждни методи за ограничаване влиянието на операционните рискове, в т.ч. чрез разделяне на функциите и отговорностите, двоен контрол, нива на компетентност, вътрешен контрол и други. Допълнително във всички вътрешни правила и политика на Банката са заложи контролни процедури по редуциране на операционния риск.

В процеса на управление на операционния риск стриктно се наблюдават и регистрират всички операционни събития, възникващи в дейността различните звена и процеси на Банката, като събитията, характеризиращи се с по-голяма честота, както и тези със съществен ефект, служат за основа на анализи на операционния риск в различни сценарии.

Операционният риск е измерим и контролируем, като в процеса на работа се поддържа регистър на операционните събития, който служи като база за анализ и подобрение на процесите на работа и минимизиране на условията, които потенциално биха довели до операционни събития и загуба за Банката.

За целите на измерване на операционния риск Банката прилага "Метода на базисния индикатор".

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.5. Управление на собствения капитал

Основните цели на Банката при управлението на собствения капитал е да поддържа неговото ниво в размери достатъчни за развитие на дейността и постигане на общите цели, заложи при създаването ѝ – подкрепа на икономическата политика на страната и развитието на малкия и среден бизнес.

В дейността си, Банката следва да спазва регулаторните изисквания за капитала, както и да продължи да оперира като действащо предприятие.

В таблицата са показани основните компоненти на собствения капитал, съгласно регулаторните изисквания и съотношенията, които Банката е постигнала:

	2022	2021
<u>СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА</u>	1,052,229	1,070,167
КАПИТАЛ ОТ ПЪРВИ РЕД	1,052,229	1,070,167
БАЗОВ СОБСТВЕН КАПИТАЛ ОТ ПЪРВИ РЕД	1,052,229	1,070,167
Акционерен капитал	1,441,774	1,441,774
Загуба	(211,369)	(386,706)
Законови резерви	(818)	74,939
Допълнителни резерви	-	80,179
Натрупан друг всеобхватен доход	(95,314)	(74,639)
Нематериални активи	(7,617)	(8,065)
Инвестиции в дъщерни дружества	(3,023)	(3,200)
(-) Инструменти на базовия собствен капитал от първи ред на предприятия от финансовия сектор, когато институцията има значителни инвестиции	(54,268)	(43,760)
Корекции на стойността поради изискванията за пруденциална оценка	(579)	(657)
Преходни корекции на базовия собствен капитал от първи ред	-	-
Подлежащи на приспадане отсрочени данъчни активи, които се основават на бъдеща печалба и произтичат от временни разлики	(12,320)	(9,698)
Елементи на или приспадания от базовия собствен капитал от първи ред - други	(4,237)	-
ДОПЪЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ ОТ ПЪРВИ РЕД	-	-
КАПИТАЛ ОТ ВТОРИ РЕД	-	-

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.5. Управление на собствения капитал (продължение)

	2022	2021
ОБЩ РАЗМЕР НА РИСКОВИТЕ ЕКСПОЗИЦИИ	2,410,638	2,987,764
Кредитен риск - Стандартизиран подход	2,291,600	2,868,564
Централно управление или централни банки	6,947	9,050
Регионални или местни власти	1,745	1,920
Субекти от публичния сектор	-	-
Многостранни банки за развитие	-	939
Институции	70,521	139,543
Предприятия	1,003,220	1,349,299
На дребно	264,584	434,198
Обезпечени с ипотека върху недвижими имоти	346,793	293,812
Експозиции с неизпълнение	241,300	276,684
Позиции, свързани с високо рискови експозиции	136,883	143,583
Собствен капитал	114,833	116,088
Други позиции	104,774	103,448
Валутен и стоков риск	-	-
Оперативен риск - Подход на базисния индикатор	119,038	119,200
Съотношение на базовия собствен капитал от първи ред	43.65%	35.82%
Съотношение на обща капиталова адекватност	43.65%	35.82%
<i>Буфер с оглед запазването на капитала</i>	60,266	74,694
<i>Буфер с оглед на системния риск</i>	72,319	89,633
<i>Специфичен за институцията антицикличен капиталов буфер</i>	24,106	14,939
<i>Буфер на други институции със системно значение</i>	12,053	14,939
<u>Регулативно изисквани нива</u>		
<i>Адекватност на базовия собствен капитал от първи ред</i>	6.75%	6.25%
<i>Адекватност на капитал от първи ред</i>	8.25%	7.75%
<i>Обща капиталова адекватност</i>	10.25%	9.75%
<i>Буфер с оглед запазването на капитала</i>	2.50%	2.50%
<i>Буфер с оглед на системния риск</i>	3.00%	3.00%
<i>Специфичен за институцията антицикличен капиталов буфер</i>	1.00%	0.50%
<i>Буфер на други институции със системно значение</i>	0.50%	0.50%

С решение на БНБ №93 от 15 март 2019 г., на ББР е наложено допълнително изискване за базов собствен капитал, на основание чл. 103а, ал. 2, т. 5 от ЗКИ, надвишаващ изискванията по чл. 92, параграф 1 от Регламент (ЕС) 575/2013 в размер на 1.75% към рисковото претеглените активи, или минимална обща капиталова адекватност от 9.75%. С решение на БНБ №84 от 8 март 2022 г., това изискване е повишено на 2.25% към рисковото претеглените активи, или минимална обща капиталова адекватност от 10.25%.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.6 Външни рискове

Войната в Украйна

В ранните часове на 24 февруари 2022 г. започна пълномощабна военна инвазия на Русия в нейния югозападен съсед Украйна. Нападението над Украйна е определяно като най-сериозния военен конфликт в Европа след края на Втората световна война. На Русия бяха наложени мащабни икономически санкции от Европейския съюз, САЩ, Великобритания, Канада и други страни, включително традиционно неутрални като Швейцария, като част от тях се разпростират и върху Беларус.

Войната и наложените санкции оказаха значимо влияние върху редица сектори на икономиката, които бяха частично или напълно компенсирани от правителствата. Поради непредсказуемата динамика на конфликта и средносрочните и дългосрочните икономически последици от него, обхватът и ефектът върху бизнеса на банката в средносрочен план, е трудно да бъде оценен.

Възможно е, в зависимост от продължителността и мащаба на конфликта, и политическите, и икономически мерки, предприемани както от Русия, така и от САЩ, и ЕС, Банката да преразгледа своите допускания и преценки, което от своя страна да доведе до съществени корекции в балансовата стойност на активите и пасивите през следващата финансова година.

Потенциални преки ефекти върху Банката

Към 31.12.2022 г. и към датата на издаване на индивидуалния финансов отчет, Банката няма експозиции към институции, чиито основен акционер е Русия или към клиенти, чиито основен бизнес е в Русия.

Потенциални ефекти върху клиенти на Банката

Бизнесът на някои значими за Банката клиенти бе засегнат от нарушените вериги за доставки, ограниченията за пътувания, увеличените цени и др. Към датата на издаване на индивидуалния финансов отчет клиентите все още нямат детайлна количествена оценка на ефектите от войната, но:

- Клиентите, опериращи в **сектор „Туризм и хотелиерство“** регистрираха намаляване на посещенията от Русия и Украйна, които бяха частично компенсирани както от местни туристи, така и от туристи от други дестинации. Очакванията за 2023 г. и в средносрочен план са разнопосочни;
- Клиентите, опериращи в сектор **„Транспорт“** регистрираха значително увеличение на разходите за енергоносители, за което войната в Украйна допринесе. Тези допълнителни разходи бяха частично компенсирани чрез различни правителствени програми. Тези клиенти не са уверени за развитието през 2023 г. и ефекта върху оперативните резултати и финансовото състояние;

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.6 Външни рискове (продължение)

Войната в Украйна (продължение)

Потенциални ефекти върху клиенти на Банката (продължение)

- Клиентите в **сектор „Строителство и недвижими имоти“** очакват високите цени на материалите да се задържат в средносрочен план, тъй като основни доставчици на тези суровини – желязо, цимент и др. – са Русия и Украйна. Клиентите не са уверени доколко ще могат да прехвърлят допълнителните разходи към собствените си клиенти;
- Клиентите в **сектор „Търговия и услуги“** регистрираха увеличение на разходите вследствие на увеличените енергийни цени, както и общия инфлационен натиск, за което увеличение войната допринесе. Тези разходи бяха частично или напълно компенсирани от съответните правителствени програми и тези клиенти не очакват съществен ефект върху оперативните си резултати и финансовото състояние: тези клиенти очакват, че, в голяма степен, ще могат да неутрализират ефекта от тези увеличения;
- Клиентите в **сектор „Промисленост“** са пряко засегнати от увеличените цени на енергоносителите и материалите, както и от нарушените вериги за доставка; не е ясно доколко частичните компенсации за високите енергийни цени са оказали влияние върху ефективността на бизнеса на тези клиенти;
- Клиентите на Банката в **сектор „Производство, пренос, разпределение и доставка на природен газ и топлинна енергия“** бяха пряко засегнати от увеличените цени на енергоносителите, като съответните правителствени програми частично или напълно компенсирала тези увеличения. Намирането на алтернативни доставки на природен газ в Европа, съчетано с по-топлото време през зимата резултира в относителна стабилност на тези предприятия, с изключение на предприятията с регулаторно обусловен дисбаланс. Същевременно, създадените възможности за износ на електроенергия на високи относителни цени подобри значително финансовото състояние и оперативните резултати на някои клиенти, независимо от последвалото частично изземване на доход от клиентите, притежавани или контролирани от държавата, чрез значителни дивидентни плащания.

Малко вероятно в резултат на тези развития, както и на развитията през 2023 г. и по-нататък, клиентите да изпаднат в трайна невъзможност да погасяват задълженията си към Банката.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.6 Външни рискове (продължение)

Войната в Украйна (продължение)

Потенциални ефекти върху клиенти на Банката (продължение)

Към 30.04.2023 г., Банката има следните значими експозиции² към потенциално засегнатите сектори:

	<u>Към 30.04.2023 г.</u>
Строителство и недвижими имоти	298,121
Промисленост	530,862
Търговия и услуги	151,883
Транспорт	204,586
Производство, пренос, разпределение и доставка на природен газ и топлинна енергия	170,161
Туризм и хотелиерство	259,060
	<u>1,614,673</u>

Банката следи внимателно развитията при своите клиенти и е в готовност да предприеме подходящи мерки за да защити интересите си, и тези на своите клиенти.

Ефектът от общоикономическите последици може да доведе до необходимост от ревизиране на някои допускания и счетоводни преценки, което може да доведе до промени в балансовата стойност на описаните по-горе експозиции в рамките на следващата финансова година. На този етап ръководството на Банката не е в състояние да оцени надеждно тези ефекти, тъй като събитията се развиват ежедневно.

По-дългосрочните ефекти могат да окажат влияние на финансовото състояние, резултатите от дейността и паричните потоци на Банката. Въпреки това, към датата на издаване на този индивидуален финансов отчет Банката продължава да изпълнява задълженията си навреме и поради тези причини продължава да прилага принципа на действащо предприятие.

² Топ 25 клиенти, включително балансов дълг, задбалансови експозиции и неусвоени линии.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ

Таблицата показва балансовите и справедливите стойности на активите и пасивите, включително нивата им в йерархията на справедливите стойности.

Не е оповестена справедливата стойност на ценни книжа, класифицирани като финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с балансова стойност 1,487 хил. лв. към 31 декември 2022 г. (2021: 1,278 хил. лв.), държани по цена на придобиване, тъй като според Банката тя не може да бъде надеждно оценена.

Към 31.12.2022 г.	Балансова стойност					Справедлива стойност			
	Бел.	ФА по амортизирана стойност	ФА по справедлива стойност през ДВД	Други	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
Активи, оценявани по справедлива стойност									
Дългови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	22	-	494,919	-	494,919	480,234	-	14,685	494,919
Капиталови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	22	-	82,241	-	82,241	80,754	-	-	80,754
Активи, придобити от обезпечения	27	-	-	37,434	37,434	-	-	37,434	37,434
Инвестиционни имоти	25	-	-	8,221	8,221	-	-	8,221	8,221
		-	577,160	45,655	622,815	560,988	-	60,340	621,328
Активи, които не се оценяват по справедлива стойност									
Парични средства в каса и по разплащателни сметки в Централни банки	17	527,836	-	-	527,836	-	527,836	-	527,836
Предоставени кредити на банки	18	51,002	-	-	51,002	-	52,536	-	52,536
Разплащателни сметки и срочни депозити на банки	18	88,303	-	-	88,303	-	88,303	-	88,303
Предоставени кредити и аванси на клиенти	19	1,502,860	-	-	1,502,860	-	1,538,377	-	1,538,377
Вземания от Републиканския бюджет	20	23,537	-	-	23,537	-	26,846	-	26,846
Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	21	1,745	-	-	1,745	-	1,659	-	1,659
		2,195,283	-	-	2,195,283	-	2,235,546	-	2,235,546
Пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност									
Привлечени средства от международни институции	30	-	-	779,497	779,497	-	824,130	-	824,130
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	29	-	-	994,068	994,068	-	993,996	-	993,996
Депозити от кредитни институции - Разплащателни сметки и срочни депозити от банки	28	-	-	2,641	2,641	-	2,641	-	2,641
Други привлечени средства	31	-	-	16,608	16,608	-	17,573	-	17,573
		-	-	1,792,814	1,792,814	-	1,838,340	-	1,838,340

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД

БЕЛЕЖКИ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2022

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Към 31.12.2021 г.	Балансова стойност				Справедлива стойност				
	Бел.	ФА по амортизирана стойност	ФА по справедлива стойност през ДВД	Други	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
Активи, оценявани по справедлива стойност									
Дългови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	22	-	591,943	-	591,943	591,943	-	-	591,943
Капиталови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	22	-	64,669	-	64,669	63,391	-	-	63,391
Активи, придобити от обезпечения	27	-	-	34,719	34,719	-	-	34,719	34,719
Инвестиционни имоти	25	-	-	7,352	7,352	-	-	7,352	7,352
		-	656,612	42,071	698,683	655,334	-	42,071	697,405
Активи, които не се оценяват по справедлива стойност									
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	17	243,625	-	-	243,625	-	243,625	-	243,625
Предоставени кредити на банки	18	71,900	-	-	71,900	-	76,104	-	76,104
Разплащателни сметки и срочни депозити на банки	18	313,447	-	-	313,447	-	313,447	-	313,447
Предоставени кредити и аванси на клиенти	19	1,727,836	-	-	1,727,836	-	1,765,516	-	1,765,516
Вземания от Републиканския бюджет	20	18,817	-	-	18,817	-	24,661	-	24,661
Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	21	1,920	-	-	1,920	-	1,960	-	1,960
		2,377,545	-	-	2,377,545	-	2,425,313	-	2,425,313
Пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност									
Привлечени средства от международни институции	30	-	-	1,110,740	1,110,740	-	1,142,764	-	1,142,764
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	29	-	-	881,673	881,673	-	882,281	-	882,281
Депозити от кредитни институции - Разплащателни сметки и срочни депозити от банки	28	-	-	1,719	1,719	-	1,719	-	1,719
Други привлечени средства	31	-	-	16,746	16,746	-	17,843	-	17,843
		-	-	2,010,878	2,010,878	-	2,044,607	-	2,044,607

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Представената по-долу таблица показва справедлива стойност на активите и пасивите, оценявани по справедлива стойност по вид активи към отчетната дата:

Вид финансов инструмент	Справедлива стойност към	Справедлива стойност към	Ниво на справедлива стойност	Техника на оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
	31.12.2022	31.12.2021				
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход - Дългови инструменти (котиран)	480,234	591,943	Ниво 1	Оценявани по некоригирани пазарни цени.	Неприложимо	Неприложимо
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход - Дългови инструменти (некотиран)	14,685	-	Ниво 3	Дискотирани парични потоци	Ефективен лихвен процент на книгата	Неприложимо
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход - Капиталови инструменти	80,754	63,391	Ниво 1	Оценявани по некоригирани пазарни цени.	Неприложимо	Неприложимо

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Вид финансов инструмент	Справедлива стойност към	Справедлива стойност към	Ниво на справедлива стойност	Техника на оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Инвестиционни имоти	8,221	7,352	Ниво 3	<p>Метод на пазарните сравнения</p> <p>При метода на сравнителните продажби се прави оценка чрез пряко сравнение на разглеждания имот и подобни на него, които са били продадени, като цената се определя въз основа на диапазон от цени за сходни имоти или цени на кв. м. предишни сделки. При използването на този подход е необходимо, данните за сравнимите имоти да бъдат действително сходни, имотите да са подобни, да са в същия район и времето на сделката и датата, към която се изготвя оценката да са близки. Понастоящем, инвестиционните имоти са оценени между 122 и 3,025 лв./кв. м.</p>	<p>Метод на пазарните сравнения:</p> <p>1. Коефициент за пазарна реализация (0.8-0.95)</p>	<p>Определената справедлива стойност ще се увеличи (намали) ако:</p>
Активи, придобити от обезпечения	37,434	34,719	Ниво 3	<p>Метод на капитализиране на дохода (приходна стойност)</p> <p>Приходният метод при изготвяне на оценка на недвижим имот е анализ на стойността на оценявания имот, основан на способността му да генерира приходи чрез капитализиране на нетния приход от имота за даден период. При определяне на приходната стойност на оценявания обект се изхожда от трайно реализирания чист годишен приход на недвижимия имот, като приходната стойност е определена на база реален или възможен постоянно достиган наем, определен на база среден предлаган наем в района (наблюдавана входяща информация), при отчитане състоянието на сградния фонд и остатъчния срок на ползване. Понастоящем, наемните нива на инвестиционните имоти, отдадени под наем са в диапазона 1-14 лв./кв.м.</p>	<p>2. Коефициент за местоположение (0.81-1.0)</p> <p>3. Коефициент за специфични особености (състояние) (0.8-1.1)</p> <p>4. Корекционен коефициент за пазарна адекватност на офертите (от -10% до +5%)</p> <p>Метод на капитализиране на дохода (приходна стойност):</p> <p>1. наем на кв.м. – 1-14 лв./кв.м</p> <p>2. допусканя за растеж на цени – 0-10%</p> <p>3. нива на свободни ненаети площи – 3-60%</p> <p>4. дисконтов процент – 5-9%</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Коефициентът на пазарна реализация се увеличи (намали). - Коефициентът на местоположение се увеличи (намали) - Коефициентът на състояние се увеличи (намали) - Корекционен коефициент за пазарна адекватност на офертите се увеличи (намали). - ръстът на цените се очаква да е по висок (по-нисък) - нивата на незаети площи са ниски (високи) - дисконтовият процент е по-нисък (по-висок)

Банката доброволно е оповестила справедливите стойности на активите, придобити от обезпечения към 31 декември 2022 г. и 31 декември 2021 г.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Справедлива стойност на финансови активи и пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност, но се изисква оповестяване по справедлива стойност.

Вид финансов инструмент	Справедлива стойност към	Справедлива стойност към	Ниво на справедлива стойност	Техника на оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Предоставени кредити на банки	52,536	76,104	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са дисконтирани с Euribor за 12 месеца, но не по-малко от 0 с корекция спрямо кривата на доходност на български ДЦК на първичен пазар по публикация в Bloomberg	неприложимо	неприложимо
Предоставени кредити и аванси на клиенти	1,538,377	1,765,516	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на договорените ефективни лихвени проценти по съответните експозиции, базирани върху публикуваните лихвени проценти по нов бизнес за декември 2022 г. от БНБ пазарна статистика, без да е извършвана корекция върху тях.	неприложимо	неприложимо
Вземания от Републиканския бюджет	26,846	24,661	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на доходността на български ДЦК към декември 2022, публикувана от БНБ статистика за пазара, без да е извършвана корекция върху тях	неприложимо	неприложимо
Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	1,648	1,960	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на доходността на български ДЦК към декември 2022, публикувана от БНБ статистика за пазара и лихвени проценти, без да е извършвана корекция върху тях.	неприложимо	неприложимо
Други привлечени средства	17,573	17,843	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на доходността на българските държавни ценни книжа към декември 2022 г, публикувана от БНБ статистика за пазара, без да е извършвана корекция върху тях.	неприложимо	неприложимо
Привлечени средства от международни институции	824,130	1,142,764	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на доходността на българските държавни ценни книжа към декември 2022 г, публикувана от БНБ статистика за пазара, без да е извършвана корекция върху тях.	неприложимо	неприложимо

За активите и пасивите от отчета за финансовото състояние, които не са оповестени в таблицата, Ръководството на Банката счита, че тяхната справедлива стойност е близка до тяхната балансова стойност.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

6. НЕТЕН ДОХОД ОТ ЛИХВИ

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Приходи от лихви		
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност		
Кредити и аванси на клиенти	67,203	70,047
Кредити на банки	1,120	1,131
Вземания от Републиканския бюджет	355	320
Депозити в други банки	2,971	188
Ценни книжа	45	45
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	3,228	2,519
Други пасиви (ефект от отрицателни лихви)	2,305	1,080
	<u>77,227</u>	<u>75,330</u>
В т.ч. Приходи от лихви по кредити и вземания във Фаза 2 и 3	<u>20,778</u>	<u>22,372</u>
Разходи за лихви		
Привлечени средства от международни институции	(15,996)	(15,267)
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	(1,263)	(203)
Други привлечени средства	(159)	(113)
Депозити от кредитни институции	(127)	(1)
Финансов лизинг	(14)	(18)
Други активи (ефект от отрицателни лихви)	(1,258)	(3,050)
	<u>(18,817)</u>	<u>(18,652)</u>
Нетен доход от лихви	<u>58,410</u>	<u>56,678</u>

Всички приходи от лихви, освен приходите от лихви от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, произтичат от финансови активи, отчитани по амортизирана стойност и са признати чрез метода на ефективния лихвен процент.

7. НЕТЕН (РАЗХОД ЗА)/ДОХОД ОТ ТАКСИ И КОМИСИОНИ

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
<i>Приходи от такси и комисиони по МСФО 15</i>		
Услуги във връзка с извършване на трансакции	652	569
Издаване на гаранции и акредитиви	3,434	2,916
Поддържане на сметки	214	174
Факторинг сделки	179	-
Общо приходи от такси и комисиони по договори с клиенти	<u>4,479</u>	<u>3,659</u>
Други такси	17	19
Общо приходи от такси и комисиони	<u>4,496</u>	<u>3,678</u>
Разходи за такси и комисиони		
Такси съуправление КОВИД гаранции	(3,504)	(3,970)
Агентски комисиони	(1)	(11)
Факторинг сделки	(129)	-
Обслужване на сметки в други банки	(22)	(22)
Преводи и касови операции в други банки	(4)	(3)
Общо разходи за такси и комисиони	<u>(3,660)</u>	<u>(4,006)</u>
Нетен (разход за)/доход от такси и комисиони	<u>836</u>	<u>(328)</u>

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

7. НЕТЕН (РАЗХОД ЗА)/ДОХОД ОТ ТАКСИ И КОМИСИОНИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Приходите от такси и комисиони представляват приходи, отчитани по МСФО 15 Приходи от договори с клиенти (виж Бележка 3.5. за подробности относно признаването на приходи от такси и комисиони). Източник на приходите са транзакции, извършени на територията на България. Цените на съответните услуги са фиксирани.

8. НЕТЕН ДОХОД ОТ ОПЕРАЦИИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Нетна печалба от сделки с чуждестранна валута	546	420
Нетна (загуба)/печалба от преоценка на валутни активи и пасиви	(22)	7
	<u>524</u>	<u>427</u>

9. НЕТНА (ЗАГУБА)/ПЕЧАЛБА ОТ ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Нетна (загуба)/печалба от сделки с ценни книжа, отчитани по справедлива стойност в ДВД, в т. ч. и реализиран преоценъчен резерв	(851)	1,101
	<u>(851)</u>	<u>1,101</u>

10. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Приходи от наем от инвестиционни имоти	605	903
Възстановени съдебни разноски	82	175
Приходи от продажба на ДМА	1	90
Получени дивиденди	127	76
Доходи от преоценка на инвестиционни имоти	869	29
Печалба от продажба на имоти за препродажба	817	-
Други приходи	451	348
	<u>2,952</u>	<u>1,621</u>

11. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Загуби от преоценка на инвестиционни имоти	-	(462)
Разходи за активи, държани за продажба	(540)	(445)
Преки оперативни разходи, възникващи от инвестиционни имоти	(306)	(244)
Разходи за продажба на ДМА	(13)	(90)
Съдебни разноски	(19)	(37)
Разходи от минали периоди, осчетоводени в текущия (загубени съдебни дела)	(180)	-
ДДС на ББР Факторинг ЕАД	(4)	-
	<u>(1,062)</u>	<u>(1,278)</u>

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

12А. НЕТНИ РАЗХОДИ ЗА ОБЕЗЦЕНКИ НА ФИНАНСОВИ АКТИВИ

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
(Разходи за) обезценки на кредити, нетно	(44,451)	(127,774)
Приходи от/(Разходи за) провизии по кредитни гаранции по анти-КОВИД програми, нетно	44,134	(56,307)
(Разходи за) обезценки върху активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, нетно	(3,170)	(1,688)
Обезценки на ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност, нетно	(16)	(10)
Приходи от реинтегриране на обезценки по неувоени кредити	18	31
Приходи от реинтегриране на провизии по банкови гаранции, нетно	2,177	1,738
Нетни разходи за обезценки на финансови активи	<u>(1,308)</u>	<u>(184,010)</u>

12Б. НЕТНИ РАЗХОДИ ЗА ОБЕЗЦЕНКИ НА НЕФИНАНСОВИ АКТИВИ

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
(Разходи за) обезценки на активи, придобити от обезпечения	(149)	(407)
Обезценки на дъщерни дружества	(5,290)	(1,193)
Обезценка на други активи	(1,150)	-
Нетни разходи за обезценка на нефинансови активи	<u>(6,589)</u>	<u>(1,600)</u>

Обезценката на други активи представлява обезценка на аванс, платен на доставчик на информационна система, за която ръководството на Банката е взело решение, че няма да бъде внедрявана, независимо от извършените дейности в тази насока.

12В. ПРОВИЗИИ ПО СЪДЕБНИ ДЕЛА

През 2022 г. са начислени провизии по съдебно дело, което Банката очаква да загуби. Общата стойност на потенциалната загуба, свързана с делото, е 4,017 хил. лв. (към 31.12.2021 г.: 0 хил. лв.)

13. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Възнаграждения на персонала и социално осигуряване	(15,189)	(15,454)
Възнаграждения на членове на Управителния съвет и Надзорния съвет	(1,253)	(1,373)
	<u>(16,442)</u>	<u>(16,827)</u>
<i>Възнаграждения на персонала и социално осигуряване</i>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Заплати	(13,195)	(13,445)
Социални осигуровки	(1,870)	(1,703)
Социални придобивки	(52)	(192)
Начислени суми по обезщетения при пенсиониране	(72)	(114)
	<u>(15,189)</u>	<u>(15,454)</u>

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

14. ОБЩИ И АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗХОДИ

	2022	2021
Правни и консултантски услуги	(1,793)	(1,472)
Такси банков надзор	(1,749)	-
Комуникации и ИТ услуги	(1,744)	(1,583)
Поддръжка офис и офис – техника	(1,494)	(1,315)
Външни услуги	(783)	(1,550)
Реклама и представителни мероприятия	(669)	(1,340)
Одит услуги от регистрираните одитори	(586)	(952)
Данъци и държавни такси	(395)	(364)
Други услуги, предоставени от регистрираните одитори	(118)	(103)
Вноски във Фонда за гарантиране на влоговете	(91)	(65)
Наеми	(56)	(8)
Командировки	(55)	(32)
	(9,533)	(8,784)

Начислените за годината суми за услуги, извършени от регистрираните одитори на Банката включват: независим финансов одит 586 хил. лв. (2021 г.: 952 хил. лв.), както и договорени процедури за 118 хил. лв. (2021 г.: 103 хил. лв.), дължащи се основно на извършване на Стълбова оценка за целите на възлагане на средства от Европейската комисия и бизнес преглед на дъщерно дружество. Банката не е ползвала данъчни консултации или други услуги, несвързани с одита от регистрираните одитори, натоварени да извършват одит, извън описаните по-горе.

15. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ

	2022	2021
Разход за текущ данък	(358)	(16,442)
Приход от отсрочени данъци в резултат на проявени временни разлики	305	105
Непризнат актив, породен от данъчна загуба	358	16,442
Общо приход от текущ данък	305	105
	2022	2021
Счетоводна печалба (загуба)	19,914	(155,956)
Разход за данък според действаща данъчна ставка (10% за 2022 г., 10% за 2021 г.)	(1,991)	15,596
Разход за данък за непризнати разходи за данъчни цели	(1,212)	(174)
Приходи, непризнати за данъчни цели	3,866	1,125
Непризнат актив, породен от данъчна загуба	(358)	(16,442)
Общо приход от данък	305	105
Ефективна данъчна ставка	Неприл.	Неприл.

През 2022 г. и 2021 г. Банката не е правила авансови вноски за корпоративен данък.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

15. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Салдата на отсрочените данъци се отнасят към следните позиции от индивидуалния отчет за финансовото състояние и измененията в индивидуалния отчет за всеобхватния доход:

	Активи		Пасиви		Изменения в отчета за всеобхватния доход
	2022	2021	2022	2021	
Имоти и оборудване	(3)	(6)	-	-	3
Други активи	(489)	(79)	-	-	(410)
Инвестиционни имоти	-	-	130	29	101
Ценни книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(11,958)	(9,642)	-	-	(2,316)
	(12,450)	(9,727)	130	29	(2,622)

Измененията във временните разлики през годината се признават в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

При признаването на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на Банката да генерира достатъчна данъчна печалба.

16. НЕТНА ПРОМЯНА В СПРАВЕДЛИВАТА СТОЙНОСТ НА ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

	2022	2021
Загуби, възникнали през годината	(23,163)	(7,605)
10% данък	2,316	761
в т.ч. дългови инструменти	(34,952)	(2,044)
10% данък	3,495	205
в т.ч. капиталови инструменти	11,789	(5,561)
10% данък	(1,179)	556
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данък	(20,847)	(6,844)

17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА В КАСА И ПО РАЗПЛАЩАТЕЛНИ СМЕТКИ В ЦЕНТРАЛНИ БАНКИ

	2022	2021
Касова наличност	442	839
Разплащателни сметки в Централни банки	527,394	242,786
От които в Дойче Бундесбанк	313,747	-
От които в БНБ	213,647	242,786
В т.ч. Минимални задължителни резерви	137,048	135,616
Общо предоставени средства в Централни банки	527,394	242,786
Общо парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централни банки	527,836	243,625

През 2022 г., поддържаната разплащателна сметка в Централната банка е с лихва между минус 0.70% и 0% за превишението над 105% на минималните задължителни резерви (През 2021 г.: минус 0.70%).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

18. ВЗЕМАНИЯ ОТ БАНКИ

	2022	2021
Разплащателни сметки и депозити на виждане в местни банки	118	200
Разплащателни сметки и депозити на виждане в чуждестранни банки	12,292	33,739
Общо разплащателни сметки и депозити на виждане	12,410	33,939
<i>в т.ч. Разплащателни сметки с оригинален матуритет до 90 дни</i>	<i>5,413</i>	<i>21,666</i>
Срочни депозити в местни банки (вкл. репо сделки)	33,048	-
Срочни депозити в чуждестранни банки (вкл. репо сделки)	42,844	279,508
Общо срочни депозити	75,892	279,508
<i>в т.ч. Срочни депозити с оригинален матуритет до 90 дни</i>	<i>75,892</i>	<i>220,590</i>
Предоставени кредити на местни банки	52,387	73,990
Общо предоставени кредити	52,387	73,990
Коректив за обезценки и несъбираемост на вземания от банки	(1,384)	(2,090)
	139,305	385,347

Към 31.12.2022 г. са предоставени целеви кредити в лева и евро за кредитиране на клиенти с цел развитие на малки и средни предприятия с оригинален матуритет до 10 години и лихвени нива в диапазон от 3.85% до 6.25%. (2021 г.: от 1.50% до 4.50%).

Средства в размер на 6,997 хил. лв. са блокирани по разплащателни сметки в чуждестранни банки като покритие по акредитиви (2021 г.: 12,274 хил. лв.).

Към 31.12.2022 г. е предоставен кредит на местна банка във валута с номинална стойност в размер на 5,745 хил. евро и легова равностойност 11,236 хил. лв. (31.12.2021 г.: 11,236 хил. лв.), с оригинален матуритет до 2027 г. и погасяване на кредитите на четири вноски. Кредитът е целеви и е отпуснат на банката за директно кредитиране на клиенти с цел развитие на малки и средни предприятия (МСП) съгласно заемно финансиране от Министерство на финансите със средства на KfW.

19. ПРЕДОСТАВЕНИ КРЕДИТИ И АВАНСИ НА КЛИЕНТИ

	2022	2021
Кредити (брутна стойност)	1,746,625	2,068,281
Коректив за обезценки и несъбираемост на кредити	(243,765)	(340,445)
	1,502,860	1,727,836

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

19. ПРЕДОСТАВЕНИ КРЕДИТИ И АВАНСИ НА КЛИЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	2022	2021
А. Анализ на кредитите по видове клиенти (брутна стойност)		
Предприятия и еднолични търговци	1,742,275	2,063,891
Общини	338	427
Частни физически лица	4,012	3,963
	1,746,625	2,068,281
	2022	2021
Б. Анализ на кредитите по отрасли (брутна стойност)		
Търговия	450,592	631,007
Промисленост, общо	326,337	313,044
<i>Промисленост - производство на машини и оборудване</i>	92,598	91,086
<i>Промисленост - производство и разпределение на енергия</i>	67,973	79,933
<i>Промисленост - производство на хранителни продукти</i>	46,965	46,465
<i>Промисленост - други производства</i>	118,801	95,560
Туристически услуги	262,346	271,309
Финансови услуги	197,186	207,370
Транспорт	130,094	207,079
Държавно управление	135,871	148,154
Строителство	137,445	142,179
Операции с недвижими имоти	55,657	57,356
Селско стопанство	32,061	32,638
Други отрасли	19,036	58,145
	1,746,625	2,068,281

Банката предоставя основно средства за финансиране на дейности на малки и средни предприятия, както и на инвестиционни проекти за реализиране на възвръщаемост между 5 до 10 години.

В. Движение на коректива за обезценки и несъбираемост на кредитите

	2022	2021
На 1 януари	340,445	256,045
Разходи за обезценки	105,790	226,753
Реинтегрирани обезценки	(61,339)	(98,979)
Отписани за сметка на провизии за обезценки	(141,131)	(43,374)
Към 31 декември	243,765	340,445

20. ВЗЕМАНИЯ ОТ РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ

	2022	2021
Програма Енергийна ефективност	23,598	18,866
Коректив за обезценки и несъбираемост на кредити (колективна обезценка)	(61)	(49)
	23,537	18,817

С Постановление № 18 от 2 февруари 2015 г. на Министерския съвет на РБ се прие Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (Програмата), за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмата и за определяне на органите, отговорни за реализацията ѝ.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

20. ВЗЕМАНИЯ ОТ РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Финансирането на Програмата се извършва чрез ББР. За целта, Банката сключва тристранни договори с областните управители (представители на държавата), общинските кметове (пълномощници на сдруженията на собствениците).

Банката счита, така възникналите вземания за носители на минимален кредитен риск, доколкото източник на погашенията е бюджетът на РБ. Целево привлеченият ресурс от международни партньори, за целите на финансиране на програмата, ползва държавна гаранция (вж. бележка 30).

21. ЦЕННИ КНИЖА, ОТЧИТАНИ ПО АМОРТИЗИРАНА СТОЙНОСТ

Наличните ценни книжа, финансови активи, отчитани по амортизирана стойност към 31.12.2022 и 31.12.2021 г. са както следва:

2022 г.	Номинал <i>в ориг. валута</i>	Брутна стойност	Обезценка	Балансова стойност
Облигации, деноминирани в BGN	1,840	1,851	(106)	1,745
	1,840	1,851	(106)	1,745

2021 г.	Номинал <i>в ориг. валута</i>	Брутна стойност	Обезценка	Балансова стойност
Облигации, деноминирани в BGN	2,000	2,011	(91)	1,920
	2,000	2,011	(91)	1,920

22. ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

	2022	2021
Държавни ценни книжа	451,935	544,305
Корпоративни облигации	42,984	47,638
Общо дългови ценни книжа	494,919	591,943
Акции на непублични дружества	28,150	19,807
Участие в инвестиционна програма SIA (Бележка 37)	1,304	1,095
Акции на публични дружества	54,274	43,767
<i>От които акции на Първа инвестиционна банка АД</i>	<i>54,268</i>	<i>43,760</i>
Общо капиталови ценни книжа	83,728	64,669
Общо финансови активи, отчитани по справедлива стойност през ДВД	578,647	656,612

Дългови инструменти

Движението на дълговите финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход през текущия и предходния период, е както следва:

22. ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)**Дългови инструменти (продължение)**

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Към 1 януари	591,943	581,711
Увеличение (покупки)	159,712	329,832
Намаление (продажби и/или падежиране)	(221,784)	(315,869)
Нетно (намаление)/увеличение от преоценки на ценни книжа на разположение и за продажба до справедлива стойност	(34,952)	(3,731)
Към 31 декември	<u>494,919</u>	<u>591,943</u>

Финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – дългови инструменти, се състоят основно от държавни ценни книжа с емитент Република България или други европейски държави, както и корпоративни облигации.

Капиталови инструменти

Движението на капиталовите финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход през текущия и предходния период, е както следва:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Към 1 януари	64,669	54,059
Увеличение (покупки)	7,270	21,243
Намаление (продажби и/или падежиране)	-	(5,071)
Нетно (намаление)/увеличение от преоценки на ценни книжа на разположение и за продажба до справедлива стойност	11,789	(5,562)
Към 31 декември	<u>83,728</u>	<u>64,669</u>

Капиталовите инструменти, собственост на Банката, се отчитат по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, като Банката счита за изпълнени условията на параграф 5.7.5. от МСФО 9, тъй като тези акции нито се държат с цел търгуване, нито представляват условно възнаграждение, признато от купувача в бизнес комбинация, за която се прилага МСФО 3.

Публични дружества

Финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – капиталови инструменти, се състоят от следните ценни книжа:

Първа инвестиционна банка АД

Българска банка за развитие ЕАД притежава 27,350,000 бр., представляващи 18.35% от капитала на „Първа инвестиционна банка“ АД, с единична номинална стойност 1 лв.

Банката е избрала да класифицира тази инвестиция като финансов актив, отчитан по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, тъй като инвестицията е дългосрочна и стратегическа, не е държана за търгуване и не е условно възнаграждение, признато съгласно МСФО 3.

Към 31.12.2022 г., Банката е оценила своето участие в капитала на ПИБ съгласно цена на затваряне, получена на Българска фондова борса (БФБ) за акции на ПИБ в последния работен ден от м. декември, 2022 г.: 1.9842 (към 31.12.2021 г.: 1.6000 лв.) за акция.

22. ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Капиталови инструменти (продължение)

Публични дружества (продължение)

Химимпорт АД

Банката притежава 9,632 акции от конгломерата Химимпорт АД. Към 31.12.2022 г. цената на акция е 0.62 лв., като общата стойност на инвестицията е 6 хил. лв. (към 31.12.2021 г.: 7 хил. лв.)

Непублични дружества

Инициатива „Три морета“

С Решение №613 от 2 септември 2020 г. Министерският съвет на Република България одобри участието на Българска банка за развитие ЕАД в Инвестиционния фонд към инициативата „Три морета“. Фондът е финансов механизъм за реализирането на приоритетните проекти в региона: транспортна, дигитална и енергийна инфраструктура. Негов ексклузивен инвестиционен съветник е Amber Infrastructure Group (Amber) - специализиран международен мениджър, който работи в областта на създаването на инвестиции, управлението на активи и фондове.

Участието на ББР е свързано със задължение за вноска от 20 млн. евро в капитала на специално създаденото за целта дружество. Инициативата „Три морета“ има за цел засилването на инвестициите, връзките и сътрудничеството – политическо и финансово, между страните-членки в региона. Това е публично-частен финансов инструмент, чиято цел е да допълва финансирането от структурните и други фондове на Европейския съюз.

За този инструмент фонд-мениджърът периодично оповестява нетна стойност на активите, според която Банката преценява своето участие.

„Българската банка за развитие“ ЕАД излъчи двама представители в ръководството на Инвестиционния фонд „Три морета“ - през март 2021 г. изпълнителните директори на ББР Николай Димитров и Панайот Филипов бяха избрани на Общо събрание на Инвестиционния фонд „Три морета“ и да представят България в Инвестиционния фонд. След настъпили промени в ръководството на ББР за нови представители на Банката с решение на Общото Събрание на Инвестиционния фонд от 22 септември 2021 г са избрани: за член на Надзорния съвет на Инвестиционния фонд – г-н Цанко Арабаджиев – член на Управителния съвет на ББР и Изпълнителен директор и г-н Илия Лингорски – Главен икономист на ББР за член на Управителния съвет на Инвестиционния фонд, който ще осигурява част от необходимото финансиране за засилване на сътрудничеството между страните – членки в региона на Черно, Адриатическо и Балтийско море. През юли 2021 г. ББР бе домакин на панела за инвестиции по време на форума „Три морета“ в България.

Към 31.12.2022 г. стойността на инвестицията на ББР във фонд „Три морета“ е 22,030 хил. лв. (към 31.12.2021 г.: 14,321 хил. лв.), като през 2022 г. Банката е записала допълнителни акции на стойност 3,616 хил. евро (7,072 хил. лв.). Ангажиментът за вноска в капитала, която все още не е поискана е оповестен в Бележка 37 Условни задължения и ангажименти.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

22. ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Капиталови инструменти (продължение)

Непублични дружества (продължение)

Европейски инвестиционен фонд

От притежаваните от Банката акции в непублични дружества, 5,937 хил. лв. са акции от капитала на Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ). Невнесената част от номиналната стойност по придобитите акции на ЕИФ е дължима след решение, което следва да се вземе на Общо събрание на акционерите на ЕИФ.

Social Impact Accelerator (SIA)

ББР участва в инициатива на ЕИФ Social Impact Accelerator (SIA), предоставящ финансиране на стартиращи компании. Към 31.12.2022 г. са направени двадесет и девет капиталови вноски по инициативата, като салдото е в размер на 666 хил. евро с левова равностойност 1,304 хил. лв. (2021 г.: 560 хил. евро с левова равностойност 1,095 хил. лв.)

Борика АД

Останалата част от акциите в непублични дружества в размер на 183 хил. лв. са акции от капитала на лицензираното като оператор на платежни системи по българското законодателство дружество БОРИКА АД.

Акционери в това дружество могат да бъдат само банки и те придобиват своите акции по специален ред, като стойността на една акция при придобиване се определя на база формула, установена в устава на дружеството.

Формираният преоценъчен резерв на финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е представен в Бележка 36:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Преоценъчен резерв към 01.01.	(74,608)	(67,764)
Обезценка	3,170	1,687
Преоценка	(26,333)	(9,293)
Данък	<u>2,316</u>	<u>762</u>
Преоценъчен резерв към 31.12.	<u>(95,455)</u>	<u>(74,608)</u>

23. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА

Към 31.12.2022 г. Банката има следните участия в дъщерни дружества:

„Национален гаранционен фонд“ ЕАД

Банката е едноличен собственик на капитала на Национален гаранционен фонд ЕАД, регистрирано съгласно Търговския регистър на 22.08.2008 г. Общият размер на регистрирания акционерен капитал към 31.12.2022 г. е 800,000 акции по 100 лева на акция (31.12.2021 г.: 800,000 акции по 100 лева на акция). Към 31.12.2022 г., размерът на внесеня капитал е 80,000 хил. лв. (31.12.2021 г.: 80,000 хил. лв.). Към 31.12.2022 г., стойността на инвестицията в дъщерното дружество е 80,000 хил. лв. (31.12.2021 г.: 80,000 хил. лв.), оценена по историческа цена на придобиване. Оценката, направена към края на 2022 г. не даде индикации за обезценка.

„ББР Микрофинансиране“ ЕАД

Банката е едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, регистрирано на 14 януари 2011 година. Към 31.12.2022 г., общият размер на внесеня капитал е 14,643 хил. лв., разпределен в 146,430 броя акции по 100 лева на акция (към 31.12.2021 г.: 14,643 хил. лв., разпределен в 146,430 броя акции по 100 лева на акция). Към 31.12.2022 г., стойността на инвестицията в дъщерното дружество е 14,643 хил. лв. (31.12.2021 г.: 14,643 хил. лв.), оценена по историческа цена на придобиване. Оценката, направена към края на 2022 г. не даде индикации за обезценка.

Фонд за капиталови инвестиции АД

Българска банка за развитие ЕАД и Национален гаранционен фонд ЕАД са собственици на капитала на Фонд за капиталови инвестиции АД, учреден на 24 август 2018 г., с капитал в размер на е 65,000 хил. лв. При учредяването ББР е записала 550,000 поименни акции на обща стойност 55,000 хил. лв., представляващи 84.62% от капитала. Национален гаранционен фонд ЕАД е записал 100 000 акции на обща стойност 10 000 хил. лв., представляващи 15.38% от капитала на фонда.

Общото събрание на акционерите на Фонд за капиталови инвестиции АД, на свое извънредно заседание от 09.09.2022 г. взе решение за намаляване на капитала на дружеството от 65 000 000 (шестдесет и пет милиона) лева на 57 814 000 (петдесет и седем милиона осемстотин и четиринадесет хиляди) лева чрез придобиване и обезсилване на 71 860 (седемдесет и една хиляди осемстотин и шестдесет) броя обикновени поименни налични и неделими акции с право на глас, с номинална стойност 100 лева всяка от тях, с цел покриване на загубите и с оглед спазване разпоредбата на чл. 252, ал. 1, т. 5 от Търговския закон във връзка с чл. 247а, ал. 2 от Търговския закон. Решението е вписано в Търговския регистър на 16.09.2022 г.

Към 31.12.2022 г. капиталът на Фонда е изцяло внесен. Балансовата стойност на инвестицията на ББР в капитала на Фонда към 31.12.2022 г. е 49,302 хил. лв. (към 31.12.2021 г.: 54,414 хил. лв.).

ББР Лизинг ЕАД

Банката е едноличен собственик на капитала на ББР Лизинг ЕАД, регистрирано съгласно Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 12.03.2019 г. с капитал от 2,000 хил. лв.

23. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

„ББР Лизинг“ ЕАД (продължение)

През 2020 г., ББР увеличи капитала на ББР Лизинг до 20,000 хил. лв. чрез емисия на нови акции, изцяло изкупени от едноличния собственик. На 23.08.2022 г. Управителният съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД с цел покриване на загуби на дружеството взе решение за намаляване на капитала на ББР Лизинг ЕАД от 20,000,000 лв. на 18,630,000 лв. чрез обезсилване на 13 700 акции, както и за промени в устава на дружеството, свързани с намаляването на капитала. Решенията за намаляване на капитала и промените в устава на дружеството са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 15.09.2022 г.

Балансовата стойност към 31.12.2022 г. е 20,000 хил. лв. Оценката, направена към края на 2022 г. не даде индикации за обезценка.

ББР Факторинг ЕАД

До 07.07.2022 г., Банката е едноличен собственик на капитала на ББР Факторинг ЕАД, регистрирано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 13.03.2019 г. Общият размер на регистрирания акционерен капитал към 31.12.2021 г. е 2,000 хил. лв., разпределен в 20,000 акции по 100 лева. Балансовата стойност към 31.12.2021 г. е 1,255 хил. лв. (2020: 1,463 хил. лв.). На 07.07.2022 г., ББР Факторинг ЕАД е влято в Българска банка за развитие ЕАД, на принципа на универсалното правоприемство.

Търговски център Марица ЕООД

Търговски Център Марица ЕООД става собственост на Българска банка за развитие ЕАД с решение на Управителния съвет на Банката, съгласно Протокол № 29 от 18.05.2018 г. Балансовата стойност на дяловете на дружеството към 31.12.2022 г. е 3,023 хил. лв. (Към 31.12.2021 г.: 3,200 хил. лв.)

Към 31.12.2022 г. ръководството е направило преглед за обезценка на инвестициите в дъщерни дружества и е установило, че участията в следните дружества подлежат на обезценка:

- Фонд за капиталови инвестиции АД – 5,112 хил. лв.
- Търговски център Марица ЕООД – 177 хил. лв.

За останалите дъщерни дружества не са налице индикации за обезценка спрямо стойностите за 2021 г.

24. ИМОТИ, МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ, НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Земя и сгради	Банково оборудване и компютри	Стопански инвентар	Транспортни средства	Лиценз и софтуер	Общо
Отчетна стойност						
На 1 януари 2021 г.	54,863	3,681	754	1,267	10,294	70,859
Придобити	-	100	26	2	2,229	2,357
Излезли от употреба	-	(3)	-	(252)	(1,150)	(1,405)
На 31 декември 2021 г.	54,863	3,778	780	1,017	11,373	71,811
Придобити	-	130	2	6	882	1,020
Излезли от употреба	-	(9)	-	-	(1,641)	(1,650)
На 31 декември 2022 г.	54,863	3,899	782	1,023	10,614	71,181
Натрупана амортизация						
На 1 януари 2021 г.	3,057	2,072	463	403	2,228	8,223
Начислена за годината	961	588	91	236	1,081	2,957
Отписана	-	(2)	-	(164)	-	(166)
На 31 декември 2021 г.	4,018	2,658	554	475	3,309	11,014
Начислена за годината	961	433	94	198	1,320	3,006
Отписана	-	(38)	-	-	(1,630)	(1,668)
На 31 декември 2022 г.	4,979	3,053	648	673	2,999	12,352
Балансова стойност						
На 1 януари 2021 г.	51,806	1,609	291	864	8,066	62,636
На 31 декември 2021 г.	50,845	1,120	226	542	8,064	60,797
На 31 декември 2022 г.	49,884	846	134	350	7,615	58,829

Към 31.12.2022 г. отчетната стойност на напълно амортизираните ДМА, които се ползват в дейността на Банката е 1,990 хил. лв. (31.12.2021 г.: 1,818 хил. лв.), докато НМДА са 1,405 хил. (31.12.2021 г.: 1,226 хил. лв.).

25. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

	2022	2021
Балансова стойност в началото на периода	7,352	7,785
Печалба/(Загуба) от промяна в справедливата стойност, включена в печалбата и загубата за периода	869	(433)
	8,221	7,352

Банката притежава инвестиционни имоти в резултат на придобити обезпечения от проблемни кредити. Те са отдадени под наем на трети лица. Генерираният приход от наем за 2022 г. е в размер на 605 хил. лв. (2021 г.: 903 хил. лв.) (Бележка 10).

Банката класифицира инвестиционните имоти в ниво 3 спрямо йерархията на справедливите стойности. Справедливата стойност е определена на базата на оценката на лицензирани независими оценители, като са използвани техники за оценка и ключовите входящи данни за оценката на инвестиционни имоти, оповестени в Бележка 5.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

26. АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ЗА ПРОДАЖБА

Към 31.12.2022 г. и 31.12.2021 г, активите, държани за продажба имат следните движения и салда:

Движение на активите, държани за продажба през годината:	2022	2021
Балансова стойност в началото на периода	4,107	608
Придобити от обезпечения	2,561	4,107
Рекласифицирани към активи, придобити от обезпечения	(4,107)	(608)
	2,561	4,107

Тези активи не се използват и не се планира да се използват в дейността на Банката. За тях ръководството активно търси купувачи и планира те да се продадат до края на 2023 г.

Активите, което не се продадат в рамките на едногодишния срок от придобиването им, се прекласифицират като Активи, придобити от обезпечения. Банката управлява тези активи, като продължава да търси купувач за тях.

27. АКТИВИ, ПРИДОБИТИ ОТ ОБЕЗПЕЧЕНИЯ И ДРУГИ АКТИВИ

	2022	2020
Балансова стойност в началото на периода	34,719	33,938
Рекласифицирани от държани за продажба	4,107	608
Допълнителни капитализирани разходи	1,921	632
Продадени	(3,164)	(52)
Обезценка (Бележка 12)	(149)	(407)
Балансова стойност в края на периода	37,434	34,719

Активите, придобити от обезпечения (МСС 2) включват активи, придобити от обезпечения по кредити, които са били Държани за продажба (МСФО 5), но които не са били реализирани в предвидения 12-месечен срок и са били рекласифицирани в Активи, придобити от обезпечения. Тези активи се оценяват по по-ниската от себестойността и нетната реализуема стойност.

	2022	2021
Активи, придобити от обезпечения	37,434	34,719
Предплатени разходи и аванси	3,152	2,296
Произведения на изкуството	66	69
ДДС за възстановяване	37	-
Други вземания	3,091	2,116
Обезценка на други вземания	(824)	-
	42,956	39,200

Други вземания включват вземания от доставчик на операционен софтуер, отношенията с който бяха прекратени през 2022 г. Неотписаните към 31.12.2022 г. вземания от този доставчик, в размер на 824 хил. лв., са напълно обезценени.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

28. ДЕПОЗИТИ ОТ КРЕДИТНИ ИНСТИТУЦИИ

	2022	2021
Депозити от местни банки	485	1,034
Депозити от чуждестранни банки	2,156	685
	2,641	1,719

Всички депозити от кредитни институции са безсрочни. Няма задължения за лихви по депозити от кредитни институции към 31.12.2022 г. (2021 г.: няма задължения).

29. ДЕПОЗИТИ ОТ ДРУГИ КЛИЕНТИ, РАЗЛИЧНИ ОТ КРЕДИТНИ ИНСТИТУЦИИ

	2022	2021
Предприятия и еднолични търговци	924,186	810,888
Депозити със специално предназначение	63,128	63,065
Частни физически лица	6,754	7,720
	994,068	881,673
	2022	2021
Срочни депозити	115,581	132,450
Безсрочни депозити	878,487	749,223
	994,068	881,673

Начислените задължения за лихви по депозитите от други клиенти, различни от кредитни институции към 31.12.2022 г. са в размер на 198 хил. лв. (2021: 96 хил. лв.)

Сумите на депозитите със специално предназначение представляват депозити на „Национален Гаранционен Фонд“ ЕАД, дъщерно дружество на ББР, във връзка с реализацията на гаранционни програми по Програма за развитие на селските райони на Република България (2007-2013 г.) към Министерство на земеделието и храните, както и по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“ (2007-2013 г.) към Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА).

30. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ

	2022	2021
Китайска банка за развитие	557,604	720,813
Индустриална и търговска банка на Китай/EUROPE/	118,000	132,041
Китайска Ексим Банка	49,415	98,395
Дългосрочни заеми от Европейската инвестиционна банка	36,850	40,901
Дългосрочно рамково споразумение за заем с Банката за развитие към Съвета на Европа	17,628	82,159
Дългосрочни заеми от Кредитанщалт фюр Видерауфбау	-	35,678
Дългосрочни заеми от Скандинавска инвестиционна банка	-	753
	779,497	1,110,740

За изпълнение на своята мисия, ББР привлича средства от различни източници, като фокусът е върху привличане на средства от Международни институции – заемодатели (ILA's). Ефективните лихвени проценти по привлечени средства от международни институции към 31.12.2022 г. са в границите от 2.03% до 4.15% (31.12.2021 г.: от 0% до 1.70%).

30. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Начислените задължения за лихви по привлечени средства от международни институции към 31.12.2022 г. са в размер на 1,721 хил. лв. (2021: 1,299 хил. лв.)

Към 31.12.2022 г. основните източници на финансиране на Българска банка за развитие ЕАД са представени по-долу, както следва:

Китайска банка за развитие

На 12 май 2017 г. ББР подписа Договор за заем с Китайската банка за развитие в размер на 80,000 хил. евро. Средствата могат да бъдат използвани за финансиране на общата кредитна дейност на ББР – инвестиционни и оборотни кредити. ББР има възможност да използва финансовия ресурс и за подпомагане на стратегически проекти в рамките на инициативата „Един пояс, един път“. Заемът е необезпечен, усвоен и целево използван.

Към 31.12.2022 г. заемът е напълно погасен (към 31.12.2021 г.: 76,000 хил. евро с левова равностойност 148,643 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

На 13.12.2018 г. ББР подписа ново финансово споразумение с Китайската банка за развитие в размер на 300,000 хил. евро. Средствата са предоставени като първи транш по подписаното през месец юли 2018 г. Рамково споразумение между двете банки за 1,5 млрд., евро. Ресурсът може да бъде използван за проекти в рамките на инициативата „Един пояс, един път“ и/или също за проекти за подпомагане на МСП, енергетика, комуникации, транспорт, селско стопанство в България или за други цели, одобрени от ББР и КБР. Заемът е необезпечен. Към 31.12.2022 заемът е напълно усвоен и целево използван.

Към 31.12.2022 г. дължимата главница по заема е в размер на 285,000 хил. евро с левова равностойност 557,412 хил. лв. (към 31.12.2021 г.: 292,500 хил. евро с левова равностойност 572,080 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

Индустриална и търговска банка на Китай (чрез подразделенията в Австрия и Полша)

На 13 март 2020 г. ББР подписа ново финансово споразумение с Индустриалната и търговска банка на Китай (ИТБК) в размер на 75,000 хил. евро. Средствата са предназначени за общата кредитна дейност на ББР, пряко финансиране, както и он-лендинг чрез български финансови институции за подкрепа на инвестиционни проекти и предоставяне на оборотен капитал. Финансирането се предоставя съвместно от ИТБК Австрия и ИТБК Европа - Полша. Заемът е необезпечен. Към 31.12.2022 заемът е изцяло усвоен и целево използван.

Към 31.12.2022 г., дългът по заема е в размер на 60,000 хил. евро с левова равностойност 117,350 хил. лв. (към 31.12.2021 г. 67,500 хил. евро с левова равностойност 132,019 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

30. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Китайска Ексим Банка

На 28 септември 2017 г. ББР подписа Договор с Китайската Ексим Банка в размер на 50,000 хил. евро. Това е първият договор за заем между ББР и Китайската Ексим Банка, след като през 2014 г. двете институции сключиха споразумение за финансово сътрудничество, което предвижда съвместно финансиране на ключови проекти или области. Средства могат да бъдат използвани за финансиране на общата кредитна дейност на ББР, краткосрочно и средносрочно търговско финансиране, трансгранични икономически и търговски транзакции между Китай и България. Заемът е необезпечен. Към 31.12.2022 г. заемът е напълно усвоен и целево използван.

Към 31.12.2022 г. дължимата главница по заема е в размер на 25,000 хил. евро с левова равностойност 48,896 хил. лв. (31.12.2021 г.: 50,000 хил. евро с левова равностойност 97,792 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

Европейската инвестиционна банка

На 18 ноември 2016 г. ББР подписа трети Договор с Европейската Инвестиционна Банка в размер на 150,000 хил. евро за финансиране на проекти на малки и средни предприятия. Средствата се предоставят с подкрепата на ЕС чрез гаранция от ЕФСИ (Европейски фонд за стратегически инвестиции), част от Инвестиционния план за Европа – „Плана Юнкер“. Средствата са предназначени за кредитиране на МСП, вкл. за иновативни проекти, за подкрепа на райони с висока безработица, за младежка заетост или за стартиращи компании, чрез банки – партньори, други финансови посредници или директно. Заемът е необезпечен.

Към 31.12.2022 г., дължимата главница по заема е в размер на 18,819 хил. евро с левова равностойност 36,806 хил. лв. (към 31.12.2021 г.: 20,910 хил. евро с левова равностойност 40,896 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

Банка за развитие към Съвета на Европа

На 30.03.2011 г. е подписан договор между Българска банка за развитие ЕАД и Банката за развитие към Съвета на Европа за 20,000 хил. евро. Договорените средства от този заем имат за цел да подобрят достъпа до финансиране на българските малки и средни предприятия, да се създадат нови работни места, както и да се запазят вече съществуващи такива. Заемът е необезпечен.

Към 31.12.2022 г. заемът е напълно погасен (31.12.2021 г.: 3,000 хил. евро с левова равностойност 5,867 хил. лв.). Лихвеният процент по първи транш на заема е плаващ, базиран на тримесечен EURIBOR плюс надбавка, а по втори транш е фиксиран.

На 23 февруари 2016 г. Българска банка за развитие подписа Договор с Банката за развитие към Съвета на Европа (БРСЕ) в размер на 150,000 хил. евро. Средствата са предназначени за финансиране на мерки за енергийна ефективност и необходими структурни мерки в рамките на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС). Заемът е целеви и се използва за санирането на многофамилни жилища. Към 31.12.2022 г. заемът е напълно усвоен.

30. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Банка за развитие към Съвета на Европа (продължение)

Заемът е обезпечен с държавна гаранция, предоставена на основание Закона за държавния бюджет за 2016 г. Подписано е Гаранционно споразумение между БРСЕ и Република България, представлявана от Министъра на финансите, което е ратифицирано от Народното събрание. Законът за ратифициране на Гаранционното споразумение е обнародван в Държавен вестник на 3.05.2016 г.

Към 31.12.2022 г., дългът по заема е в размер на 9,000 хил. евро с левова равностойност 17,602 хил. лв. (към 31.12.2021 г.: 39,000 хил. евро с левова равностойност 76,277 хил. лв.). Лихвеният процент по първи транш на заема е плаващ, базиран на тримесечен EURIBOR плюс надбавка, а по втори транш е фиксиран.

Кредитанцалт фюр Видерауфбау

На 16 август 2016 г. Българска банка за развитие подписа Договор с КфВ в размер на 100,000 хил. евро. Средствата са предназначени за финансиране на мерки за енергийна ефективност и необходими структурни мерки, изпълнявани от малки и средни предприятия в България в рамките на НПЕЕМЖС. Заемът е обезпечен с държавна гаранция, в рамките на Закона за държавния бюджет за 2016 г. Подписано е Гаранционно споразумение между КфВ и Република България, представлявана от Министъра на финансите, което е ратифицирано от Народното събрание. Законът за ратифициране на Гаранционното споразумение е обнародван в Държавен вестник на 30.12.2016 г.

Към 31.12.2022 г. заемът е напълно погасен (към 31.12.2021 г., дължимата главница е в размер на 18,182 хил. евро с левова равностойност 35,561 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

Скандинавска инвестиционна банка

На 15.12.2010 г. е подписана втора кредитна линия между Скандинавската инвестиционна банка и Българска банка за развитие ЕАД за 20,000 хил. евро. Средствата са предназначени за финансиране на проекти, свързани с възобновяеми енергийни източници или с опазване на околната среда; проекти с участие от страните-членки на Скандинавската инвестиционна банка, както и непряко финансиране чрез търговски банки-партньори. Заемът е необезпечен.

Към 31.12.2022 г. заемът е напълно погасен (31.12.2021 г.: 385 хил. евро с левова равностойност 753 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

31. ДРУГИ ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Заемно финансиране от Министерство на финансите със средства на KfW	11,286	11,236
Средства на KfW, предоставени от Министерство на финансите за доверително управление	5,322	5,510
	<u>16,608</u>	<u>16,746</u>

Начислените задължения за лихви по други привлечени средства към 31.12.2022 г. са в размер на 12 хил. лв. (2021 г.: 0 хил. лв.)

Заемно финансиране от Министерство на финансите със средства на KfW

На 18.04.2007 г., Банката е сключила договор за заем с Правителството на Република България, представлявано от Министъра на финансите. Договорът е сключен на основание на Спогодбата между Република България и Германия за финансово сътрудничество от 2001 г. и Споразумение между Република България и Кредитанцалт фюр Виедерауфбау (KfW). Съгласно договора на Банката, определена за "Носител на проекта", се предоставят 4,929 хил. евро (9,640 хил. лв.) с цел насърчаване финансирането на микро-, малки и средни предприятия. Срокът на договора е 10 години, считано от датата на предоставяне на средствата, като получената сума заедно с капитализираната лихва се погасява еднократно в края на периода.

На 28.04.2017 г. ББР и Министерство на Финансите подписаха Анекс №1 за удължаване на срока на договора с още 10 години.

Към 31.12.2022 г., главницата по заема е в размер на 5,765 хил. евро с левова равностойност 11,275 хил. лв. (към 31.12.2021 г.: 5,745 хил. евро с левова равностойност 11,236 хил. лв.). Лихвата по заема се капитализира на тримесечие и се определя на база на тримесечен EURIBOR плюс надбавка.

Към 31.12.2022 г. Банката е предоставила по този договор заеми на търговски банки в размер на 5,765 хил. евро с левова равностойност 11,275 хил. лв. (31.12.2021 г.: 5,745 хил. евро с левова равностойност 11,236 хил. лв.).

Средства на KfW, предоставени от Министерство на финансите за доверително управление

От 2001 година Банката работи по Споразумение с Министерство на финансите за управление на средства, предоставени от Кредитанцалт фюр Виедерауфбау (KfW) съгласно договор, подписан между правителствата на България и Германия. Тези средства се предоставят с цел финансиране на малки и средни предприятия в България. Рискът по предоставяне на тези средства на банки-посредници за целево финансиране на МСП се носи изцяло от Министерство на финансите. Банката осъществява подбор на банки-посредници, отговаря за трансфериране на средствата към тях, събира информация и извършва периодични прегледи и доклади за използването на средствата, наблюдава за срочното изплащане на дължимите суми по главници и лихви по Специалната сметка на Министерство на финансите.

Към 31.12.2022 г., салдото при Банката на средствата е в размер на 2,721 хил. евро с левова равностойност 5,322 хил. лв. (31.12.2021 г.: 2,817 хил. евро с левова равностойност 5,510 хил. лв.).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

31. ДРУГИ ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Средства на KfW, предоставени от Министерство на финансите за доверително управление (продължение)

Банката получава такса за управлението на тези средства и олихвява тримесечно Специалната сметка на фонда.

32. ПРОВИЗИИ

	2022	2021
Провизии по гаранционни програми, свързани с пандемията от КОВИД-19	127,215	176,370
Провизии по банкови гаранции	1,745	1,345
Общо провизии по гаранции	128,960	177,715
Провизии за съдебни дела	4,017	-
Провизии за неусвоени кредити	19	32
	132,996	177,747

Провизиите по гаранционни програми, свързани с пандемията от КОВИД-19 представляват оценка за очакваните кредитни загуби по гаранциите, издадени във връзка програми за гарантиране на кредити на физически лица, микро, малки, средни и големи предприятия, възложени на ББР от МС на РБ (виж Бележка 37). Те са изчислени по методика, приета от ББР специално за тези кредити.

През 2023 г., Банката извърши преоценка на провизионните проценти, въз основа на резултатите от гарантираните портфейли през 2021 г. и 2022 г. Вследствие на това, Банката повиши провизионният процент по гаранциите за кредити на предприятия на 27.6% (към 31.12.2022 г.: 18.7%) и запази този по гаранциите за кредити на физически лица на 36% (към 31.12.2021 г.: 36%). Съвкупно, през 2022 г. движението в провизиите по гаранционни програми, свързани с пандемията от КОВИД-19 е намаление с (15,386) хил. лв. (2021 г.: увеличение със 17,802 хил. лв.) на провизии за гаранции по кредити на предприятия, и намаление с (33,769) хил. лв. (2021 г.: увеличение с 38,260 хил. лв.) на провизии за гаранции по кредити на физически лица.

Провизиите по банкови гаранции представляват суми, определени по метода на очакваните кредитни загуби според МСФО 9. Провизиите по издадени индивидуални гаранции към 31.12.2022 г. възлизат на 1,745 хил. лв. (2021 г.: 1,345 хил. лв.).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

32. ПРОВИЗИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Таблицата по-долу представя движението на провизиите по гаранции:

	2022	2021
Салдо към 1 януари	177,715	123,090
Начислени за годината – анти-КОВИД програми	14,029	62,745
Използвани през годината	(5,020)	(245)
Реинтегрирани за годината	<u>(58,164)</u>	<u>(6,438)</u>
	(49,155)	56,062
Начислени за годината – банкови гаранции	756	1,329
Използвани през годината	2,578	301
Реинтегрирани за годината	<u>(2,934)</u>	<u>(3,067)</u>
	400	(1,437)
Салдо към 31 декември	<u>128,960</u>	<u>177,715</u>

33. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ЛИЗИНГ

Задълженията за лизинг представляват задължения към лизингови компании, свързани с активи, закупени на лизинг. Към 31.12.2022 г. тези задължения са 299 хил. лв. (към 31.12.2021 г.: 492 хил. лв.)

34. ДРУГИ ПАСИВИ

	2022	2021
Начислени разходи	2,263	973
Задължения към персонала за заплати и социално осигуряване	872	898
Задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране	610	754
Задължения за данъци	105	304
Такси по облигационни заеми и гаранции	635	168
Други кредитори	<u>919</u>	<u>1,062</u>
	<u>5,404</u>	<u>4,159</u>

Задълженията към персонала за заплати и социално осигуряване включват: начисления по компенсируеми отпуски и социалните осигуровки по тях.

Задължения към персонала при пенсиониране се дължат от Банката при настъпване на пенсионна възраст и са представени по настояща стойност.

Съгласно Кодекса на труда всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако има трудов стаж над 10 години в Банката, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. За определяне на тези задължения, Банката е направила оценка, като е използвала математически модели и услугите на сертифициран актюер. На база на направените изчисления е определено задължение в индивидуалния отчет за финансовото състояние към 31.12.2022 г. в размер на 610 хил. лв. (31.12.2021 г.: 754 хил. лв.).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

34. ДРУГИ ПАСИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Настояща стойност на задължението на 1 януари	754	650
Разходи за настоящи услуги	67	112
Разходи за лихви	4	3
Изплатени суми през периода	(43)	-
Актюерски печалби от промени в демографски, финансови предположения и действителен опит	(172)	(11)
Настояща стойност на задължението на 31 декември	610	754

	Суми при пенсониране по възраст и стаж		Суми при пенсонира не по болест		Общо	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Актюерска печалба/(загуба) към 1 януари	(31)	(42)	-	-	(31)	(42)
Актюерска печалба/(загуба) върху задължението, призната като друг всеобхватен доход за периода	172	11	-	-	172	11
Актюерска печалба/(загуба) към 31 декември	141	(31)	-	-	141	(31)

За определяне на настоящата стойност към 31.12.2022 г. са направени следните актюерски предположения:

- смъртност – по таблица за смъртност, изготвена на базата на статистика, предоставена от Националния Статистически Институт, за общата смъртност на населението в България за периода 2019 – 2021 г.;
- темп на текучество – между 1% до 10%, в зависимост от пет обособени възрастови групи;
- темп на преждевременно пенсиониране поради болест - между 0.027% до 0.3212%, в зависимост от пет обособени възрастови групи
- ефективен годишен лихвен процент за дисконтиране – 5.5% (2021 г. – 0.6%);
- предположенията за бъдещия ръст на заплатите в Банката са в съответствие с плана за развитието на Банката: за 2022 г. – 2% спрямо нивото през 2022 г. и за 2024 г. и следващи – 2% спрямо нивото от предходната година.

Ефектът за 2022 г. от увеличение и намаление с 1% на ръста на заплатите и на лихвения процент върху общата сума на разходите за текущ стаж и лихви и върху настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране:

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

34. ДРУГИ ПАСИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	Увеличение с 1% на ръста на заплатите	Намаление с 1% на ръста на заплатите
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	12	(11)
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2022 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	54	(48)
	Увеличение с 1% на лихвения процент	Намаление с 1% на лихвения процент
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(8)	8
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2022 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(46)	53
	Увеличение с 1% на текуществото	Намаление с 1% на текуществото
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(15)	17
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2022 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(52)	59

Ефектът за 2021 г. от увеличение и намаление с 1% на ръста на заплатите и на лихвения процент върху общата сума на разходите за текущ стаж и лихви и върху настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране:

	Увеличение с 1% на ръста на заплатите	Намаление с 1% на ръста на заплатите
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	19	(16)
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2021 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	80	(70)
	Увеличение с 1% на лихвения процент	Намаление с 1% на лихвения процент
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(8)	10
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2021 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(70)	82

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

34. ДРУГИ ПАСИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	<i>Увеличение с 1% на текущото</i>	<i>Намаление с 1% на текущото</i>
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(17)	20
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2021 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(74)	86

35. АКЦИОНЕРЕН КАПИТАЛ

	2022	2021
Акционерен капитал		
Издадени обикновени акции, платени с парични средства	1,427,964	1,427,964
Издадени обикновени акции - апортна вноска (парцел за банкова сграда)	12,200	12,200
Издадени обикновени акции - апортна вноска (банкова сграда)	1,610	1,610
	<u>1,441,774</u>	<u>1,441,774</u>

Към 31.12.2022 г., капиталът на Банката се състои от 14,417,735 броя обикновени, поименни акции с право на глас, всяка с номинал 100 лева (към 31.12.2021 г.: 14,417,735 акции с номинал 100 лв.).

Със Закона за Българската банка за развитие е определено, че не по-малко от 51% от акциите в капитала на Банката се притежават от Държавата и са непрехвърлими. Правата по акциите не могат да бъдат предмет на прехвърлителни сделки.

По силата на чл. 6 ал. 4 от ЗББР акциите от капитала на Банката, освен от българската държава, могат да бъдат придобивани и притежавани от Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд, от банки за развитие от държави - членки на Европейския съюз. В тези случаи не се прилага чл. 31 от Закона за кредитните институции. С оглед разпоредбата на чл. 6 ал. 4 от ЗББР, членовете на управителните и на контролните органи, прокуристите и висшия ръководен състав не могат да притежават акции и не могат да им бъдат предоставени опции върху ценни книжа на ББР, и в следващи отчетни периоди не могат да възникнат договорености, в резултат на които в бъдещ период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял акции от настоящи акционери.

Намаляване на капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД

С промяна в Закона за Българската банка за развитие, в сила от 18 март 2022 г., правата на държавата като едноличен собственик на капитала на Банката се упражняват от министъра на иновациите и растежа.

С решение от 21.07.2022 г. министърът на иновациите и растежа, като едноличен собственик на капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД, взе решение за намаляване на капитала на Банката от 1,441,773,500 лева на 1,135,500 000 лева чрез придобиване и обезсилване на 3,062,735 броя собствени обикновени поименни безналични акции с право на глас с номинална стойност 100 лева всяка от тях., както и решение за промяна на устава на Банката във връзка с намаляването на капитала.

С решения от 18 май 2023 г. Българска народна банка разреши намаляването на капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД и одобри промените в устава ѝ, направени с решението на министъра на иновациите и растежа от 21.07.2022 г.

35. АКЦИОНЕРЕН КАПИТАЛ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Намаляване на капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД (продължение)

Решенията за намаляване на капитала и за промяна в устава са заявени за вписване по партидата на банката в Търговския регистър и регистъра на 23.05.2023 г. Промяната не влияе върху стойността на нетните активи на Банката към 31.12.2022 г. или към следващи периоди, както и върху стойността на регулаторно признатия капитал.

36. РЕЗЕРВИ

Спрямо общите разпоредби на Търговския закон, Банката трябва да разпределя за Фонд Резервен не по-малко от 1/10 от годишната печалба след облагане до достигане на размер на фонда 10% спрямо основния капитал по устав. Съгласно Устава на Банката, същата трябва да разпределя за Фонд Резервен не по-малко от 1/2 от годишната печалба след облагане с данъци до достигане на 50 на сто от уставния капитал.

Банката може да използва средствата от Фонд Резервен за покриване на текущи загуби или за покриване на загуби от предходни периоди, като не могат да бъдат използвани за разпределяне на дивиденди без разрешение на БНБ.

Също така, съгласно Закона за кредитните институции, банките в България не могат да изплащат дивиденди преди да са акумулирали изисквания по закон или устав минимален размер на резервите им (основно Фонд Резервен), или при условие, че с изплащането на дивидентите ще се наруши спазването на регулаторните съотношения за обща капиталова адекватност. Аналогично е и изискването на Закона за Българската банка за развитие.

С решение на министъра на иновациите и растежа от 23.05.2022 г., средства от фонд „Резервен“ в размер на 74,939 хил. лв. и от допълнителни резерви в размер на 80,179 хил. лв. се използват за частично покриване на загубата от 2020 г.

Към 31.12.2022 г., Фонд Резервен на Банката е в размер на 0 хил. лв. (31.12.2021 г.: 74,939 хил. лв.).

Към 31.12.2022 г., допълнителните резерви на Банката са в размер на 141 хил. лв. (31.12.2021 г.: 80,148 хил. лв.) и са формирани в резултат на разпределение на печалбите на Банката от предходни периоди, съгласно решения на Общото събрание на акционерите.

Съгласно Закона за Българската банка за развитие, всеки акционер на Банката може да се откаже от полагащия му се дивидент и тогава сумата на дивидента се отнася към допълнителните резерви.

Банката е формирала специален компонент “Резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход” на собствения капитал, към който се акумулират всички нереализирани печалби и загуби от преоценка до справедлива стойност на държаните финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, налични към края на всеки отчетен период. Тези печалби и загуби се трансферират към текущите печалби и загуби при продажба/падеж на съответните ценни книжа и/или при трайна обезценка.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

36. РЕЗЕРВИ

Резервът по финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е представен нетно от данъци. Към 31.12.2022 г., този резерв е отрицателна величина в размер на -95,455 хил. лв. (31.12.2021 г.: -74,608 хил. лв. – отрицателна величина).

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ

	2022	2021
Условни задължения		
Анти-КОВИД гаранции	403,208	680,938
Банкови гаранции и акредитиви в т.ч. с парично покритие	126,772 (9,081)	130,108 (10,688)
Акредитиви, вкл. открити със заемни средства - отчетени като кредитен ангажимент	-	187
Провизии по гаранции (Бележка 32)	(128,960)	(177,715)
<i>Вкл. провизии по гаранции по програми анти-КОВИД</i>	<i>(127,215)</i>	<i>(176,370)</i>
Общо условни задължения	391,939	622,830
Неотменяеми ангажименти		
Неусвоен размер на разрешени кредити	184,715	241,448
Провизии по неусвоени кредити (Бележка 32)	(19)	(32)
Невнесена част от акции на „Три морета“ (Three Seas Initiative)	17,970	25,031
Участие в инвестиционна програма SIA	652	861
Непоискана част от номинал на акции на ЕИФ	-	4,694
Общо неотменяеми ангажименти	203,318	272,002
	595,257	894,832

Анти-КОВИД програми

В изпълнение на ролята си на национална банка за развитие ББР получи мандати от правителството за реализирането на финансови инструменти в подкрепа на засегнатите от ефекта на пандемията от КОВИД-19 български бизнес и граждани. Те бяха обезпечени с увеличение на капитала на Банката от 700 млн. лв. и включваха следните мерки:

Мерки за физически лица и домакинства

С решение № 257 от 14 април 2020 г., Министерският съвет одобри Програмата за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от КОВИД-19, с бюджет 200 млн. лв., предложена от ББР, като обезпечаването на програмата ще бъде за сметка на средствата от увеличението на капитала на банката съгласно Решение № 215 на Министерския съвет от 2020 г.

Програмата за гарантиране на безлихвени кредити цели да подпомогне служителите в неплатен отпуск и самоосигуряващите се лица, които временно не могат да полагат труд в условията на извънредно положение.

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Анти-КОВИД програми (продължение)

Мерки за физически лица и домакинства (продължение)

Параметрите по програмата бяха допълнително изменени с цел повишаване ползите в интерес на засегнатите от пандемията лица с ПМС 910/10.12.2020г. Те имат възможността да получат безлихвени заеми до 6,900 лева, които се отпускат наведнъж или на траншове. Максималният срок на погасяване е 5 години, с минимум 6 месеца и максимум 24 месеца гратисен период. По заемите не се дължат такси, комисиони и неустойки. Срокът за кандидатстване бе удължен до 30 август 2021 г., или до изчерпване на гаранционните лимити. Тези промени влязоха в сила през м. януари 2021 г.

Съгласно РМС № 194 /05.03.2021 г., „Българска банка за развитие“ ЕАД получи правото да увеличи с до 100 млн. лв. размера на гаранционната програма за безлихвени заеми за физически лица в неплатен отпуск и самоосигуряващи се („Програмата за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от КОВИД-19“) за сметка на бюджета на Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на предприятията, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от КОВИД-19. Така възможностите за поемане на гаранционни ангажименти по Гаранционната програма за безлихвени заеми за физически лица в неплатен отпуск и самоосигуряващи се бе увеличен до 300 млн. лв.

С РМС № 506/15.07.2021 г. срокът за кандидатстване по Програмата за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от КОВИД-19, се удължи до 31 август 2021 г. или до изчерпване на гаранционните лимити на търговските банки-партньори по Програмата.

Постигнатият агрегиран резултат по Програмата включва гарантирани от ББР 52,915 кредита, на обща стойност 254,609 хил. лв.

Към 31.12.2022 г. са издадени 189,631 хил. лв. портфейлни гаранции към търговските банки. ББР е гарантирала 46,863 кредита на стойност 182,069 хил. лв. Платените на търговските банки гаранции и разходи по установяване и събиране на изискуемите кредити са в размер на 1,146 хил. лв., от които към същата дата на ББР са възстановени 25 хил. лв.

Към 31.12.2021 г. общият одобрен лимит по програмата е 290,543 хил. лв., издадени са 283,438 хил. лв. портфейлни гаранции към търговските банки, като са потвърдени 52,925 бр. кредита към физически лица за обща сума в размер на 236,109 хил. лв.

Мерки за микро, малки и средни предприятия

С решение № 310 от 7 май 2020 г., Министерският съвет одобри Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на предприятията, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19, предложена от ББР, с бюджет 500 млн. лв., като обезпечаването на програмата да бъде за сметка на средствата от увеличението на капитала на банката съгласно Решение № 215 на Министерския съвет от 2020 г.

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Анти-КОВИД програми (продължение)

Мерки за микро, малки и средни предприятия (продължение)

Гаранционната програма, която е част от правителствените антикризисни мерки, е с бюджет от 500 млн. лв. В нея могат да бъдат включени компании от всички сектори, като се очаква от мярката да се възползват предимно фирми от най-засегнатите области – търговия, услуги, транспорт и логистика, туризъм, хотелиерство и ресторантьорство, и други.

За да кандидатстват за кредит фирмите, е достатъчно да отговарят на едно от следните условия:

- Да са микро, малки и средни предприятия, което се определя по указан в ЗМСП начин или големи предприятия-търговски дружества, чиито показатели за персонал и активи и/или обороти надвишават посочените в ЗМСП;
- Да не са били предприятия в затруднено положение към 31.12.2019 г., което се установява чрез проверка на предварително зададени, нормативни критерии. С последните промени в програмата, се въвежда облекчение от „Временната рамка за държавни помощи“, за микро- и малките предприятия. За тях е достатъчно да не са били обект на процедура по несъстоятелност, съгласно националното право и да не са получили помощ за оздравяване или помощ за реструктуриране (има се предвид държавна помощ за оздравяване или реструктуриране). В допълнение, ако под гаранцията от ББР се включват съществуващи кредити, то те не трябва да са били необслужвани, а кредитополучателят не трябва да е изпадал в просрочие над 90 дни – през 2019 г. При съществуващите кредити кредитополучателят трябва да е представил на търговската банка-партньор прогнозни разчети и прогнозен план за възстановяване на дейността си, за който не се изисква стриктно определена форма и реквизити.

От финансиране и гаранция могат да се ползват предприятия, които са се сблъскали с трудности или са изпаднали в затруднение след 31.12.2019 г., поради избухването на епидемията от КОВИД-19. Затруднението се установява от самия кредитополучател, като е достатъчно да се опише една от следните причини, довели до затрудненията му:

- Спад на оборота след първото тримесечие на 2020 г. спрямо същия период в 2019 г. (въз основа на финансови отчети и документация на дружеството);
- Наличие на вземания от клиенти, които не са получени/суми, неразплатени към доставчици, след 01.03.2020 г. (въз основа на финансови отчети и документация на дружеството);
- Прекратени доставки от внос, необходими за дейността на предприятието – след 01.01.2020 г., отменени договори за износ (въз основа на документи, представени от дружеството);
- Случаи на болест и самоизолация на служителите, общо намаление на броя на заетите лица, затворени производствени съоръжения, помещения и офиси (въз основа на документи, представени от дружеството);

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Анти-КОВИД програми (продължение)

Мерки за микро, малки и средни предприятия (продължение)

- Наличието на други обстоятелства, с които се установяват изпитваните от предприятията затруднения поради КОВИД-19, съгласно приета от търговската банка методология, която се предоставя на ББР.

Тъй като покритото от гаранцията финансиране по програмата е държавна помощ:

- На кредитополучателите е забранено да финансират един и същи разход с кредит по програмата и с друга държавна/минимална помощ. (Под един и същи разход се има предвид например разплащане по конкретна фактура от 30.11.2020 г. или заплащане на наем на конкретен офис за месец декември 2020 г., или плащане на заплати за конкретни служители, за конкретен месец.) Ако за конкретните разходи клиентът ползва държавна/минимална (de minimis) помощ, той не може да използва кредита за покриването на същите тези разходи (забрана за двойно финансиране);
- Кредитополучателят не трябва да е нарушавал правилата за държавни помощи и да е вписан в специално създадения за това Регистър „Дегендорф“ <https://stateaid.minfin.bg/bg/page/483>;
- Ако кредитополучател или свързано с него лице е ползвало/ползва друга държавна/минимална помощ за същия вид разходи, каквито са и разходите, които иска да му бъдат финансирани с кредита по програмата (например общо разходи за заплати, общо разходи за наем, общо разходи за поддръжка на съоръжения), той е длъжен да декларира това пред търговската банка, чрез декларация по образец на програмата и да не допуска двойно финансиране, както е посочено по-горе.

В програмата, която Българската банка за развитие управлява, ще могат да бъдат включвани както нови кредити, така и съществуващи, но при условие, че фирмата изпитва затруднения при обслужването на заема след 31.12.2019 г. и не е изпадала в просрочие над 90 дни за последната година. Кредитите, които търговските банки ще отпускат, са с максимален размер от 300,000 лв., като ББР ще покрива до 80% от тях.

Банките сами ще определят минималния и максималния срок на погасяване, аgratisният период за новоотпуснатите заеми ще е до 3 години.

През последното тримесечие на 2020 г. Програмата бе обновена с решение на Министерския съвет (РМС) 979/2020 г., както следва:

- Предоставяните кредити вече са в размер до 1 млн. лв. за МСП и до 2 млн. лв. за големи предприятия;
- Удължен е срокът за включване на кредити в Гарантирания портфейл до 31.12.2021 г.;
- Крайният срок за кандидатстване по мярката за микро, малките и средните предприятия е 30.06.2022 г.;
- Променен е процентът на обезпеченост по кредитите от „до 20%“ на „до 50%“, спрямо размера на финансирането;
- Изисква се намаление с поне 80 базисни точки на лихвените проценти по кредитите;

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Анти-КОВИД програми (продължение)

Мерки за микро, малки и средни предприятия (продължение)

- Удължен е срокът на предоставяната от ББР гаранция – от 5 на 6 години;
- Гаранционното покритие ще обхваща и отпускани от банките инвестиционни кредити;
- Увеличен е лимитът на гаранционни плащания от страна на ББР АД, от 30% на 50%.

Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на предприятията, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19, бе актуализирана с РМС № 194/05.03.2021 г., както и с РМС 578/05.08.2021 г. Програмата е синхронизирана в максимално възможна степен до разработения през месец май 2021 г. от Министерство на икономиката и Министерство на финансите, надграждащ механизъм за интервенция, чрез ликвидна подкрепа за предприятията в страната, наречен „Портфейлна гаранция за преодоляване на последствията от КОВИД-19“.

Формирането на портфейли по Програмата приключи на 30.06.2022 г., като по окончателни данни от търговските банки – партньори по схемата са гарантирани 2,894 кредита с оригинален размер на кредитите 630,349 хил. лв., за които е предоставена гаранция от ББР в размер на 80 % или за 504,279 хил. лв.

Състоянието на портфейла се актуализира на тримесечна база. Към 31 декември 2022 г. са издадени портфейлни гаранции за 213,577 хил. лв., като са гарантирани 2,617 кредита с общ размер 533,910 хил. лв. Удовлетворените искания за плащане на гарантирани суми по Програмата възлизат на 1,749 хил. лв., а възстановените на ББР към края на 2022 година са в размер на 98 хил. лв.

Към 31 декември 2021 г. общият одобрен лимит по програмата е 795,000 хил. лв., издадени са портфейлни гаранции с лимит от 397,500 хил. лв., като са потвърдени 2,290 бр. кредити за обща сума в размер на 413,555 хил. лв.

SIA

На 17.07.2015 г., Българска банка за развитие ЕАД подписа Договор за управление на средства с ЕИФ за присъединяване към инвестиционната програма SIA (Social Impact Accelerator) на ЕИФ за дялови участия в социални венчър фондове, с участие от 1 млн. евро и период на инвестиране на ангажимента до 5 години. През 2018 г. е подписано писмо за Съгласие за удължаване инвестиционния период на фонда SIA с 1 година. Програмата SIA е с цел да се инвестира в малки и средни предприятия със значимо социално въздействие. Мениджър на Програмата е ЕИФ.

Към 31.12.2022 г. са направени двадесет и девет капиталови вноски по инициативата, като салдото е в размер на 666 хил. евро с левова равностойност 1,304 хил. лв. (2021 г.: 560 хил. евро с левова равностойност 1,095 хил. лв.). (Бележка 22).

Гаранционни програми за малък и среден бизнес НАПРЕД

През 2015 г., Банката стартира нова програма за индиректно финансиране на микро, малък и среден бизнес с максимален размер 150,000 хил. лв. Програмата предвижда възможност ББР да поема част от риска по предоставени от банки-партньори кредити за бизнеса в размер до 30% от стойността на отделните подзаеми.

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Към 31.12.2022 г., Банката има действащи споразумения с три банки - партньори и размерът на формирания портфейл от гаранции е 816 хил. лв. (31.12.2021 г.: три банки-партньори и портфейл от гаранции на стойност 1,118 хил. лв.).

Програма на ББР за индиректно финансиране на МСП с гаранционно улеснение и контрагаранция по Програма COSME на ЕИФ

През ноември 2016 г. ББР подписа споразумение за контра-гаранция с лимит на плащанията с Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) по програма COSME (Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises) в подкрепа на малкия и среден бизнес. Програма COSME се реализира с подкрепата на ЕФСИ (Европейския фонд за стратегически инвестиции). Банката има възможност да покрива до 60% от риска по кредитите за МСП, отпуснати от търговските банки и небанковите финансови институции, с които си партнира. Половината от този риск е контра-гарантиран от ЕИФ, като общият размер на контра-гаранцията е 10 млн. евро. С гарантирания по програма COSME ресурс, банките-партньори на ББР могат да отпускат инвестиционни и оборотни кредити, банкови гаранции, както и револвиращи заеми. Максималният размер на отпусканите кредити е 150,000 евро. Срокът за погасяване е от 1 до 10 години.

Размерът на портфейла към 31.12.2022 г. е 13.6 млн. евро и включва 294 кредита на микро, малки и средни предприятия. Към същата дата ББР е предявила две искания за плащане по контра-гаранцията и получила по тях от ЕИФ 41 хил. евро.

Програма на ББР за индиректно финансиране на МСП с гаранционно улеснение и контрагаранция по Програма COSME+ на ЕИФ, с подкрепата на Европейския фонд за стратегически инвестиции (Програма Косме+)

В края на 2018 г. ББР АД осъвременени рамкови условия на он-лендинг продукт: Програма на ББР за индиректно финансиране на МСП с гаранционно улеснение и контрагаранция по Програма COSME+ на Европейския инвестиционен фонд, с подкрепата на Европейския фонд за стратегически инвестиции, с които за участие в Програмата се допускат освен банки и небанкови финансови институции.

Целта на Програмата е предоставяне на дългосрочно целево финансиране плюс гаранция за плащане до 60% от главница и натрупани до 90-ия ден договорни лихви по всяка от допустимите подделки по Програмата, но не повече от определен „Лимит за плащане“ (CAP), в размер на 12% от гаранцията от ББР ЕАД. ЕИФ предоставя контрагаранция, която покрива до 50% от поетия от ББР ангажимент.

Към 31.12.2022 г. ББР е сключила договори по Програмата с 8 финансови институции в общ размер на 26,149 хил. евро, от които две търговски банки и шест небанкови финансови институции, вписани в регистъра на БНБ.

Към 31.12.2022 г., стойността на гарантираните от ББР ЕАД подзаеми е в размер на 26,570 хил. лв. (13,585 хил. евро), а гарантираната сума – 15,942 хил. лв. (8,151 хил. евро).

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Програма на ББР за индиректно финансиране на МСП с гаранционно улеснение и контрагаранция по Програма COSME+ на ЕИФ, с подкрепата на Европейския фонд за стратегически инвестиции (Програма Косме+) (продължение)

Към 31.12.2021 г. ББР е сключила договори по Програмата с 8 финансови институции в общ размер на 26,149 хил. евро, от които две търговски банки и шест небанкови финансови институции, вписани в регистъра на БНБ.

Към 31.12.2021 г., стойността на гарантираните от ББР ЕАД подзаеми е в размер на 29,071 хил. лв. (14,864 хил. евро), а гарантираната сума – 17,443 хил. лв. (8,918 хил. евро).

Паневропейски гаранционен фонд

Паневропейският гаранционен фонд е създаден като част от цялостния пакет от мерки на ЕС и Групата на Европейската инвестиционна банка за намаляване на икономическите последици на пандемията от КОВИД-19. Негови крайни бенефициенти са основно малки и средни предприятия на територията на ЕС и публични предприятия, предоставящи важни услуги като здравеопазване, медицински изследвания и др. През месец септември 2021 г. ББР подписа с ЕИФ Гаранционно споразумение по Пан-европейския гаранционен фонд (Pan-European Guarantee Fund). Гаранционното споразумение позволява на Банката да предоставя директно финансиране с гаранция от ЕИФ (с рейтинг AAA) без лимит на плащанията за загуби, с покритие 70% на загубата по гарантиран кредит на МСП. От своя страна ББР се ангажира да предостави финансово предимство – намаление на рисковия марж с покритието на ПЕГФ гаранцията, което рефлектира в намаление на лихвения процент по всеки един от гарантираните кредити. Клиентите-крайни получатели трябва да спазват определени условия и изисквания, свързани с гаранцията на ПЕГФ и режима държавни помощи.

От края на септември 2021 г. с помощта на финансовите инструменти на Паневропейският гаранционен фонд ББР прилага три нови нишови продукта на българския пазар, насочени към малкия и средния бизнес, сектора на творческите и креативните индустрии и стартиращите компании в производството. Програмата е в партньорство с Паневропейския фонд и е с максимален обем 40 млн. евро, като чрез нея ББР отпуска директни заеми с още по-облекчени условия.

Към 31.12.2022 година гарантираният по споразумението портфейл е в размер на 21.17 млн. евро и включва 52 сделки на микро, малки и средни предприятия.

Характер на инструментите и кредитен риск

Тези ангажименти с условен характер са носители на задбалансов кредитен риск, тъй като само таксите се признават в отчета до изпълнението или изтичането на срока на ангажиментите. Сумите, отразени в таблицата по-горе като гаранции, представляват максималната счетоводна загуба, която би била призната към края на отчетния период, ако контрагентите не изпълнят изцяло договорните си задължения. Срокът на много от условните задължения ще бъде изтекъл без същите да бъдат частично или изцяло авансирани.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Характер на инструментите и кредитен риск (продължение)

Ето защо, сумите не представляват очаквани бъдещи парични потоци. Обезпеченията за издаване на обичайните банкови гаранции са над 100% и представляват основно блокирани депозити в Банката, ипотекирана недвижима собственост и застрахователни полици, издадени в полза на Банката. При възникване на условия за активиране на издадена гаранция, Банката преценява възможността за регресно вземане към контрагента и евентуално реализиране на предоставените обезпечения.

Издадените от Банката гаранции по Проект "Гаранционен фонд за микрокредитиране" на МТСП са необезпечени. В случай на активиране на компонент от издадена гаранция от Банката, извършеното плащане от нея не се оценява като крайна загуба, тъй като банката-партньор има задължение да предприеме всички необходими действия за реализация на получените обезпечения по проблемния кредит и да възстанови съответната сума на ББР.

Невнесената част от номинала на притежаваните от Банката акции на Европейския инвестиционен фонд става дължима за плащане след специално решение за целта на Общо събрание на акционерите на фонда. До датата на издаване на настоящия отчет не е взимано такова решение.

38. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Парични средства в каса (Бележка 17)	442	839
Разплащателни сметки при Централни банки (Бележка 17)	527,394	242,786
Вземания от банки с оригинален матуридет до 3 месеца (Бележка 18)	81,305	242,256
	<u>609,141</u>	<u>485,881</u>

Следващите таблици обобщават промените в пасивите, произтичащи от финансова дейност, в това число както промени, свързани с парични потоци, така и непарични промени, като съдържат равнение между началните и крайните салда в отчета за финансовото състояние на пасивите, произтичащи от финансова дейност за годините, приключващи на 31 декември 2022 и 31 декември 2021.

	1 януари 2022	Входящи парични потоци	Изходящи парични потоци	31 декември 2022
Текущи привлечени средства от международни институции	1,110,740	-	(331,243)	779,497
Текущи задължения по други привлечени средства	16,746	160	(298)	16,608
Общо пасиви от финансова дейност	<u>1,127,486</u>	<u>160</u>	<u>(331,541)</u>	<u>796,105</u>

* Начисленията по лихви в размер на 16,836 хил. лв. са включени в оперативните парични потоци на Банката.

38. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	1 януари 2021	Входящи парични потоци	Изходящи парични потоци	31 декември 2021
Текущи привлечени средства от международни институции	1,238,904	-	(128,164)	1,110,740
Текущи задължения по други привлечени средства	16,932	112	(298)	16,746
Общо пасиви от финансова дейност	1,255,836	112	(128,462)	1,127,486

* Начисленията по лихви в размер на 15,381 хил. лв. са включени в оперативните парични потоци на Банката.

39. ВЛИВАНЕ НА ББР ФАКТОРИНГ ЕАД В БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД

На 09.07.2022 г. ББР Факторинг е обединено с ББР ЕАД чрез вливане. За счетоводни цели е избрана датата 01.01.2022 г. Към тази дата справедливите стойности на идентифицируемите активи и пасиви са представени в таблицата по-долу:

	31.12.2021
Активи	
Вземания от банки	47
Вземания по факторинг	10,631
Имоти, машини и съоръжения	2
Активи с право на ползване	118
Други активи	77
Общо активи	10,875
Пасиви	
Получени кредити	10,189
Други пасиви	128
Задължения по активи с право на ползване	118
Общо пасиви	10,435
Собствен капитал	
Акционерен капитал	2,000
Натрупана загуба	(1,560)
Общо собствен капитал	440
Общо пасиви и собствен капитал	10,875

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

40. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА

Дружество/лице	Вид свързаност
Министерство на икономиката	Държавно министерство, упражняващо правата на собственост върху Банката от името на държавата до 18.03.2022 г.
Министерство на иновациите и растежа	Държавно министерство, упражняващо правата на собственост върху Банката от името на държавата след 18.03.2022 г.
Министерство на финансите	Държавно министерство, емитент на ценни книжа, депозант
Национален гаранционен фонд ЕАД	Дъщерно дружество
ББР Микрофинансиране ЕАД	Дъщерно дружество
Фонд за капиталови инвестиции АД	Дъщерно дружество
Търговски Център Марица ЕООД	Дъщерно дружество
ББР Лизинг ЕАД	Дъщерно дружество
Кохоферм ООД	Дружество под контрол на ББР, в ликвидация
Роудей Канстракшън АД	Дружество под контрол на ББР
Автомагистрала ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Южен поток България АД	Дружество под общ контрол от държавата
Еко Антрацит ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Монтажи-София ЕООД	Дружество под общ контрол от държавата
Ай Си Джи Би АД	Дружество под общ контрол от държавата
Холдинг БДЖ ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
УМБАЛ Света Екатерина ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Български Институт за Стандартизация	Дружество под общ контрол от държавата
Терем - Холдинг ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Български енергиен холдинг ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Енергийна инвестиционна компания ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Кинтекс ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Водоснабдяване и канализация ЕООД ПЛОВДИВ	Дружество под общ контрол от държавата
ТЕЦ Марица изток 2 ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Държавна консолидационна компания ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Авионамс АД	Дружество под общ контрол от държавата
Водоснабдяване и канализация ШУМЕН ООД	Дружество под общ контрол от държавата
Монтажи ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Български ВиК Холдинг ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Булгартрансгаз ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Държавно Предприятие КАБИЮК ДП	Дружество под общ контрол от държавата
МБАЛ Лозенец ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
БДЖ -товарни превози ЕООД	Дружество под общ контрол от държавата
София Тех Парк АД	Дружество под общ контрол от държавата
УМБАЛ Александровска ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата

В таблицата по-горе са оповестени дружества, с които Банката е извършила трансакции през отчетния период. Всички сделки със свързани лица са по договорени цени.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

40. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА

Разчетите със свързани лица в отчета за финансовото състояние са:

Активи				
Дружество/лице	Вид разчет	2022	2021	
Министерство на финансите	Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	273,233	388,127	
ББР Микрофинансиране ЕАД	Предоставени кредити и аванси на клиенти	20,752	20,755	
ББР Лизинг ЕАД	Предоставени кредити и аванси на клиенти	54,662	41,829	
ББР Лизинг ЕАД	Други активи (Предплатени разходи)	15	18	
ББР Факторинг ЕАД ³	Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	10,149	
Дружества, контролирани от ББР	Предоставени кредити и аванси на клиенти	8,381	406	
Дружества под общ контрол на държавата	Предоставени кредити и аванси на клиенти	261,394	317,252	
Дружества под общ контрол на държавата	Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	19,875	23,113	
Общо		638,312	801,649	
От които с дъщерни дружества		75,429	72,751	
Пасиви				
Дружество/лице	Вид разчет	2022	2021	
Министерство на финансите	Други привлечени средства	16,608	16,746	
Национален гаранционен фонд ЕАД	Задължения към клиенти по депозити	96,909	79,676	
ББР Микрофинансиране ЕАД	Задължения към клиенти по депозити	7,179	8,281	
ББР Лизинг ЕАД	Задължения към клиенти по депозити	2,615	3,917	
ББР Лизинг ЕАД	Други пасиви (Задължения по лизинг)	299	388	
ББР Факторинг ЕАД	Задължения към клиенти по депозити	-	47	
Търговски център Марица ЕООД	Задължения към клиенти по депозити	6	-	
Фонд за капиталови инвестиции АД	Задължения към клиенти по депозити	41,267	51,745	
Дружества под общ контрол на държавата	Задължения към клиенти по депозити	191,872	273,750	
Общо		356,755	434,550	
От които с дъщерни дружества		148,275	144,054	

³ ББР Факторинг ЕАД бе влято в Българска банка за развитие ЕАД на 09.07.2022 г., като са влети балансовите стойности към 31.12.2021 г.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

40. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Сделките със свързани лица в отчета за всеобхватния доход са:

<i>Дружество/лице</i>	<i>Вид взаимоотношение</i>	2022	2021
Министерство на финансите	Приходи от такси и комисиони	55	57
	Приходи от лихви	1,025	1,410
	Разходи за лихви	(159)	(113)
Национален гаранционен фонд ЕАД	Приходи от такси и комисиони	2	2
	Разходи за лихви	(2)	(2)
	Приходи от наем	88	93
ББР Микрофинансиране ЕАД	Приходи от такси и комисиони	1	4
	Приходи от лихви	411	305
	Приходи от наем	75	58
ББР Лизинг ЕАД	Приходи от такси и комисионни	2	2
	Разходи за лихви	(9)	(11)
	Приходи от лихви	939	609
	Други доходи от дейността	62	62
ББР Факторинг ЕАД	Приходи от такси и комисионни	-	1
	Приходи от лихви	-	162
	Други доходи от дейността	-	44
Фонд за капиталови инвестиции АД	Разходи за лихви	(36)	-
	Други доходи от дейността	46	12
Дружества под общ контрол на държавата	Приходи от лихви	13,967	8,512
	Приходи от такси и комисиони	180	202
	Разходи за лихви	(27)	(12)
	Други разходи от дейността	-	-
	Други доходи от дейността	-	-
Общо приходи		16,853	11,535
Общо разходи		(233)	(138)
Общо приходи от сделки с дъщерни дружества		1,626	1,354
Общо разходи за сделки с дъщерни дружества		(47)	(13)

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

40. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Условни задължения и ангажименти със свързани лица:

<i>Дружество/лице</i>	<i>Вид</i>	2022	2021
ББР Микрофинансиране ЕАД	Неусвоен размер на разрешен кредит	3,500	3,500
ББР Лизинг ЕАД	Неусвоен размер на разрешен кредит	13,356	26,673
ББР Факторинг ЕАД	Неусвоен размер на разрешен кредит	-	24,411
Дружества под общ контрол на държавата	Неусвоен размер на разрешени кредити	20,532	23,038
Дружества под общ контрол на държавата	Издадени банкови гаранции	17,360	2,933
Общо		54,748	80,555
От които за дъщерни дружества		16,856	54,584

Отношения с ключов управленски персонал:

Разчети с ключов управленски персонал	2022	2021
Задължения към клиенти по привлечени депозити	177	261
Задължения за възнаграждения	15	22
Сделки с ключов управленски персонал	2022	2021
Възнаграждения и социално осигуряване	(1,253)	(1,373)

41. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на индивидуалния финансов отчет и датата на одобрението му за издаване, с изключение на следните некоригиращи събития:

Промяна в акционерния капитал и устава на Българска банка за развитие ЕАД

С решение от 21.07.2022 г. министърът на иновациите и растежа, като едноличен собственик на капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД, взе решение за намаляване на капитала на Банката от 1,441,773,500 лева на 1,135,500 000 лева чрез придобиване от дружеството и обезсилване на 3,062,735 броя обикновени поименни безналични акции с право на глас с номинална стойност 100 лева всяка от тях., както и решение за промяна на устава на Банката във връзка с намаляването на капитала. Тези решения ще бъдат вписани в Търговския регистър и ще влязат в сила едва след получаване на одобрения от Българска народна банка, каквото към 31.12.2022 г. и към датата на издаване на този отчет не е получено.

С решения от 18 май 2023 г. Българска народна банка разреши намаляването на капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД и одобри промените в устава ѝ, направени с решението на министъра на иновациите и растежа от 21.07.2022 г. Решенията за намаляване на капитала и за промяна в устава са заявени за вписване по партидата на банката в Търговския регистър и регистъра на 23.05.2023 г. Промяната не влияе върху стойността на нетните активи на Банката към 31.12.2022 г. или към следващи периоди, както и върху стойността на регулаторно признатия капитал.

41. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА

Промяна в Управителния съвет на Българска банка за развитие ЕАД

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 2 от 12.01.2023 г. за нови членове на Управителния съвет на ББР са избрани Илия Запрянов Караниколов и Иван Валентинов Церовски. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 20.01.2023 г. С решение на Управителния съвет по Протокол № 5/13.01.2023 г. г-н Илия Запрянов Караниколов и г-н Иван Валентинов Церовски са овластени да представляват и управляват Банката като изпълнителни директори. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 20.01.2023 г. Г-н Илия Запрянов Караниколов е избран за председател на Управителния съвет.

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 9 от 08.02.2023 г., е освободен Крум Георгиев Георгиев като член на Управителния съвет на ББР. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 14.02.2023 г.

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 14 от 09.03.2023 г. е освободена г-жа Марияна Димитрова Петкова като член на Управителния съвет на ББР и изпълнителен директор. Решението е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 16.03.2023 г.

Промени в Одитния комитет

С решение на министъра на иновациите и растежа по Протокол № РД-02-17-29/29.12.2022 г. за членове на Одитния комитет, считано от 01.01.2023 г. са избрани Светлана Куртева, Светлодара Петрова и Деляна Иванова.

Промени в управителните органи на дъщерните дружества

ББР Лизинг ЕАД

С решение по Протокол от 07.03.2023 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР Лизинг“ ЕАД, е освободен Крум Георгиев Георгиев като член на Съвета на директорите на дружеството, а за нов член е избран Иван Валентинов Церовски. Тези обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 17.03.2023 г. Г-н Иван Валентинов Церовски е избран за председател на Съвета на директорите на дружеството.

Национален гаранционен фонд ЕАД

С решение по Протокол от 10.03.2023 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, е освободен Крум Георгиев Георгиев като член на Съвета на директорите на дружеството, а за нов член е избран Иван Валентинов Церовски. Тези обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 17.03.2023 г. Г-н Иван Валентинов Церовски е избран за председател на Съвета на директорите на дружеството.

41. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ББР Микрофинансиране ЕАД

С решение по Протокол от 07.03.2023 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, е избран г-н Цанко Руменов Арабаджиев за член на Съвета на директорите на дружеството. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 22.03.2023 г. Г-н Цанко Руменов Арабаджиев е избран за председател на Съвета на директорите на дружеството.

С Протокол № 23 от 07.03.2023 г. и Протокол № 26 от 10.03.2023 г., Управителният съвет на ББР, упражняващ правата на Банката като едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, взе решение за изменение в Устава на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД относно начина на представляване на дружеството - а именно: Дружеството се представлява съвместно от двамата изпълнителни директори или поне един изпълнителен директор и един член на Съвета на директорите. Промените са обявени по партидата на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД в Търговския регистър с вписване от 22.03.2023 г.

С решение по Протокол № 4 от 09.03.2023 г. на Съвета на директорите на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, г-жа Марияна Димитрова Петкова е избрана за втори изпълнителен директор. С решение по Протокол № 26 от 10.03.2023 г., Управителният съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД одобрява избора на г-жа Марияна Димитрова Петкова за изпълнителен директор и потвърждава, че Ивана Борисова Цанева продължава да изпълнява функциите на изпълнителен директор на дружеството. Тези обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел на 22.03.2023 г.

Търговски център Марица ЕООД

С решение по Протокол № 18 от 21.02.2023 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на "Търговски център Марица" ЕООД, е освободена Васка Борисова Станчева като управител на дружеството, а за нов управител е избрана Надежда Йорданова Никова. Тези обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 17.03.2023 г.

Банковата криза в САЩ и Швейцария

Със затварянето на 10.03.2023 г. на Silicon Valley Bank в САЩ, банковият сектор по света бе обхванат от несигурност, като котировките на акциите на банките спаднаха значително. На 12.03.2023 г. тя бе последвана от Signature Bank, като няколко дни по-късно се появяват съмнения и за First Republic, която към момента продължава да функционира. Банковият регулатор и Федералната корпорация за гарантиране на депозити предприеха бързи действия за поставяне на двете банки под надзор и последващо реструктуриране с цел ограничаване на отрицателното влияние на тези фалити върху банковата система в САЩ и в глобален мащаб. Българска банка за развитие все още анализира потенциалните ефекти, които тези банкови фалити могат да имат върху източниците на финансиране и цената на ресурса, както и общото влияние върху националната и европейската икономика.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

41. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Към датата на този отчет, ББР и нейните дъщерни дружества нямат експозиции към горечитираните банки.

В отделно събитие, след седмици на несигурност, швейцарската Credit Suisse бе погълната от конкурента си UBS в сделка, която реализира над 17 млрд. долара загуби за държателите на акции и подчинени облигации на погълнатата банка. Отделно швейцарската централна банка осигури ликвидност над 100 млрд. швейцарски франка. Решението за сливането бе взето съвместно от швейцарското правителство и банковия регулатор, като акционерите на Credit Suisse не бяха консултирани.

Българска банка за развитие и нейните дъщерни дружества нямат експозиции към Credit Suisse.

Банката следи постоянно тези развития и анализира потенциалните ефекти от тези развития върху банковия сектор в Европа и по света, и възможните ефекти върху бизнеса и активите си. Понастоящем, според Банката, ефектите, ако би имало такива, не са надеждно измерими.